ZESZYT NR 14

Katalog dobrych praktyk w edukacji

Ł Ó D Ź 2 0 1 7

REDAKCJA:
GRAŻYNA ADAMIEC
JANUSZ MOOS

REDAKCJA TECHNICZNA:
DOROTA CERAN
JOANNA CYRAŃSKA

PROJEKT OKŁADKI: KRYSTYNA JANKOWSKA
SKŁAD I ŁAMANIE: GRAŻYNA ADAMIEC

© ŁÓDZKIE CENTRUM DOSKONALENIA NAUCZYCIELI
I KSZTAŁCENIA PRAKTYCZNEGO 2017

WYDAWNICTWO I PRACOWNIA POLIGRAFICZNA
ŁÓDZKIEGO CENTRUM DOSKONALENIA NAUCZYCIELI
I KSZTAŁCENIA PRAKTYCZNEGO
90-142 ŁÓDŹ, UL. KOPCIŃSKIEGO 29
tel. (42) 678 33 78, fax. (42) 678 07 98
e-mail:wcdnikp@wckp.lodz.pl
www.wckp.lodz.pl

Spis treści

Wstęp …….. 7

PRZEDSZKOLA MIEJSKIE …….. 9

Przedszkole Miejskie nr 40 w Łodzi …… 11

Filozofowanie dziecięce drogą do rozwijania umiejętności społecznych i wyzwalania twórczego myślenia

Przedszkole Miejskie nr 90 w Łodzi …… 13

Pierwszy optymistyczny sejm w przedszkolu – prawa dziecka – projekt edukacyjny

Przedszkole Miejskie nr 235 w Łodzi …….. 14

Biuletyn internetowy dla rodziców „Dobre Rady”

Wolontariat Europejski w przedszkolu

Scenariusz zajęć „W zimowej krainie”

Scenariusz zajęć „Dzień mleczny w przedszkolu”

GIMNAZJA ……... 23

Publiczne Gimnazjum nr 12 w Łodzi …….. 25

Laboratorium przyrodnicze

Publicznego Gimnazjum nr 18 w Łodzi …….. 28

„Złote pióro programu” dla Publicznego Gimnazjum nr 18 w Łodzi

SZKOŁY PONADGIMNAZJALNE ZAWODOWE ..……... 33

Zespół Szkół Ekonomiczno-Turystyczno-Hotelarskich im. Władysława Grabskiego w Łodzi …….. 35

Sukces ucznia – sukcesem szkoły

Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 20 im. Marszałka J. Piłsudskiego w Łodzi …… 38

Projekt „Doświadczony Uczeń”

Projekt w ramach programu Erasmus+ „Staże zagraniczne dla uczniów i absolwentów szkół zawodowych oraz mobilność kadry kształcenia zawodowego”

V Ogólnopolski Turniej Maszyn Wiatrowych w województwie łódzkim

Współpraca ze środowiskami branżowymi:

Laboratorium fotowoltaiczne

Nowy patron szkoły – Urząd Dozoru Technicznego

Płatne staże weekendowe i wakacyjne w firmie Wifama Prexer

Szkolenia zawodowe dla uczniów we współpracy z partnerskimi firmami

Działalność społeczna:

Projekt COMMON TO WAY INTO THE FUTURE

Warsztaty rozwijające kreatywność i pomysłowość uczniów

SZKOŁY SPECJALNE I SPECJALNE OŚRODKI SZKOLNO-WYCHOWAWCZE ……. 43

XVI Przegląd Twórczości Uczniów Szkół i Placówek Kształcenia Specjalnego PREZENTACJE 2016 „KOROWÓD BAŚNI” ……. 45

Praktyczne zastosowanie terapii SI w pracy z dziećmi z opóźnieniami w rozwoju ……... 49

Wczesne Wspomaganie Rozwoju – zajęcia otwarte w Zespole Szkół Specjalnych nr 5 w Łodzi wspierające kompetencje terapeutów, nauczycieli i psychologów pracujących z dziećmi z niepełnosprawnościami …… 51

Praca edukacyjno-terapeutyczna z uczniem z niepełnosprawnościami - zajęcia otwarte w Zespole Szkół Zawodowych Specjalnych nr 2 w Łodzi ……... 54

Bazowe systemy wspierania rozwoju dziecka zajęcia otwarte w Zespole Szkół Specjalnych nr 7 im. Kazimierza Kirejczyka w Łodzi wspierające kompetencje terapeutów, nauczycieli i psychologów ……. 60

Przysposobienie zawodowe uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym oraz z niepełnosprawnościami sprzężonymi w Specjalnej Szkole Przysposabiającej do Pracy nr 3 w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym nr 3 im. dr Henryka Jordana „Jordanówka” w Łodzi ……... 65

Specjalistyczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Doradztwa Zawodowego i dla Dzieci z Wadami Rozwojowymi w Łodzi ……... 69

Ewaluacja zajęć rewalidacyjno-wychowawczych przez rodziców dzieci z głęboką niepełnosprawnością intelektualną *(w świetle badań własnych Specjalistycznej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej Doradztwa Zawodowego i dla Dzieci z Wadami Rozwojowymi)*

REKOMENDACJE …….. 79

Łódzkie Stowarzyszenie Pomocy Szkole - UROCZYSTA GALA STYPENDIALNA 2016 …… 81

Bursa Szkolna Łódzkiego Stowarzyszenia Pomocy Szkole, ul. Rodakowskiego 16 …… 90

Projekt propagujący czytelnictwo i wolontariat

Zajęcia wspomagające naukę języka polskiego

Teatr, sztuka i nie tylko

Zajęcia plastyczne w Bursie

Dzień Chłopaka

Andrzejki jako tradycja ludowa

Wieczór Patriotyczny

Widowisko bożonarodzeniowe - Jasełka

Zajęcia kulinarno-dietetyczne

Zajęcia specjalistyczne z zakresu: profilaktyki, integracji oraz socjoterapii

Rekomendacja Polskiego Komitetu Normalizacyjnego …… 101

dotycząca zmian w podstawie programowej kształcenia w zawodach właściwych dla wszystkich zawodów na szczeblu technika

Wykaz wydarzeń edukacyjnych objętych w 2016 i 2017 roku patronatem honorowym Prezydenta Miasta Łodzi ……... 105

Działalność proinnowacyjna - dobre praktyki ŁCDNiKP ……... 110

Rekomendacja Konferencji Ogólnopolskiej „Centra kształcenia praktycznego w polskim systemie edukacji zawodowej" …….. 113

WSTĘP

Przekazujemy Państwu 14. Zeszyt *Katalogu dobrych praktyk w edukacji*, w którym sygnalizujemy o dziecięcym filozofowaniu, pracach nad tworzeniem edukacji obywatelskiej, edukacji prozdrowotnej i edukacji przyrodniczej. Przedstawiamy również dobre praktyki w organizacji procesów osiągania kompetencji zawodowych i w organizacji procesu uczenia się osób z niepełnosprawnościami. Informujemy również o ważnych przedsięwzięciach Łódzkiego Stowarzyszenia Pomocy Szkole.

Serdecznie zapraszamy do zgłaszania dobrych praktyk wszystkich szkół i placówek oświatowych, które dotyczą procesów organizacji uczenia się, stanowisk techniczno-dydaktycznych, zajęć pozalekcyjnych, współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym, kształtowania postaw twórczych uczniów oraz wartościowych rozwiązań edukacyjnych w różnych obszarach działalności, między innymi, w obszarze edukacji humanistycznej, artystycznej, matematyczno-fizycznej i chemicznej, regionalnej, obywatelskiej, przedzawodowej-prozawodowej i zawodowej, doradztwa edukacyjno-zawodowego, a także nowych technologii informacyjnych.

Janusz Moos
Dyrektor
Łódzkiego Centrum Doskonalenia Nauczycieli
i Kształcenia Praktycznego w Łodzi

PRZEDSZKOLA MIEJSKIE

Przedszkole Miejskie nr 40 w Łodzi

Filozofowanie dziecięce drogą do rozwijania umiejętności społecznych i wyzwalania twórczego myślenia.

Autor: Anna Matusiak-Ziopaja – dyrektor Przedszkola Miejskiego nr 40 we współpracy z dr Anną Bułą - pracownikiem naukowym Uniwersytetu Łódzkiego Wydziału Nauk o Wychowaniu
Osoba rekomendująca: Beata Wosińska – doradca metodyczny ŁCDNiKP

Etap edukacji przedszkolnej uznawany jest od dawna na okres najintensywniejszego rozwoju w życiu dziecka. Wszyscy wiemy, że jakość proponowanej oferty ma bezpośrednie znaczenie dla efektów tegoż rozwoju. Mając na uwadze wspomniane przesłanki oraz potrzeby współczesnych dzieci w Przedszkolu Miejskim nr 40 w Łodzi od roku szkolnego 2016/2017 wdrażana jest w codziennej pracy pedagogicznej, nowatorska na gruncie polskim metoda filozofowania dziecięcego, której autorem jest Matthews Lipmana. Jednym z ważniejszych celów w pracy z dziećmi w wieku przedszkolnym jest rozwijanie ich twórczego myślenia a także umiejętności dostrzegania w otoczeniu ważnych problemów, analizowania ich, rozumienia czy samego definiowania. Filozofując dzieci uczą się słuchać z uwagą i wzajemnym poszanowaniem wypowiedzi innych rówieśników. Rozwijają umiejętności werbalnego formułowania swoich myśli i otwartego ich wyrażania w grupie. Poznają zasady kulturalnej dyskusji. Filozofowanie „otwiera" dzieciom umysły na to, co nowe, inne, nieznane. Inspiruje do samodzielnego analizowania problemów i dostrzegania w nich wielu wątków. Rozbudza pomysłowość dzieci i gotowość do podejmowania nowych wyzwań. Dzięki filozofowaniu wychowankowie mają stworzoną przestrzeń do aktywnego działania, wykraczającego poza powszechnie przyjęte schematy myślowe.
Rola nauczyciela w procesie filozofowania sprowadza się głównie do czynności organizacyjnych a więc czuwania nad przestrzeganiem przez dzieci podczas wspólnych dyskusji ustalonych zasad. Nauczyciel zwykle gromadzi materiał edukacyjny, będący źródłem problemów etycznych. Nie formułuje jednak sam pytań/problemów filozoficznych. Tę rolę oddaje dzieciom. One również dokonują ostatecznego wyboru tematu, który chcą wspólnie omawiać.
We współpracy z dr Anną. Bułą, konsultantem merytorycznym, cała rada pedagogiczna rozpoczęła działania związane z opracowaniem własnego programu filozofowania, który będzie zawierał m.in. konkretne propozycje sytuacji edukacyjnych, rekomendowane środki dydaktyczne, niezbędne do inicjowania dyskusji przez dzieci, praktyczne wskazówki organizacyjne oraz

inne ważne informacje metodyczne. Marzeniem autorów innowacyjnego przedsięwzięci jest, aby powstała sieć filozofujących przedszkoli i szkół w Łodzi, które propagowałyby ten sposób edukacji dzieci.

Przedszkole Miejskie nr 90 w Łodzi

Pierwszy optymistyczny sejm w przedszkolu – prawa dziecka – projekt edukacyjny

Autor: Anna Szymańska – nauczyciel, Dominika Sznajder – dyrektor
Osoba rekomendująca: Joanna Świątek – doradca metodyczny edukacji przedszkolnej ŁCDNiKP

W Przedszkolu Miejskim nr 90 w Łodzi wdrożono do realizacji projekt edukacyjny „Pierwszy optymistyczny sejm w przedszkolu – prawa dziecka". Okres realizacji projektu 07 - 14.11.2016 r.
Celem głównym projektu było stwarzanie sytuacji do wyrażania zdania na temat swoich praw oraz budowanie świadomości i przynależności narodowej. Podjęta inicjatywa miała na celu w sposób nowatorski przekazać wiedzę z zakresu **wychowania patriotycznego i zagadnień społecznych**. Dzieci poznawały symbole narodowe, legendę o powstaniu Państwa Polskiego, historię losów Polski, oglądały filmy edukacyjne, przegotowane prezentacje multimedialne oraz wykonały wiele prac plastycznych związanych z Polską. Ponadto poznały pojęcia związane z funkcjonowaniem sejmu m.in. poseł, marszałek, minister, mandat poselski, dieta poselska. Wydarzeniem kulminacyjnym podsumowującym cały projekt było przygotowanie sali obrad plenarnych, mównicy, wybór marszałków, ministrów, przygotowanie rekwizytów związanych z tematem. Dzieci wcielały się w różne role: marszałka, ministrów i posłów. Nie zapomniano również o atrybucie, jakim jest laska marszałkowska, która podniosła rangę podejmowanych ustaw. Podczas tego „posiedzenia sejmu" została uchwalona „Ustawa o dobrym zachowaniu się" stworzona przez dzieci i dla dzieci w formie kodeksu przedszkolaka, który został zawieszony w widocznym dla wszystkich przedszkolaków i rodziców korytarzu przedszkolnym.
Uzyskane efekty wdrożenia to: wszelkie podjęte działania sprawiły, że przedszkolaki stały się świadome swoich praw, a wiedza o Polsce i symbolach narodowych przekracza poziom dziecka w wieku przedszkolnym.

Przedszkole Miejskie nr 235 w Łodzi

Biuletyn internetowy dla rodziców „Dobre Rady”

Autor: Adrianna Mycka-Sobieraj – nauczyciel wychowania przedszkolnego Przedszkola Miejskiego nr 235 w Łodzi
Osoba rekomendująca: Joanna Świątek – doradca metodyczny wychowania przedszkolnego w ŁCDNiKP

Rada pedagogiczna Przedszkola Miejskiego nr 235 w Łodzi od wielu lat przejmuje inicjatywę w nawiązywaniu współpracy z rodzicami. **Celem tego działania jest** wspomaganie dziecka we wszechstronnym rozwoju; ujednolicenie oddziaływań wychowawczo-dydaktycznych przedszkola z domem rodzinnym; edukacja i wsparcie rodzica w jego roli, współpraca i efektywna komunikacja. Pomysł na redagowanie biuletynu informacyjnego i zamieszczanie w nim artykułów nauczycieli przedszkola wziął swój początek w opracowywaniu tematycznych broszur dla rodziców, które rozdawano intencjonalnie w czasie zebrań prowadzonych metodą warsztatową czy w czasie działalności Klubu Aktywnego Malucha. Duże zainteresowanie rodziców otrzymywaniem materiałów skłoniło nauczycieli do cyklicznego opracowywania Biuletynu i publikowania „Dobrych rad” na stronie internetowej przedszkola. **Innowacyjność podjętej inicjatywy** zagadnienie poruszane w gazetce internetowej odpowiadają na aktualne potrzeby rodzica, pozwalając zachować mu anonimowość jednocześnie zapraszając do dialogowania w atmosferze akceptacji i zrozumienia. Rodzic ma możliwość poznania instytucji przedszkolnej poprzez poznanie efektów pracy nauczycieli, postrzegania nauczyciela jako eksperta w wielu aspektach związanych ze zrównoważonym rozwojem dziecka w wieku przedszkolnym oraz pełniejszego i świadomego zrozumienia podejmowanych we współpracy oddziaływań wychowawczo-dydaktycznych.
Efekty wdrażania **–** treści zawarte w biuletynie, trafiają do szerszej liczby odbiorców. Są ciekawą formą przekazywania informacji. Uwrażliwiają rodziców na tematykę związaną z ochroną dziecka, z profilaktyką zdrowia. Są dla rodziców źródłem wiedzy, obejmują zagadnienia związane z opieką, wychowaniem. Aktywizują rodziców do odkrywania oraz świadomego rozwijania potencjału swoich dzieci.

Wolontariat Europejski w przedszkolu

Autor: Adrianna Mycka-Sobieraj – nauczyciel wychowania przedszkolnego Przedszkola Miejskiego nr 235 w Łodzi

Osoba rekomendująca: Joanna Świątek – doradca metodyczny wychowania przedszkolnego w ŁCDNiKP

W Przedszkolu Miejskim nr 235 w Łodzi wdrożono przy współpracy z Fundacją Fersoprojekt „Młodzież w działaniu". **Celem głównym** projektu było zapoznanie dzieci różnorodnością kulturową, obyczajową, kulinarną i językową Unii Europejskiej poprzez realizację miniprojektów edukacyjnych: „Dzieci tańczące z ziemią", „Młodzi obywatele ziemi", w kolejnych latach „Flora i Fauna Europy" i „Kuchnie świata". Poprzez wzmocnienie współpracy z wolontariuszami realizowano działania wspierające promocje zdrowia i edukację muzyczną, zajęcia plastyczno-techniczne i ruchowe dla dzieci w cyklach warsztatowych odbywających się na terenie przedszkola oraz wystawy tematyczne związane z krajami UE. **Nowością** w tym działaniu jest bezpośredni kontakt z wolontariuszami z Niemiec, Włoch, Francji i Wielkiej Brytanii w codziennych kontaktach. Przygotowując opowieść o swoich domach w formie prezentacji multimedialnych wolontariusze ukazywali dzieciom kraje skąd pochodzili, opowiadali o kulturze danego regionu- zwyczajach i ozdobach świątecznych raz w miesiącu organizowano dzień potraw z danego kraju. W trakcie licznych zajęć dzieci poznawały też zwierzęta i rośliny, występujące w różnych częściach Europy. W ramach wolontariatu dzieci brały tez udział w warsztatach organizowanych w Poleskim Ośrodku Kultury. ***Przewidywane efekty wdrożenia, to*** przybliżenie rodzicom i innym osobom dorosłym idei wolontariatu, rozbudzenie zainteresowania projektem, zapoznanie ze zwyczajami i stylem życia ludzi żyjących w krajach Unii Europejskiej, budzenie szacunku dla innych kultur, poznanie krajów Unii Europejskiej. Nabycie przez wolontariuszy praktycznych umiejętności językowych na poziomie komunikacyjnym-przygotowywano lekcje wymawiania podstawowych zwrotów w języku polskim, w których uczestniczyły dzieci z przedszkola; poznanie kultury, obyczajów i tradycji panujących w Polsce, zawarcie nowych przyjaźni. Zapoznanie ze specyfiką pracy z małym dzieckiem.

Scenariusz zajęć przeprowadzonych dla nauczycieli w ramach sieci współpracy i samodoskonalenia *Awans zawodowy nauczyciela mianowanego* w dniu 20 lutego 2014 roku

Autor: Adrianna Mycka-Sobieraj
Temat: W zimowej krainie
Grupa dzieci - pięciolatki i czterolatki
Miejsce zajęć - klasa przedszkolna
Wymagania:

- kształtowanie umiejętności społecznych dzieci - (1),

- wspomaganie rozwoju mowy - (3),
- wspieranie dzieci w rozwoju czynności intelektualnych - (4), (11),
- wychowanie przez sztukę - różne formy plastyczne - (9).

Cele ogólne:

- usprawnianie analizatora wzrokowego, słuchowego, węchu i smaku,
- kształtowanie umiejętności wyciszania się, relaksowania.

Cele szczegółowe:

Dziecko:

- potrafi czekać na swoją kolej,
- współpracuje w grupie,
- rozpoznaje zapach mięty,
- wymienia skojarzenia związane z zimą i wodą,
- poprawnie reaguje na sygnał dźwiękowy i słowny nauczyciela w czasie zabawy,
- maluje 10 palcami,
- rozprowadza pastę po kartonie w fantazyjne wzory,
- zachowuje czystość w miejscu pracy,
- wymienia stany skupienia wody: ciekły (woda), stały (lód), gazowy (para).

Zasady kształcenia wg/Okonia: samodzielności, indywidualizacji i uspołecznienia.

Metody:

- polisensoryczna - elementy J.Kietlina „Poranny krąg”,
- oglądowa,
- praktyczna,
- techniki dramy: rzeźba,
- aktywizujące: skojarzenia,
- słowna,
- metoda twórcza malowania dziesięcioma palcami Ruth F.Show.

Formy pracy dziecka:

- indywidualna,
- grupowa,
- zespołowa.

Środki dydaktyczne: świeczka zapachowa o zapachu mięty, maść miętowa, pastylki miętowe, dzwonki, miska z wodą, nawilżacz powietrza, kostki lodu w misce, płyta z nagraniem dźwięków wody, ręczniki papierowe, kartony w kolorze niebieskim, pasta do zębów miętowa, fartuszki dla dzieci, materiały w białym kolorze do zakrycia mebli w klasie, postać Pani Zimy na tablicy, szablony gwiazdek do przypięcia.

Przebieg zajęć:

W tle słychać muzykę relaksacyjną „Woda".

1. Dzieci siadają w kole, nauczycielka wita dzieci zapaloną świeczką, którą stawia na środku koła. Nakłada dzieciom na rączkę maść miętową.
2. Wita dzieci powitanką: moje ręce się masują (3x), czasem też poklaszczą (3 x), kiedy zechcę to pogłaszczą (3x), kiedy zechcę to machają i na koniec zasypiają. W trakcie powitanki prosi, aby dzieci rozmasowały krem na rączkach uważając, aby nie dotknąć nimi oczu.
3. Jaką krainę przypomina wam dzisiaj nasza klasa? (zimową). Nauczycielka czyta dzieciom wiersz pt.: „*Zła zima"*

Hu! Hu! Ha! Nasza zima zła!
Szczypie w nosy, szczypie w uszy,
Mroźnym śniegiem w oczy prószy,
Wichrem w polu gna!

Nasza zima zła!
Hu! Hu! Ha! Nasza zima zła!
Płachta na niej długa, biała,
W ręku gałąź oszroniała,
A na plecach drwa...

Nasza zima zła!
Hu! Hu! Ha! Nasza zima zła!
A my jej się nie boimy,
Dalej śnieżkiem w plecy zimy,
Niech pamiątkę ma!
Nasza zima zła!

Nauczyciel pyta dzieci: Z czym wam się kojarzy zima?
Dzieci odpowiadają: zimnem, mrozem, lodem, śniegiem, sankami, nartami.
Nauczyciel pyta dzieci: Co czuć w powietrzu i na rękach, jaki to zapach? (mięta).
Po uzyskaniu odpowiedzi, dodaje że teraz zima może się im kojarzyć z zapachem mięty.
Nauczyciel pyta dzieci: *A jaka jest zimą woda?*: zimna, lodowata, zamarznięta.

4. *Nauczycielka demonstruje* trzy stany skupienia wody: ciekły (woda w misce), stały (kostki lodu), gazowy (para wodna w inhalatorze). Dzieci dotykają wody, pary wodnej i kostek lodu - dzielą się wrażeniami.
5. „Rzeźba z lodu". Na hasło nauczyciela dźwięk dzwonka dzieci ustawiają się w pary i poruszają się jak zaprzęgi. Kiedy dzwonki milkną zatrzymują się wówczas jedno dziecko jest rzeźbiarzem, a drugi materiałem plastycznym. Nauczycielka objaśnia dzieciom, że „Rzeźbiarz „może wykonywać swoje dzieło na kilka sposobów: może rzeźbić poprzez wydawanie poleceń albo w milczeniu dotykiem ustawiając

odpowiednio partnera. Prowadząca wskazuje dzieciom instrument dzwonki i mówi, że to kolejny element, który może się im kojarzyć z zimą.

6. *Prowadząca dzieli dzieci na grupy* – objaśnia, które z nich pójdą do których stolików. Zaprasza dzieci do stolików i wyjaśnienia sposób pracy. W tych miseczkach jest pasta. Czy czujecie jej zapach? (miętowy). Dzisiaj nie będziemy używali pędzli, mamy 10 palców – 10 palców to chyba więcej niż jeden pędzel? Dzieci głośno przeliczają palce u obu rąk. Dzisiejszym zadaniem dla was jest namalowanie zimowej krainy. Malujecie rozmazując pastę na kartonie.
7. *Ewaluacja zajęcia* – nauczycielka prosi dzieci, aby nakleiły śniegową gwiazdkę na suknie Pani Zimy, jeśli się im zajęcie podobało, a jeśli nie to żeby nakleiły gwiazdkę na dole planszy. Pyta czy dzieci pamiętają o jakiej porze roku była dzisiaj mowa? (o zimie). Jakie trzy stany skupienia ma woda: ciekły, w postaci lodu i pary wodnej). Z jakim zapachem wam się będzie kojarzyć zima? (z miętą). Częstuje wszystkie dzieci miętówkami.
8. *Galeria* prac.

Scenariusz zajęć przeprowadzonych w Przedszkolu Miejskim nr 235 w Łodzi

Autor scenariusza: Adrianna Mycka-Sobieraj
Temat: Dzień mleczny w przedszkolu

Wymogi:
- społeczny - (1), (14),
- przyrodniczy - (2), (6), (11), (12),
- plastyczno-techniczny - (9), (10).

Zasady nauczania według Kupisiewicza:
- przystępności w nauczaniu,
- świadomego i aktywnego udziału dzieci w procesie nauczania,
- systematyczności,
- trwałości wiedzy uczniów,
- wiązania teorii z praktyką.

Cel główny:
- utrwalenie wiadomości dotyczących wpływu mleka na organizm,
- wdrażanie dzieci do współdziałania w grupie.

Cel szczegółowy:
Dzieci:
- znają produkty mleczne,

- potrafią współdziałać z grupie,
- znają odpowiedź na zagadki,
- odgrywają scenki pantomimiczne i teatralne,
- czerpią radość ze wspólnej pracy,
- wykonują makietę gospodarstwa rolnego (starszaki),
- robią krówkę z ciastoliny (pięciolatki),
- malują farbami niebo,
- naklejają gwiazdy, drogę mleczną,
- śpiewają piosenkę „ Czarna krowa”,
- wykorzystać znajomość zdobytych wiadomości dot. Astronomii (znają wybrane nazwy planet oraz takie pojęcia, jak: rakieta, gwiazdy, Księżyc, Słońce, niebo, Kosmos, astronauta, droga mleczna),
- wspólnie z innymi podejmuje i realizuje określone zadania.
- aktywnie uczestniczy w zabawach,
- potrafi współdziałać w zespole.

Uczestnicy: wszystkie grupy przedszkolne
Miejsce: hol, lub sala gimnastyczna
Formy pracy:

- zbiorowa,
- zespołowa,
- indywidualna.

Metody:

- R. F. Show „Malowanie dziesięcioma palcami”;
- pedagogiki zabawy;
- technika teatralna: pantomima
- słowne (objaśnienia, rozmowa);
- czynne (działań stawianych do wykonania);
- relaksacja,
- oglądowa.

Środki dydaktyczne:
płyta CD 4-latka Mac Edukacja, płyta pięciolatka Mac-Edukacja *wiersz „Krówka” Beata Koprowska, piosenka* (*Muzyka: Krystyna Kwiatkowska*, s*łowa: Małgorzata Strzałkowska), farby, folia do przykrycia podłogi, arkusze kolorowego papieru, pudełka po zapałkach, bibuła, kolorowy papier, nożyczki, taśmy dwustronne, kleje, płyta styropianowa, magnetofon,*

Zajęcia główne
Wszyscy uczestnicy stoją w kręgu tworząc koło:

1. Kosmiczny uścisk przyjaźni.

Nauczyciel mówi: „kosmiczny uścisk przyjaźni puszczam w krąg i niech

powróci do mych rąk” następnie ściska dłoń dziecka po prawej stronie i czeka na jego powrót z lewej strony.

2. Wszystkie śpiewają piosenkę nr 33 z płyty Mac:

Gdy wieczorem patrzysz w ciemność
Albo rano w nieba błękit
Pomyśl sobie, że nad głową
Oprócz gwiazd są też planety
Ta po której mocno stąpasz
Jak wiesz Ziemia się nazywa
W dzień od rana do wieczora słońce podróż swą odbywa.

W podbój nieba rusza księżyc
Jak rogalik potem w pełni
A nad horyzontem tańczą
Jowisz, Saturn, Mars i Wenus
Mroźny Uran jak iskierka
Z dali lico swe odsłania.
Pluton to planeta mała
Gołym okiem niezbadana
Gdzieś na skraju mlecznej drogi
Na obrzeżach galaktyki stoisz, patrzysz w niebo
Zestaw jest tej materii.

3. Prowadząca mówi.: Dzisiaj wyruszamy w niezwykłą podróż w poszukiwaniu mlecznej krainy. Wybierzmy się w nią niezwykłym pojazdem - (rakietą). Proszę, aby wszystkie grupy ustawiły się przed swoimi Paniami w rzędzie. Śpiewają piosenkę na melodię „Jedzie pociąg z daleka…”

Leć rakieto nasza leć
Gwiazdkę z nieba chcemy mieć
Leć rakieto, zawieź nas
w ten kosmiczny, mleczny świat”

4. Opowieść ruchowa „Podróż rakietą w poszukiwaniu mlecznej krainy” - nauczycielka opowiada historie, którą dzieci odtwarzają. Zakładamy kombinezony astronautów, wkładamy kaski i wsiadamy do rakiety. Podnosimy ramiona w górę, kucamy. Rakieta startuje, robimy wyskok w górę. Rozkładamy ramiona i lecimy w kosmicznej przestrzeni. Omijamy meteoryty, mijamy gwiazdy i inne rakiety. Nie możemy się zderzać. Docieramy do drogi mlecznej więc zwalniamy, kucamy i przewracamy się tak aby zwinąć się w kulkę. Powoli , bardzo wolno zaczynamy się turlać po drodze mlecznej. Wreszcie natrafiamy na

grunt, to chyba jakaś planeta robimy wyskok w górę, jeszcze jeden skok i już jesteśmy. Rozglądamy się w prawo, w lewo i widzimy duża czarno-biała postać. Co to jest za ufoludek? Podchodzimy powolutku małymi kroczkami, po cichutku i nagle słyszymy głos muuuuu, muuuuu. Co to może być?

5. Zagadka pantomimiczna - nauczycielka przedstawia pantomimiczna kalambury: „dojenie krowy i picie mleka" dzieci odgadują hasło (krowa)
6. Prowadząca zaprasza dzieci w podróż na planetę Mlekoziemia - dzieci improwizują, tańczą do skocznej muzyki.
7. Oglądanie inscenizacji teatralnej w wykonaniu starszaków.

Żyła sobie Krówka grzeczna,
Co w obórce stała.
Zawsze czuła się bezpieczna,
Gospodyni o nią dbała.

Na kwiecistej łące,
Gdzie żabki harcują,
Spoglądała w słońce,
Świeżą trawę żując.

Piosenka nr 42 z płyty Mac pięciolatka:
Czarna krowa w kropki bordo,
Gryzła trawę kręcąc mordą
Krowa była w kropki
Trawa szmaragdowa
Gryzła trawę szmaragdową
Nakrapiana krowa.

Ref: Mowa, Trawa, Trawa, Mowa
Jakie mleko daje krowa
Szmaragdowe nie!
Nakrapiane źle!
Jakie mleko? jakie mleko daje czarna krowa?

Czarna krowa w kroki bordo
Gryzła trawę kręcąc mordą
Siedział kocur w rowie
Przyglądał się krowie
Bure ślepia w krowę wlepiała
Czekał na odpowiedź.
Ref: j/w

Biała była w czarne łaty,
Ogonkiem kręciła.
I z uśmiechem do swej chatyna mleczko prosiła.

Liczni goście u niej byli,
Kotek mruczek także.
Mleczkiem ciepłym się raczyli, dobrym , zdrowym jakże.

Piękne było to przyjęcie, wszyscy mleko pili.
A wieczorem przed zaśnięciem dolewkę prosili

8. Tworzenie mapy nieba - nauczycielki wybierają z każdej grupy po 5 dzieci, które tworzą galaktykę:

– grupa maluchów trzyma materiał niebieski lub plandekę, wybrane dzieci siedzą na środku jak gwiazdki,
– z grupy średniaków kilkoro dzieci kładzie żółta wstęgę – droga mleczna,
– z grupy starszych średniaków kilkoro dzieci jest planetami (Ziemia, Wenus, Mercury, Słońce),
– z starszaków kilkoro dzieci tworzy łańcuch, trzymając się za ręce wirują wokół wszystkich planet – jak orbita.

9. Zaśpiewanie piosenki przez wszystkie dzieci *Muczą krowy, muczą....*
10. Praca plastyczna grup. Prowadząca prosi aby dzieci usiadły w swoich sektorach przy swoich paniach. Każda grupa wykonuje inne zadanie:

– maluchy - malują dziesięcioma palcami mapę nieba - błękit nieba, gwiazdy,
– średniaki - wycinają szablony kwiatków i wielką Mlekoziemię przyklejają na środku, malują ją na kolor zielony, przyklejają do niej kwiaty,
– średniaki starsze - ozdabiają pudełka po zapałkach w kolorach biało-czarnym, mocują do nich głowę krowy,
– przygotowują oborę z pudełka po butach, ogrodzenie, wszystkie elementy dopasowują i mocują na dużym styropianie tworząc makietę.

11. Wystawa pracy wszystkich dzieci w głównym holu.
12. Degustacja wyrobów mlecznych – maślanka, jogurty, kefiry, budynie, serki topione.

GIMNAZJA

Publiczne Gimnazjum nr 12 w Łodzi

Laboratorium przyrodnicze

Autor: Anna Domagała, Monika Cyran-Ptasińska
Rekomendacja: Małgorzata Redlicka – doradca metodyczny w ŁCDNiKP

„W najdrobniejszej cząsteczce wszechświata mieści się potęga, która go zakodowała. I kto by rozwiązał wszystkie zagadki ziarnka piasku, przeniknąłby całą naturę."
Aleksander Świętochowski

Witamy w Publicznym Gimnazjum nr 12 w Łodzi im. Noblistów Polskich w klasie z rozszerzoną biologią i chemią. W klasie, w której realizowany jest program autorski „Laboratorium przyrodnicze" napisany przez nauczycielkę biologii panią Monikę Cyran-Ptasińską i nauczycielkę chemii panią Annę Domagałę. Jest on zgodny z podstawą programową kształcenia ogólnego, zawartą w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2008 r. i powstał w oparciu o programy nauczania „Bliżej biologii" (WSIP) i „Świat chemii" (Zamkor).

Skąd wziął się pomysł na klasę o takim profilu? W łódzkich gimnazjach klasy sportowe, językowe, humanistyczne, czy klasy z elementami informatyki lub matematyki już dawno funkcjonowały, natomiast w roku szkolnym 2014/2015 klasa z rozszerzoną biologią i chemią była nowością. A tak naprawdę, które małe albo trochę większe dziecko nie marzy o tym, aby zostać szalonym naukowcem? Który młody człowiek nie chciałby zostać zamknięty na noc w laboratorium i prowadzić badań polegających na mieszaniu kolorowych odczynników chemicznych i robieniu wybuchów? Wreszcie, który nastolatek nie marzy o tym, że uda mu się stworzyć homunkulusa, małego człowieczka, którego alchemicy już w średniowieczu próbowali otrzymać?

Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom młodzieży oraz pamiętając słowa aforysty Andrzeja Majewskiego „Ciekawość to pierwszy stopień do wiedzy", zaproponowałyśmy uczniom program, który poprzez wprowadzanie różnych technik aktywizujących zaspokoi ich dążenie do poznawania świata, procesów zachodzących w ich organizmach oraz otaczającej ich przyrodzie.

Nasi uczniowie mają możliwość uczestniczenia w różnorodnych spotkaniach i warsztatach, podczas których mogą zgłębiać wiele interesujących ich zagadnień z dziedziny biologii i chemii. Na przykład o tym, jak należy odczytywać sygnały wysyłane przez psy opowiedziała uczniom pani z fundacji „Jak pies z kotem". Młodzież brała również udział w projekcie zorganizowanym przez UMŁ pod hasłem „Łódź - kontra choroby

wątroby”, którego celem było uzmysłowienie uczniom, jak duży wpływ na nasze funkcjonowanie ma zdrowy styl życia.

Strzałem w dziesiątkę okazał się „Tydzień dobrego chleba i zdrowego stylu życia”. Celem kampanii było podniesienie świadomości na temat odżywczych i zdrowotnych właściwości chleba oraz roli błonnika w prawidłowej diecie. Uczniowie byli w najstarszej łódzkiej piekarni przy ul. Wojska Polskiego, gdzie pracownicy wprowadzili ich w tajniki zawodu piekarza. Brali również udział w zajęciach edukacyjno-zawodowych zorganizowanych w Zespole Szkół Przemysłu Spożywczego. Tydzień ten zakończył się happeningiem zorganizowanym w naszym gimnazjum, podczas którego uczennice klasy II zaprezentowały przygotowaną przez siebie prezentację multimedialną nt. „Dobrego chleba na zakwasie” oraz rozstrzygnięte zostały konkursy na plakat promujący chleb na zakwasie oraz na najlepszy chleb, upieczony przez każdą klasę.

Nasi uczniowie mogą realizować swoje marzenia i samodzielnie przeprowadzać doświadczenia na kółku biologiczno-chemicznym, a także w placówkach, które oferują takie warsztaty, np. Zakład Dydaktyki Chemii i Popularyzacji Nauki UŁ, Pracownia Analizy Żywności przy ZSPS,Ośrodek Ekologiczny Źródła. Od trzech lat ściśle współpracujemy z Pracownią Ekologiczną przy ŁCDNiKP, w której młodzież bada czystość wody pobranej z różnych zbiorników wodnych na terenie naszego miasta lub wykonuje

eksperymenty dotyczące źródeł energii odnawialnej. Uczestniczyliśmy w zajęciach terenowych i laboratoryjnych pod opieką pracowników Centrum Edukacji Przyrodniczej oraz zwiedziliśmy arboretum i alpinarium w Rogowie.

Mamy nadzieję, że program, który możemy realizować dzięki ogromnej życzliwości i wsparciu Pani Dyrektor Bogumiły Sikorskiej dostarcza naszym uczniom radości i satysfakcji w odkrywaniu własnych możliwości, a także wspiera ich w dążeniu do sukcesu.

Publiczne Gimnazjum nr 18 w Łodzi

„Złote pióro programu" dla Publicznego Gimnazjum nr 18 w Łodzi

Autor, koordynator projektu: Anna Janik – nauczyciel
Rekomendacja: Małgorzata Redlicka – doradca zawodowy w ŁCDNiKP

W tym roku szkolnym ruszyła VI edycji Ogólnopolskiego Programu Edukacyjnego „**Twoje dane – twoja sprawa". Skuteczna ochrona danych osobowych. Inicjatywa edukacyjna skierowana do uczniów i nauczycieli**.

Jej celem było podnoszenie wiedzy dotyczącej ochrony danych osobowych i prawa do prywatności - zarówno wśród nauczycieli, jak i uczniów. Szkoła po raz drugi przystąpiła do programu, tym razem z wielkim sukcesem. Program realizowany był pod honorowym patronatem Ministra Edukacji Narodowej i Rzecznika Praw Dziecka przez **Biuro Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych** od roku 2009 w celu upowszechnienia wiedzy o ochronie danych osobowych i prawa do prywatności wśród uczniów i nauczycieli.

Założenia programu edukacyjnego **„Twoje dane – Twoja sprawa"** zgodne są z podstawą programową kształcenia przedszkolnego i ogólnego w poszczególnych typach szkół. Dokument ten szczegółowo precyzuje, że jednym z celów kształcenia ogólnego jest kształtowanie u uczniów postaw warunkujących sprawne i odpowiedzialne funkcjonowanie we współczesnym świecie. Ponadto program wpisuje się w idee kompetencji kluczowych (kompetencje społeczne i obywatelskie), które zapisane w *Zaleceniu Parlamentu Europejskiego i Rady Unii Europejskiej w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez cale życie.*

Program realizowany jest cyklicznie i trwa od października do czerwca. Koordynatorką programu w gimnazjum jest Anna Janik, natomiast w realizację programu zaangażowani byli wszyscy nauczyciele szkoły.

Podstawowym celem programu było poszerzenie oferty edukacyjnej szkół o treści związane z ochroną danych osobowych i prawem do prywatności. Cel ten realizowany był poprzez następujące cele szczegółowe:

- wzrost wiedzy nauczycieli o stanie prawnym ochrony danych osobowych;
- podniesienie kompetencji nauczycieli w obszarze kształtowania wśród uczniów wiedzy i umiejętności związanych z ochroną danych osobowych i prawem każdego człowieka do jego prywatności;
- poszerzenie warsztatu metodycznego nauczycieli;

- poszerzenie wiedzy uczniów, w tym szczególnie prawa do prywatności i ochrony danych osobowych;
- umożliwienie nauczycielom wymiany doświadczeń związanych z realizacją podmiotowych treści;
- kształtowanie wśród uczniów świadomej i odpowiedzialnej postawy obywatelskiej związanej z poszanowaniem praw człowieka.

W ramach VI edycji Generalny Inspektor Danych Osobowych ogłosił **konkurs na najciekawszą inicjatywę edukacyjną**. Celem konkursu było promowanie najciekawszych inicjatyw mających na celu upowszechnienie wiedzy o ochronie danych osobowych i prawa do prywatności wśród uczniów i nauczycieli.

Podjęliśmy wspólnie wyzwanie i staraliśmy się odpowiedzieć na kluczowe pytania. W jaki sposób upowszechniać wiedzę o ochronie danych osobowych oraz respektować prawo do prywatności? W jaki sposób skutecznie chronić dane? Znaleźliśmy odpowiedź.

Nasz pomysł to **„Gra planszowa – edukacyjna Twoje dane – Twoja sprawa”.** W dobie komputerów – powrót do tradycji.

Dlaczego gra? Ponieważ:

- integruje ludzi,
- jest dobrą forma rozrywki w różnym wieku,
- uczy operowania zdobytymi informacjami,
- uczy odpowiednich reakcji i zachowań,
- jest sposobem na poznanie nowych ludzi,
- umożliwia naukę,
- rozwija zainteresowania,
- rozwija wyobraźnię i pobudza do działania,
- motywuje do działania poprzez zdrową rywalizację,
- wpływa na spostrzegawczość, obserwację i pamięć,
- koncentruje uwagę na wybranym zagadnieniu,
- pozwala poznać mocne i słabe strony uczestnika,
- uczy przestrzegania reguł i zasad w różnych sytuacjach.

Inicjatorem i pomysłodawcą gry był koordynator projektu pani Anna Janik. Na Radzie Pedagogicznej w październiku przedstawiła pomysł w ramach konkursu na najciekawszą inicjatywę edukacyjną, w której braliby udział wszyscy nauczyciele szkoły wraz z uczniami. Pomysł zyskał akceptację oraz zdobył poparcie nie tylko grona pedagogicznego, ale jak się później okazało również uczniów. Inicjatywa wzbudzała zainteresowanie i dużą ciekawość. Powstał pomysł planszy, której wykonaniem zajęło się 16 uczniów wraz z nauczycielem.

Plansza o wymiarach 1,80 cm na 1,80 cm powoli powstawała. Uczniowie

z bardzo dużym zaangażowaniem wycinali poszczególne elementy do planszy, która zawierała tekst z hasłem: **„VI edycja ogólnopolskiego programu edukacyjnego TWOJE DANE – TWOJA SPRAWA”.**

Zaangażowanie uczniów w pracę przerosło oczekiwania nauczyciela, ponieważ wykazywali się ogromną kreatywnością w działaniu, starannością w wykonywaniu pracy, ale przede wszystkim grupa bardzo się zintegrowała.

Celem naszego działania było popularyzowanie wiedzy i świadomości młodzieży na temat ochrony danych i ochrony do prywatności poprzez zabawę i zdrową rywalizację oraz zaangażowanie środowiska lokalnego w nasze działania. W grze wzięło udział 17 klas, odbyło się 7 rund przez okres 7 miesięcy. W każdej rundzie brał udział przedstawiciel klasy, który rzucał kostką i przesuwał pionek klasy na planszy. Każda runda kończyła się wybieraniem punktowanego zadania do wykonania w postaci karty niebieskiej, zielonej lub czerwonej za 2, 4 lub 6 punktów. Zadań do wykonania było ponad 200. Przedstawiciel przekazywał wylosowane zadanie wychowawcy i klasie. A ci przystępowali do realizacji. Zadania młodzież realizowała przez okres 3 tygodni. Rzut kostką i przesunięcie pionka na planszy gry umożliwiał:

- **GIODO** – wymagało sprawdzenia wiedzy na temat ochrony danych osobowych w postaci wylosowanego pytania za 2 punkty dodatnie lub ujemne w przypadku błędnej odpowiedzi np. **Czy prowadzenie przez szkołę elektronicznych dzienników lekcyjnych nie narusza prawa do ochrony danych osobowych uczniów?**
- **? – pytanie na spostrzegawczość**. W szkole na korytarzach i w pracowniach powieszone były materiały edukacyjne na temat ochrony danych oraz z realizacji poszczególnych zadań. Nie można było obok nich przechodzić obojętnie. Trzeba było się z nimi zapoznać. Czyli być spostrzegawczym, co przybyło w szkole i na jaki temat. Dawało to możliwość zdobycia dla klasy dodatkowych punktów, np.: **Wymień przynajmniej trzy miejsca w szkole, gdzie znajdują się plakaty z tytułem GIODO.**
- **X – przymusowy postój**. Ratowała żółta karta – bonus.
- **Pole żółte** – czyli **zadanie niespodzianka**, wymagało zrealizowania przez uczestnika dodatkowego punktowanego zadania np. **Ułożenie z rozsypanki zdań na czas**.
- **Pole niebieskie** – dodatkowe punkty za **zadanie szkolne**, które dotyczyło wiedzy z własnego szkolnego podwórka, np.: **Kto w szkole pełni funkcję ADO?**
- **Pole zielone** – **dodatkowy rzut kostką lub cofnięcie pionka o 4 pola** (jedna z modyfikacji zastosowana w trzeciej rundzie podczas wyjątkowego szczęścia ucznia, któremu udało się 4 razy pod rząd rzucać kostką i znalazł się już na środku planszy.

- **Samogłoska** umożliwiała rzut kostką jeszcze raz.
- **Spółgłoska** kończyła rundę i umożliwiała losowanie karty z zadaniem dla klasy.

Każda klasa rozliczała się z realizacji w postaci **dokumentacji fotograficznej, filmów, nagrań**. Natomiast inne materiały były prezentowane w szkole przez okres 3 tygodni. Wśród różnorodnych materiałów były: **plakaty, ulotki, wystawy, krzyżówki, scenki, wywiady, ankiety, sondaże, kartki okolicznościowe, inscenizacje, projekty, piosenki, wiersze, happeningi, prezentacje multimedialne, konkursy, pokazy, drzewka wiedzy.** Podczas każdej rundy gry młodzież wspierała dyrektor szkoły Ilona Bulska, która uczestniczyła w każdym etapie gry i chętnie była zapraszana na realizacje poszczególnych zadań. Mogła przydzielać dodatkowe punkty za wykonanie zadania ponadprogramowo.

Każda runda przeprowadzona była pod hasłem miesiąca:

- Pierwsza WIEM WSZYSTKO – w tej kategorii uczniowie zdobywali ukierunkowaną wiedzę.
- W drugiej PLAKATUJĘ – INTEGRUJĘ – w tej kategorii adepci poprzez materiały graficzno-tekstowe wyrażali swoje stanowisko wobec konkretnych zagadnień.
- W trzeciej ZAPREZENTUJ SIEBIE – ta kategoria polegała na zaprezentowaniu artystycznego podejścia do zagadnienia zaprezentowanego w dowolny sposób.
- W czwartej rundzie GADŻET REKLAMOWY PRZYWRÓCI CIĘ O ZAWRÓT GŁOWY – czyli wykonanie różnorodnych gadżetów reklamowych z przekazem krótkim, ale skutecznym.
- W piątej rundzie KONKURSOWE ABC – ta runda polegała na sprawdzeniu siebie i innych.
- W szóstej rundzie DOBRE PRAKTYKI – to runda refleksji i zastanowienia się nad skutecznością przeprowadzonych działań. Wypracowanie wniosków i co z tym robić dalej?
- W siódmej rundzie OD STARTU DO FINAŁU – to runda podsumowywała nasze działania i wskazywała zwycięzców.

Zadania realizowane były nie tylko w szkole ale również poza nią.

W nasze działania były zaangażowane:

- **Przedszkole**, gdzie wśród wspólnej zabawy miały miejsce również elementy nauki.
- **Rada Osiedla**, która na bieżąco monitorowała etapy gry i ufundowała dla najaktywniejszych uczniów nagrody rzeczowe.

- **Zaproszeni goście z zewnątrz** – nauczyciele, uczniowie ze szkół podstawowych, rodzice, którzy oglądali różnego rodzaju scenki, inscenizacje dotyczące ochrony danych i prawa do prywatności.
- **Sponsorzy nagród** w tym przypadku rodzice i ich pracodawcy ufundowali nagrody również dla najaktywniejszych uczniów.
- **Respondenci**, którzy udzielali licznych wywiadów na temat ochrony danych. Wywiady przeprowadzane były w wielu miejscach poza szkołą w zależności od zadania.
- **ŁCDNiKP** - promocja dobrych praktyk.

W dniu 30 maja 2016 r. na stronie **http://www.giodo.gov.pl** pojawiła się oficjalna informacja o rozstrzygnięciu konkursu na **najciekawszą ofertę edukacyjną w roku szkolnym 2015/2016**.

Z wielką przyjemnością przeczytaliśmy informacje o **zajęciu I miejsca** w tym konkursie przez naszą placówkę i uhonorowaniu laureata konkursu przez Generalnego Inspektora Danych Osobowych **„Złotym Piórem Programu”** za pracę placówki na rzecz upowszechniania wiedzy o ochronie danych osobowych i prawa do prywatności wśród uczniów i nauczycieli.

W dniu 07 czerwca 2016 roku odbędzie się w Warszawie **seminarium** podsumowujące VI edycję Ogólnopolskiego Programu Edukacyjnego „Twoje dane – Twoja sprawa” na którym pani Anna Janik zaprezentuje wraz z młodzieżą zrealizowany w naszej placówce projekt.

Refleksja:

Warto pracować nad coraz to nowszymi, innymi, a przy tym lepszymi metodami, formami i sposobami rozwiązań edukacyjnych, które nie będą nudne, szablonowe i ograniczające potencjał uczniów. Ważne, żeby umożliwiały samodzielną chęć uczenia, przekazywania wiedzy i dalej rozwijały własny potencjał. Tematyka ochrony danych wymaga kontynuacji i podejmowanie nowych wyzwań i inicjatyw na rzecz środowiska szkolnego i lokalnego. Gra planszowa edukacyjna jest tego dobrym przykładem.

SZKOŁY PONADGIMNAZJALNE ZAWODOWE

Zespół Szkół Ekonomiczno-Turystyczno-Hotelarskich im. Władysława Grabskiego w Łodzi

Sukces ucznia – sukcesem szkoły

Projekt ponadnarodowy „W poszukiwaniu doświadczeń zawodowych na krańcach Europy" w ramach programu Erasmus+, sektor Kształcenie i Szkolenia Zawodowe, Akcja 1. Mobilność edukacyjna, Mobilność osób w dziedzinie kształcenia i szkolenia.

Autorzy: Agata Krysiak, Halina Idzikowska-Błędek
Rekomendacja: Kamila Niewiadomska – dyrektor, Maria Wajgner – doradca metodyczny

Zespół Szkół Ekonomiczno-Turystyczno-Hotelarskich im. Wł. Grabskiego w Łodzi od czerwca 2015 roku realizuje projekt pt. **„W poszukiwaniu doświadczeń zawodowych na krańcach Europy"** realizowany w ramach programu Erasmus+, skierowany do przyszłej kadry branży hotelarskiej i turystycznej, uczniów klas III Technikum nr 1, kształcących się w zawodzie technik hotelarstwa i technik obsługi turystycznej. W ramach projektu młodzież uczestniczy w stażach zawodowych w hotelach i biurach turystycznych za pośrednictwem instytucji przyjmującej – partnera portugalskiego.

Współczesny rynek pracy staje się coraz bardziej wymagający wobec przyszłych pracowników, którzy, oprócz wiedzy z danej dziedziny, powinni również dysponować konkretnymi umiejętnościami zawodowymi. Świadomy uczeń oczekuje zatem, że szkoła zawodowa przygotuje go do swobodnego poruszania się po krajowym oraz europejskim rynku pracy. Aby wypełnić swoje zadanie, nasza szkoła dostosowuje treści kształcenia do wymagań i potrzeb rynku.

Projekt doskonale spełnia współczesne wymagania rynku, pozwala bowiem na ukształtowanie przez uczestników praktycznych umiejętności związanych z kompleksową obsługą turystów krajowych i zagranicznych oraz pełną obsługą gości hotelowych wraz ze stosowaniem procedur. Projekt odpowiada na potrzeby europejskiego rynku pracy, wpisując się w politykę Komisji Europejskiej w zakresie walki z rosnącym bezrobociem, w szczególności wśród osób młodych. Realizacja celów projektu wspiera wzrost zatrudnienia absolwentów szkoły na rynku pracy. Partner zagraniczny wnosi do projektu rzeczywistą wartość dodaną wynikającą z wymiany wiedzy, doświadczeń i wzajemnego uczenia się.

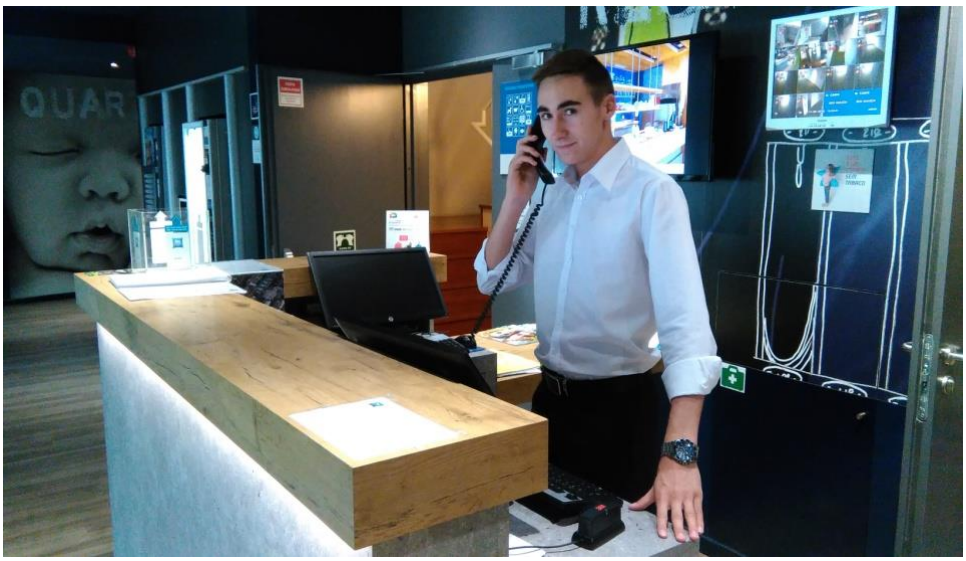

Przewidywane efekty wdrożenia:

Realizacja projektu, oprócz stworzenia szans na podniesienie kluczowych umiejętności zawodowych, pozwala także na odnalezienie się w nowym środowisku i poznanie panujących w nim zasad, zachęca uczestników do nauki języka obcego i wzbogacania słownictwa specjalistycznego, poszerza horyzonty myślowe, przyczynia się do kształtowania postaw mobilnych i przedsiębiorczych oraz nawiązania kontaktów interpersonalnych z rówieśnikami.

Pobyt oraz praktyki za granicą przyczyniły się również do zwiększenia samodzielności, występowania z inicjatywą, organizowania oraz realizowania przedsięwzięć zawodowych, samodzielnego rozwiązywania problemów, przełamywania barier kulturowych, językowych i osobistych. Oprócz tego staż zagraniczny podniósł poziom poczucia własnej wartości, ukazał nowe możliwości oraz przełamał stereotyp myślenia dotyczącego braku perspektyw zawodowych.

Udział w projekcie zagranicznych staży zawodowych nadaje europejskiego wymiaru kształceniu i szkoleniu zawodowemu młodzieży. Realizacja projektu, oprócz bezpośredniego wpływu na jego uczestników, oddziałuje również na środowisko lokalne, w tym m.in. na pracodawców. Udział szkoły w projekcie wpisuje się w ogólnopolski nurt promocji szkolnictwa zawodowego, którego celem jest przeciwdziałanie zagrożeniom związanym z bezrobociem i wykluczeniem społecznym.

Udział ZSETH w projektach współpracy europejskiej jest pozytywnym sygnałem dla pracodawców i środowiska lokalnego, świadczącym o tym, że szkoła dokłada wszelkich starań w procesie tworzenia bardziej nowoczesnego, dynamicznego, zaangażowanego i profesjonalnego środowiska wewnątrz organizacji. Taki rozwój szkoły, inwestycja w wiedzę i rozwój kluczowych umiejętności przynosi sukces zarówno uczniom, jak i szkole.

Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 20 im. Marszałka J. Piłsudskiego w Łodzi

Rekomendacja: Dorota Stefaniak – dyrektor szkoły

Projekt „Doświadczony Uczeń"

W roku szkolnym 2016/2017 rozpoczęliśmy dwuletni unijny projekt „Doświadczony Uczeń". Oczekujemy, iż realizowany przez nas projekt wpłynie na zwiększenie jakości kształcenia zawodowego w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych nr 20 w Łodzi.

Założonym celem projektu jest dostosowanie kierunków kształcenia do regionalnego rynku pracy poprzez:

- doposażenie pracowni i warsztatów,
- organizację dla uczniów doradztwa edukacyjno-zawodowego, staży i praktyk,
- organizację dodatkowych zajęć specjalistycznych i praktycznych w zakresie:
  - uzyskania certyfikatu Certified IPC Specialist,
  - systemów inteligentnego budynku,
  - kursu kwalifikacyjnego SEP,
  - spawania metodą TIG/MAG,
  - wykonywania instalacji i eksploatacji urządzeń odnawialnych źródeł energii,
  - warsztatów prototypowania.

Projekt realizowany będzie od 01.09.2016 r. do 31.08.2018 r. Realizacja projektu zwiększy szansę na zatrudnienie 94 uczniów/absolwentów ZSP 20 - uczestniczących w projekcie, dostosuje kierunki kształcenia szkoły do regionalnego rynku pracy.

Projekt w ramach programu Erasmus+ „Staże zagraniczne dla uczniów i absolwentów szkół zawodowych oraz mobilność kadry kształcenia zawodowego"

W listopadzie 2016 roku w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych nr 20 w Łodzi rozpoczęliśmy realizację projektu w ramach programu Erasmus+ „Staże zagraniczne dla uczniów i absolwentów szkół zawodowych oraz mobilność kadry kształcenia zawodowego". Zakończenie wykonania projektu zaplanowano na 2018 rok.

Główne cele programowe, które chcemy osiągnąć w ramach współpracy międzynarodowej i mobilności edukacyjnych, to:

- poszerzenie umiejętności językowych uczniów, szczególnie sfery zawodowej, czyli tej pożądanej przez pracodawców,

- wymiana i zdobycie nowych doświadczeń zarówno przez uczniów, jak i nauczycieli,
- poznawanie kultury pracy i zasad życia codziennego w innych krajach,
- ulepszenie strategii praktycznej nauki zawodu
- zwiększenie atrakcyjności szkoły na edukacyjnym rynku Łodzi,
- wychowanie obywatelskie (upowszechnianie wartości demokracji, wskazywanie zagrożeń płynących ze strony ruchów neofaszystowskich i nacjonalistycznych),
- uczenie tolerancji wobec odmienności, budzenie postaw uwrażliwienia na problemy społeczne,
- przygotowanie młodzieży polskiej do życia w Unii Europejskiej (poprzez organizację i realizację różnych form mobilności edukacyjnej i zawodowej),
- promowanie postaw aktywności społecznej,
- zwalczanie rasizmu i ksenofobii,
- budowanie postaw solidaryzmu wśród ludzi pochodzących z odmiennych, językowo i kulturowo, regionów Europy.

Już w lutym 2017 roku pierwsza grupa młodzieży wyjedzie do Drezna odbyć swój zagraniczny staż.

V Ogólnopolski Turniej Maszyn Wiatrowych w województwie łódzkim

W eliminacjach V Ogólnopolskiego Turnieju Maszyn Wiatrowych w województwie łódzkim, które odbyły się 25 listopada 2016r.uczniowie z Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych nr 20 w Łodzi wyróżnieni zostali drugim miejscem w kategorii techników, liceów, szkół zawodowych. Konkurs polegał na zdobyciu wiedzy teoretycznej i praktycznej o maszynach wiatrowych i wykonaniu pod opieką nauczyciela działającego modelu wirnika wiatraka, wygrywała ta drużyna, której wirnik miał największą prędkość obrotową, moment obrotowy oraz moc. P*arametry te mierzył organizator konkursu na specjalistycznym stanowisku pomiarowym.*

W eliminacjach ogólnopolskich wirnik modelu wiatraka skonstruowany przez naszych uczniów zdobył 16 miejsce na 25 drużyn w tej samej kategorii wiekowej młodych majsterkowiczów. Finał konkursu ogólnopolskiego odbył się 10 grudnia 2016 roku.

Współpraca ze środowiskami branżowymi

Laboratorium fotowoltaiczne

Wraz z patronem szkoły – Oddziałem Łódzkim Stowarzyszenia Elektryków Polskich podpisaliśmy umowę na stworzenie specjalistycznego laboratorium fotowoltaicznego. Szkoła zyska nie tylko najlepszej jakości sprzęt, na którym kształcić się będą przyszli technicy urządzeń i systemów energetyki

odnawialnej, ale także nasi uczniowie i nauczyciele będą mieli możliwość uzyskania dodatkowych kwalifikacji do montowania urządzeń systemów energii odnawialnej.

Nowy patron szkoły – Urząd Dozoru Technicznego

Zyskaliśmy nowego patrona – to Urząd Dozoru Technicznego, który wziął pod opiekę, otworzoną w roku szkolnym 2016/2017, klasę o profilu technik urządzeń dźwigowych. Raz w miesiącu, inspektorzy UDT prowadzą w tej klasie spotkania, w trakcie których przybliżają młodzieży wiedzę i umiejętności wpływające na ich kwalifikacje. Dzięki tym spotkaniom wzrastają możliwości przyszłego zatrudnienia uczniów przez pracodawców.

Płatne staże weekendowe i wakacyjne w firmie WifamaPrexer

Już drugi rok z firmą WifamaPrexer organizujemy dla uczniów płatne staże weekendowe i wakacyjne. Uczniowie nie tylko mają możliwość zarobienia pieniędzy, ale także poznają zasady funkcjonowania zakładu produkcyjnego. Najlepsi stażyści znajdują w Wifamie zatrudnienie i możliwość dalszego rozwoju zawodowego.

Szkolenia zawodowe dla uczniów we współpracy z partnerskimi firmami

Organizujemy dla uczniów szkolenia wraz ze współpracującymi z nami firmami. Od września 2016 roku odbyły się szkolenia prowadzone przez:

- firmę SONEL S.A. - dotyczące budowy obsługi urządzeń pomiarowych wykorzystywanych przy przeglądach instalacji elektrycznych,
- firmę WAGO - dotyczące wykorzystywania złączek i listew produkowanych przez tę firmę,
- OŁ SEP - dotyczące nowoczesnych źródeł światła,
- firmę BIALL - dotyczące mierników elektrycznych.

Działalność społeczna

Projekt COMMON TO WAY INTO THE FUTURE

W październiku 2016 roku młodzież z Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych nr 20 w Łodzi uczestniczyła w międzynarodowym projekcie COMMON TO WAY INTO THE FUTURE. Młodzi ludzie z Polski, Ukrainy i z Niemiec wspólnie przygotowywali przedstawienie, które było wystawiane w świetlicy w Izbach i w Krakowie na Placu Szczepańskim. Ponieważ językiem roboczym był angielski, młodzież miała okazję doskonalić przede wszystkim sprawność mówienia i rozumienia ze słuchu po angielsku. Projekt współfinansowany był przez Polsko-Niemiecką Współpracę Młodzieży i był to już drugi wyjazd naszych uczniów w ramach tej współpracy.

Warsztaty rozwijające kreatywność i pomysłowość uczniów

Od listopada 2016 roku na Wydziale Zarządzania Uniwersytetu Łódzkiego uczniowie Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych nr 20 w Łodzi biorą udział w różnych warsztatach rozwijających ich kreatywność i pomysłowość – odbyły się już warsztaty: „Aniołowie biznesu", w trakcie których uczniowie zaprezentowali swoje pomysły na biznes. Największe uznanie jurorów zdobył projekt „Wanny przyszłości". W planach są już następne: rozwijające umiejętność pracy zespołowej, badające predyspozycje zawodowe i kształtujące umiejętność komunikowania się w zespole.

SZKOŁY SPECJALNE I SPECJALNE OŚRODKI SZKOLNO-WYCHOWAWCZE

XVI Przegląd Twórczości Uczniów Szkół i Placówek Kształcenia Specjalnego *PREZENTACJE 2016* „KOROWÓD BAŚNI”

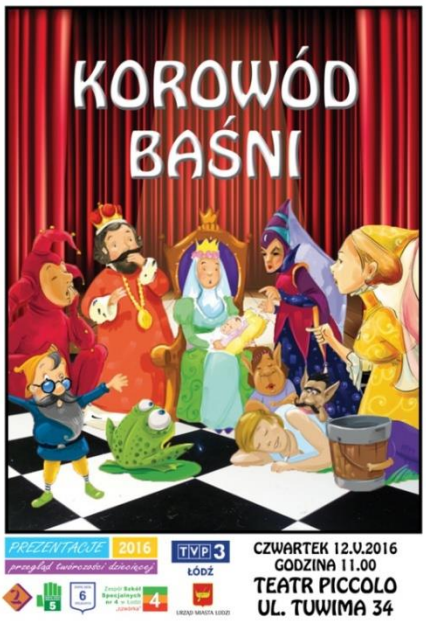

12 maja swój wielki finał miała najważniejsza impreza artystyczna szkół i placówek specjalnych - Prezentacje 2016. W tym roku uczniowie i nauczyciele zjednoczyli swoje siły wokół hasła „W świecie fantazji - Korowód baśni”.

Historia corocznych spotkań sięga 1999 roku, kiedy to z inicjatywy Elżbiety Wilczyńskiej – inspektora Wydziału Edukacji Urzędu Miasta Łodzi i Krzysztofa Sibielskiego – dyrektora Zespołu Szkół Specjalnych nr 2 w Łodzi opracowano projekt corocznego przeglądu twórczości uczniów szkół i placówek kształcenia uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

„Prezentacje - tydzień twórczości dziecięcej” miał zastąpić szereg mniejszych imprez organizowanych przez poszczególne szkoły i doprowadzić do integracji środowiska edukacyjnego uczniów z niepełnosprawnościami. Najważniejszym celem było budowanie pozytywnego wizerunku uczniów i ich rodzin, upowszechnianie aktywności artystycznej wśród dzieci i młodzieży, rehabilitacja społeczna, budowanie partnerskich relacji ze zdrowymi rówieśnikami, wymiana doświadczeń wśród uczestników i ich opiekunów, czyli to przedsięwzięcie mające na celu promowanie talentów uczniów łódzkich szkół specjalnych, którzy mimo swej wielorakiej niepełnosprawności są artystami - twórcami.

Działania realizowane były w czterech obszarach:

- plastyka – koordynacja Zespół Szkół Specjalnych nr 2 w Łodzi,
- piosenka – koordynacja Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy nr 2 „Reymontówka” w Łodzi,
- taniec – koordynacja Zespół Szkół Specjalnych nr 6 w Łodzi,
- teatr – koordynacja Zespół Szkół Specjalnych nr 1, a po jego likwidacji Zespół Szkół Specjalnych nr 4 i 5.

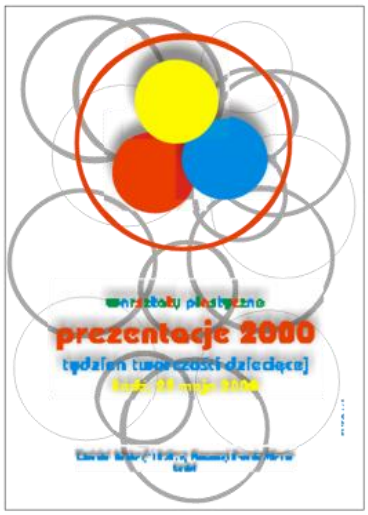

Przez pierwsze lata Prezentacje miały formułę konkursów w czterech obszarach, ale wkrótce okazało się, że zarówno różnorodne niepełnosprawności jak i poziomy edukacyjne powodują trudności w ocenie efektów pracy. Zasadniczym jednak powodem rezygnacji ze współzawodnictwa był wyrównany efekt pracy wszystkich uczestników.

Każdy finał Przeglądu Twórczości poprzedzały wielotygodniowe warsztaty plastyczne, muzyczne, teatralne, prowadzone przez profesjonalistów, a zadania stawiane uczniom były dostosowane do ich możliwości, co prowadziło do autokreacji, wyzwalało aktywność artystyczną.

Coroczne Prezentacje organizowane były wokół jednego wspólnego tematu związanego z ważnymi wydarzeniami, promowały łódzkie tradycje, miejsce miasta w Polsce i Europie, tradycjami oraz wydarzeniami kulturalnymi. Promowały zachowania proekologiczne, przedstawienie „Cztery żywioły" zaprezentowano w Hali EXPO w czasie X Łódzkich Targów Edukacyjnych. Patronat nad projektem sprawował Prezydent Miasta Łodzi, a obecność władz miasta na występach finałowych nobilitowała działania i wysiłek uczniów z niepełnosprawnościami.

Finały odbywały się w salach teatralnych, domach kultury, a w 2007 roku na rynku Manufaktury. Skorelowanie występów poszczególnych szkół, oprawa scenograficzna, stwarzały niezapomnianą atmosferę, a rodzice uczniów, goście i uczniowie szkół ogólnodostępnych nie tylko podziwiali artystów, ale świetnie się bawili.

Praca nad takimi przedstawieniami jak *Odkrywamy świat naszych rodziców, Łódź miasto czterech kultur, Zaczarowany świat Fryderyka Chopina, Spotkamy się w lesie, Łódź zakotwiczona w czasie, Łódź w baśni i legendzie, Tuwim show,* czy wspólna adaptacja baśni *Piękna i bestia*

tworzyły atmosferę autentycznej integracji, także między placówkami specjalnymi.

Każdy Przegląd Twórczości Dzieci i Młodzieży to wynik pracy wszystkich pedagogów specjalnych, ale największą odpowiedzialność wzięli na siebie dyrektorzy czterech szkół: dyrektorzy Zespołu Szkół Specjalnych nr 2 w Łodzi Krzysztof Sibielski i Tomasz Szymański, Maria Pielas – dyrektor Zespołu Szkół Specjalnych nr 4 w Łodzi, Grażyna Zarębska i Ilona Sałacińska – dyrektorki Zespołu Szkół Specjalnych nr 6 w Łodzi, Anna Burdyka – dyrektor Zespołu Szkół Specjalnych nr 5 w Łodzi, Dorota Szymonowicz – dyrektor Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego „Reymontówka" w Łodzi. Od 1999 roku likwidacji uległy trzy placówki kształcenia specjalnego, zmienili się dyrektorzy, ale idea wspólnych działań pod patronatem Prezydentów Miasta Łodzi pozostała.

XVI edycja Przeglądu Twórczości Dzieci i Młodzieży ze szkół i placówek kształcenia specjalnego Prezentacje 2016, czyli wielki finał, najważniejsza impreza artystyczna szkół i placówek specjalnych *Prezentacje 2016* odbyła się 12 maja. W tym roku uczniowie i nauczyciele zjednoczyli swoje siły wokół hasła **W świecie fantazji - Korowód baśni**. Przez scenę przewędrowało w barwnym korowodzie 11 placówek prezentując najpiękniejsze i lubiane przez wszystkich bajki. Przedstawienie rozpoczęło się od piosenki pt. „Witajcie w naszej bajce", krótkie scenki teatralne łączył wspólny motyw muzyczny, a na koniec wybrzmiał śpiewany przez aktorów i widownię utwór „Fantazja". Zaproszeni goście, rodzice, uczniowie szkół

ogólnodostępnych mieli okazję zobaczyć i przypomnieć sobie baśniowe historie takie jak: „Czerwony Kapturek", „Śpiąca Królewna", „Calineczka", „Tomcio Paluch", „Wilk i siedem koźlątek", „Kwiat paproci", „Świtezianka" i humorystyczną, uwspółcześnioną wersję „Kopciuszka". Po raz kolejny młodzi artyści dowiedli, że zaangażowanie i wspólny wysiłek przekładają się na sukces artystyczny. W tym roku zaprezentowali różne formy sceniczne: taniec, piosenkę, pantomimę oraz sztukę recytacji. Przekonująca gra aktorska wywołała spontaniczne i żywiołowe reakcje wśród zgromadzonej publiczności. Było wzruszenie, ale przeważały śmiech i radość, bo przecież każda bajka kończy się dobrze.

W tym roku, dzięki gościnności Stowarzyszenia Robotników Chrześcijańskich, przegląd twórczości odbył się w sali teatralnej Teatru Piccolo przy ul. Tuwima 34. Patronat medialny objęła TVP Łódź.

Jak co roku podsumowanie działań artystycznych w szkołach i ośrodkach specjalnych fascynowało swoim profesjonalizmem. Impreza traktowana jest jak wielkie święto muzyczno-teatralne skupiające niezwykle uzdolnionych uczniów oraz wierną widownię. W tym roku szkoły zaskoczyły niezwykłą oprawą plastyczną występów i strojami artystów, wykonanymi przez uczniów pod kierunkiem nauczycieli. Prezentacje mają kilka celów – pokazać możliwości uczniów niepełnosprawnych, zaszczepić w nich zainteresowanie kulturą, różnymi formami wyrazu artystycznego, promować osiągnięcia edukacyjne w lokalnym środowisku. Znaczenie ma jednak samo bycie razem, wspólne przeżywanie emocji, poczucie wspólnoty i budowanie wiary we własne siły i zdolności. Prezentacje pokazują i udowadniają też, że kształcenie specjalne umożliwia dzieciom wszechstronny rozwój. Dzięki warunkom, jakie stworzyli dla nich nauczyciele i dyrektorzy szkół, uczniowie o specjalnych potrzebach edukacyjnych mogą w taki sam sposób jak ich zdrowi rówieśnicy realizować swoje pasje i marzenia. Organizatorzy i widzowie mają nadzieję, że spotkają się za rok.

Opracowanie:
Julia Kulesza – Zespół Szkół Specjalnych nr 5 w Łodzi
Jolanta Wojciechowska – konsultant w ŁCDNiKP
Zdjęcia: Dariusz Kulesza

Ośrodek Zarządzania w Edukacji

Łódzkie Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego
90-142 Łódź, ul. Kopcińskiego 29
tel.: 42 678-33-78, tel./fax: 42 678-07-98

Praktyczne zastosowanie terapii SI w pracy z dziećmi z opóźnieniami w rozwoju

W cyklu warsztatów otwartych organizowanych przez ŁCDNiKP w marcu 2016 roku odbyły się zajęcia pt. „Praktyczne zastosowanie terapii SI w pracy z dziećmi z opóźnieniami w rozwoju", których gospodarzem był Zespół Szkół Specjalnych nr 3 im. Jacka Kuronia w Łodzi. Zajęcia warsztatowe przeprowadziły certyfikowane terapeutki integracji sensorycznej Agnieszka Janowska i Magdalena Ochocka. Celem zajęć, dedykowanych przede wszystkim psychologom poradni psychologiczno-pedagogicznych, terapeutom i nauczy-cielom pracującym z uczniami z niepełnosprawnością jest dzielenie się swoją wiedzą i doświadczeniem a także wymiana spostrzeżeń pedagogów i psychologów z rożnych placówek edukacyjnych. Często tematy warsztatów krążą wokół znanych nam obszarów, ale poznanie ich od strony praktycznej daje możliwość spojrzenia na nie z innej perspektywy. Zajęcia prowadzone przez specjalistów, którzy ze swej wiedzy korzystają w codziennej pracy z uczniem to praktyczna, a dzięki temu bardzo cenna wiedza, która czasem rozjaśnia i daje innym nowe spojrzenie na trudności jakie nauczyciele mogą napotykać w swojej pracy.

Pojęcie integracji sensorycznej jest bardzo popularne, ale w dalszym ciągu niewiele osób potrafi rozszyfrować jego sens. Pojawia się ono w wielu publikacjach i dotyczy zarówno uczniów szkół specjalnych jak i masowych. Metoda ta odwołuje się do związków pomiędzy zachowaniem dziecka a przebiegiem procesów nerwowych zachodzących w jego układzie nerwowym. Sama twórczyni mówiła o integracji jako o procesie neurologicznym dzięki któremu organizowane są wrażenia płynące do organizmu z zewnątrz i z niego samego oraz możliwości właściwej interakcji z otoczeniem. Podczas warsztatów terapeutki integracji sensorycznej udzieliły cennych wskazówek jak rozpoznać zaburzenia integracji sensorycznej

u dzieci, przedstawiły propozycje ćwiczeń stymulujących poszczególne układy zmysłowe oraz zademonstrowały proste pomoce jako wsparcie procesu uczenia się.

W trakcie prezentacji prowadzące wyjaśniły podstawowe pojęcia i definicje takie jak zaburzenie przetwarzania sensorycznego, przyczyny zaburzeń oraz objawy mogące wskazywać na zaburzenia percepcji zmysłowej. Uczestnicy dowiedzieli się jak działają poszczególne układy zmysłowe oraz poznali ćwiczenia i pomoce wykorzystywane do stymulacji tychże układów. Uczestniczący w warsztatach pedagodzy, psycholodzy, nauczyciele i terapeuci poznali niekonwencjonalne pomoce dydaktyczne, często wykonane własnoręcznie przez terapeutki. Zostało zademonstrowane pudełko sensoryczne do różnicowania dotykowego, memodotykowe, masy plastyczne z mąki kukurydzianej i oliwy. Pokazane zostały przedmioty wykorzystywane do kształtowania i usprawniania chwytu, różnego rodzaju spinacze, pęsety, szczypce. Tworzenie pomocy edukacyjnych i terapeutycznych to nieodłączna część pracy każdego pedagoga co każdy nauczyciel zapewne wie, że w naszej pracy wykorzystać można wszystko i nawet przedmiotom, które dla innych wydałyby się zbędne dać nowe życie.

W drugiej części prezentacji były także filmy z terapii, na których można było zaobserwować jak pracuje się podczas zajęć integracji sensorycznej. Wszystkie wykonywane podczas zajęć ćwiczenia były szczegółowo omawiane przez osoby prowadzące i stały się podstawą do dyskusji i wymiany pomysłów, jak można je zmodyfikować, by wykorzystać elementy metody np. podczas innych zajęć.

W końcowej części spotkania uczestnicy mieli czas na obejrzenie prezentowanych pomocy, samodzielne wykonanie niektórych ćwiczeń oraz pytania do prowadzących. Aby przekazana wiedza mogła zostać wykorzystana w praktyce, uczestniczący w warsztatach pedagodzy i psycholodzy otrzymali kwestionariusze pozwalające ocenić ryzyko wystąpienia zaburzeń integracji sensorycznej dla różnych grup wiekowych.

Opracowanie:
Magdalena Ochocka
Agnieszka Janowska

Ośrodek Zarządzania w Edukacji

Łódzkie Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego
90-142 Łódź, ul. Kopcińskiego 29
tel.: 42 678-33-78, tel./fax: 42 678-07-98

Wczesne Wspomaganie Rozwoju – zajęcia otwarte w Zespole Szkół Specjalnych nr 5 w Łodzi wspierające kompetencje terapeutów, nauczycieli i psychologów pracujących z dziećmi z niepełnosprawnościami

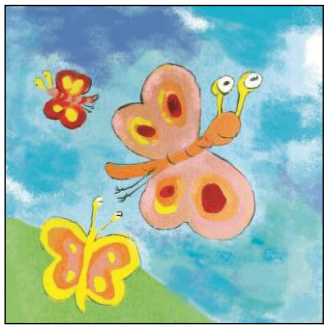

Najdłuższe i najlepsze studia pedagogiczne nie są w stanie przygotować absolwentów do pracy z dzieckiem z niepełnosprawnością, złożonymi deficytami, zaburzonym rozwojem psychoruchowym. Oczywiście studenci zostają zaopatrzeni w wiedzę z zakresu nauk pedagogicznych a przez uzyskany dyplom otrzymują potrzebną wiedzę i kwalifikacje. Do tej akademickiej wiedzy niezbędne jest jednak doświadczenie. Każdy nauczyciel doświadczenie zdobywa przez całe lata. Jest to proces długotrwały i wbrew pozorom skomplikowany. Do codziennej, żmudnej i odpowiedzialnej pracy, pełnej rzecz jasna radości i sukcesów konieczne jest wzbogacanie swojej wiedzy, doświadczenia poprzez udział w różnorodnych formach doskonalenia zawodowego.

Wydaje się, że ze wszystkich form dokształcania najlepsze są te, które realizowane w specjalistycznych placówkach dla dzieci z niepełnosprawnościami i w których wspomagany jest ich wszechstronny rozwój. Wartość przekazu zwiększa się niewątpliwie, gdy o problemach rewalidacji, czy wczesnego wspomagania opowiadają praktycy, a wiec nauczyciele, którzy każdego dnia stykają się z dziećmi z opóźnionym rozwojem, deficytami, niepełnosprawnością intelektualną.

ZESPÓŁ SZKÓŁ SPECJALNYCH 5

Zespół Wczesnego Wspomagania Rozwoju w Zespole Szkół Specjalnych nr 5 w Łodzi funkcjonuje od 2005 roku. Na początku działalności Zespołu pod jego opieką było 17 dzieci, a najmłodsze nich miało 2 lata. Obecnie wspomaganiem objętych jest 86 dzieci, z których najmłodsze ma 9 miesięcy. Przez lata funkcjonowania Zespołu Wczesnego Wspomagania Rozwoju z pomocy specjalistów skorzystało ponad 650 dzieci. Wszechstronna pomoc to diagnoza psychologiczna i funkcjonalna, zajęcia ze specjalistami, w tym fizjoterapeutami, logopedą. Do dyspozycji dzieci i ich rodziców są doskonale wyposażone pracownie specjalistyczne, w tym pracownia Biofeedbacku, Tomatis, pracownie rehabilitacyjne,

w których realizowane są nowoczesne metody, m.in. integracji sensorycznej, zajęcia z terapeutą, psychologiem, neurologopedą.

Liczby, statystyki w pewnym sensie opisują naszą codzienną pracę, ale po za tymi liczbami są ludzie – nasi mali podopieczni, którzy czynią wspaniałe postępy i bez obaw ruszają w edukacyjny świat, są ich rodzicie i opiekunowie, którzy odnajdują spokój i nadzieję, że wszystko będzie dobrze… Nie zawsze łatwo i prosto, ale dobrze!

Z inicjatywy Ośrodka Zarządzania w Edukacji Łódzkiego Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego, w roku szkolnym 2016/2017 Wczesne Wspomaganie Rozwoju przy Zespole Szkół Specjalnych nr 5, Wczesne Wspomaganie Rozwoju przy Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej nr 2 oraz Wczesne Wspomaganie Rozwoju przy Zespole Szkół Specjalnych nr 7 organizują cykl zajęć otwartych dla nauczycieli i psychologów, których celem jest przybliżenie zasad funkcjonowania oraz metod pracy we wczesnym wspomaganiu rozwoju.

Pierwsze zajęcia otwarte odbyły się 27 października 2016 roku w Zespole Szkół Specjalnych nr 5 w Łodzi. W zajęciach tych uczestniczyła ponad 20 osobowa grupa nauczycieli i psychologów zainteresowanych problematyką wczesnego wspomagania rozwoju. W ramach zajęć uczestnicy mieli okazję zapoznać się z przepisami prawa regulującymi funkcjonowanie WWR, poznać specyfikę oddziaływań terapeutycznych na dzieci z opóźnionym rozwojem psychoruchowym.

W trakcie zajęć oprowadziliśmy uczestników po naszej placówce, ukazując gabinety poszczególnych terapeutów oraz pomoce wykorzystywane podczas codziennych zajęć. Zaprezentowaliśmy również kilka nagrań ukazujących diagnozę małego dziecka opatrzoną profesjonalnym komentarzem naszych terapeutów. Spotkanie było okazją do wymiany doświadczeń, zadawania pytań dotyczących nie tylko pracy terapeutycznej, ale również spraw organizacyjnych związanych z funkcjonowaniem WWR.
Dla nas – nauczycieli WWR – takie otwarte zajęcia to szansa i okazja, by podzielić się swoją wiedzą i doświadczeniem, a często już dorobkiem, bo przez ostatnie 10 lat naszemu zespołowi udało się zrobić wiele dobrego dla najmłodszych dzieci z opóźnionym rozwojem psychoruchowym.

Dziękujemy za zaproszenie nas do tego przedsięwzięcia, mamy bowiem świadomość, że takie spotkania są jedną z najlepszych form doskonalenia kompetencji zawodowych psychologów i nauczycieli, którzy pracują z dziećmi z niepełnosprawnościami.

Opracowanie:
Dorota Olczyk-Dryniak – specjalista - pedagogika korekcyjna, logopeda w Zespole Szkół Specjalnych nr 5 w Łodzi
Jolanta Wojciechowska – konsultant w ŁCDNiKP

Ośrodek Zarządzania w Edukacji

Łódzkie Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego
90-142 Łódź, ul. Kopcińskiego 29
tel.: 42 678-33-78, tel./fax: 42 678-07-98

Praca edukacyjno-terapeutyczna z uczniem z niepełnosprawnościami – zajęcia otwarte w Zespole Szkół Zawodowych Specjalnych nr 2 w Łodzi

Asperger to nie choroba. To sposób bycia.
Nie ma na to lekarstwa, bo nie ma na takowe zapotrzebowania.
Jest natomiast zapotrzebowanie na wiedzę i adaptację,
ze strony dzieci z Aspergerem, ich rodzin i przyjaciół.
John Elder Robison
– Patrz mi w oczy. Moje życie z zespołem Aspergera

Populacja dzieci ze zdiagnozowanym autyzmem i zespołem Aspergera zwiększa się, a przyczyny do dzisiaj nie są do końca poznane. Zaburzenie to dotyka sfery społecznej, komunikacji oraz schematycznego, ograniczonego repertuaru zachowań. Osoby z autyzmem mają przede wszystkim obniżone zdolności nawiązywania i podtrzymywania interakcji, interpretacji bodźców o charakterze społecznym i wykorzystywaniu ich do przewidywania zachowań innych ludzi. Mają przede wszystkim problemy z relacjami interpersonalnymi, ze zrozumieniem na czym polega dialog. Otaczający świat, pełen słów, innych ludzi zachowujących się w sposób niezrozumiały i nieprzewidywalny jest dla nich źródłem zagrożenia.

Ze statystyk Wydziału Edukacji wynika, że jedynie niewielki procent uczniów z autyzmem i zespołem Aspergera realizuje edukację w placówkach specjalistycznych, większość włączana jest w system szkół ogólnodostępnych, a ze względu na specyfikę niepełnosprawności wymagają oni nie tylko specyficznych, profesjonalnych oddziaływań, ale przede wszystkim organizacji przestrzeni szkolnej, kompetentnej pomocy.

Większość uczniów z autyzmem lub zespołem Aspergera kontynuuje edukację ponadgimnazjalną w liceach ogólnokształcących, co u znacznej części absolwentów zwłaszcza o obniżonych możliwościach intelektualnych powoduje trudności w uzyskaniu samodzielności społecznej, a zwłaszcza funkcjonowania na rynku pracy, ponieważ nie uzyskali kwalifikacji zawodowych.

Ważnym więc zadaniem, które podjęli nauczyciele, terapeuci i specjaliści Zespołu Szkół Zawodowych Specjalnych nr 2 było stworzenie oferty zawodowej dla uczniów z autyzmem i zespołem Aspergera nie tylko w Szkole Specjalnej Przysposabiającej do Pracy, ale także na poziomie zasadniczym w Zasadniczej Szkole Zawodowej Specjalnej nr 24, w zawodzie *sprzedawca*. Niewątpliwie jest to nowatorskie przedsięwzięcie, bowiem należało stworzyć nie tylko adaptację programową, ale także zorganizować przestrzeń szkolną w wyspecjalizowanych pracowniach przedmiotów teoretycznych nauki zawodu, ale co najtrudniejsze, włączyć uczniów w realizację zajęć praktycznych u przyszłych pracodawców już od pierwszej klasy, co jest realizowane z powodzeniem. Zdaniem pedagogów, rodziców uczniów i ich samych rezultaty spełniają oczekiwania.

Zorganizowanie zajęć otwartych prezentujących pracę z uczniami z autyzmem i zespołem Aspergera wymagało niezwykle starannego przygotowania nie tylko samych zajęć, ale przede wszystkim uczniów, uczestników zajęć i przestrzeni szkolnej.

Ośrodek Zarządzania w Edukacji ŁCDNiKP zaprosił w ramach cyklu zajęć otwartych prezentujących model pracy z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi grupę nauczycieli, specjalistów, psychologów, terapeutów, ale także rodziców przyszłych uczniów na zajęcia. Poprzedzone były one spotkaniem z dyrekcją szkoły, Iwoną Kowalską i wychowawcami zespołów, w których zorganizowano zajęcia.

Podczas spotkania przybliżono uczestnikom, jak wygląda przygotowanie zawodowe i przysposobienie do pracy uczniów z autyzmem i zespołem Aspergera, zaprezentowano rzeczywiste uwarunkowania realizacji podstawy programowej w zakresie optymalnego przygotowania i przysposobienia zawodowego uczniów, wymagających wszechstronnego specjalistycznego wsparcia.

Wychowawcy klas przedstawili zespoły klasowe, omówili sylwetki

uczestników zajęć. Łukasz Kencler dokonał prezentacji swojego zespołu w Specjalnej Szkole Przysposabiającej do Pracy nr 2 uwzględniając diagnozę funkcjonalną uczniów. Zwrócił uwagę na ich mocne i słabe strony, zaprezentował indywidualne karty oceny funkcjonowania, służące wszystkim nauczycielom, ułatwiające kontakty z nimi na terenie szkoły.

Przykładowa karta ucznia z autyzmem:

JAKUB		**WAŻNE !!**
	Lubię porządek wokół siebie	Dbaj o estetykę otoczenia inaczej sam zacznę dostosowywać je do siebie
	Mówię wyrazie. Słyszę każde słowo. Nie potrafię pisać i czytać. Mam skłonności do powtarzania ostatnio usłyszanych słów lub zwrotów. Zdarza się, że przeklinam	Ucz mnie pisać i czytać. Nie zwracaj uwagi na nieadekwatne do sytuacji sformułowania. Zwracaj mi uwagę gdy brzydko się wyrażę
	Jem jedzenie, przyniesione z domu. Nie powinienem jeść cukru pod żadną postacią. Cały rok piję tylko wodę mineralną niegazowaną. Bardzo lubię jeść. Jem w dużych ilościach	Talerzyk i kubek znajdziesz w szafce nad zlewem. Po skończonym jedzeniu każ mi pozmywać naczynia
	Sam wychodzę do toalety	Jeśli zechcę iść do toalety zakomunikuję Ci to
	Lubię przeglądać gazety, szczególnie o tematyce samochodowej. Czasem zabieram je ze sobą do domu. Moją pasją jest oglądanie filmów na komputerze. Uwielbiam układać puzzle	Zapewnij mi dużą ilość gazet. Oglądanie ich sprawi mi przyjemność. Zadbaj bym miał w pobliżu kilka rodzajów puzzli do ułożenia
	W czasie wolnym oglądam na komputerze filmy. Najbardziej lubię Harrego Pottera	Zabieraj mnie czasem do sali komputerowej

Jeśli się zdenerwuję, mogę ugryźć Cię w rękę lub uderzyć!! Zamykaj drzwi, bo będę nimi trzaskać. Często szukam Tadzia – mojego siostrzeńca. Lubię krzyczeć. Zwracaj mi uwagę, bym nie podnosił głosu. Do szkoły przywożą mnie rodzice lub upoważnieni do tego członkowie rodziny.

Uczniów klasy pierwszej Zasadniczej Szkoły Zawodowej Specjalnej nr 24 kierunek zawodowy *sprzedawca* przedstawiła wychowawczyni Elżbieta Nowak-Kłosińska. Przygotowanie zawodowe realizują uczniowie z zespołem Aspergera lub z wysoko funkcjonującym autyzmem.

Uczniowie nie tylko realizują zajęcia edukacyjne czy rewalidacyjne, ale włączają się w zajęcia pozalekcyjne, uczestniczą w konkursach, festiwalach, kołach zainteresowań.

Po prezentacji zespołów i omówieniu założeń spotkania uczestnicy mieli możliwość obserwowania przebiegu lekcji, które odbyły się w dwóch zespołach klasowych – w klasie I pz Szkoły Przysposabiającej do Pracy i w klasie Ic – kierunek *sprzedawca* – w Zasadniczej Szkole Zawodowej Specjalnej nr 24.

Zajęcia w Szkole Przysposabiającej do Pracy nr 2 poprowadziła Monika Kępska, oligofrenioedagog – logopeda. Było to przysposobienie do pracy z zakresu gospodarstwa domowego. Uczniowie uczyli się i prezentowali, jak nakrywać prawidłowo stół do posiłku.

W Zasadniczej Szkole Zawodowej Specjalnej nr 24 Zuzanna Donajko – nauczyciel podstaw przedsiębiorczości i przedmiotów zawodowych, oligofrenopedagog, przeprowadziła lekcję z organizacji i techniki sprzedaży dotyczącą gospodarki magazynowej.

Podczas lekcji otwartych – prezentacji metodycznych zachowano odpowiedni schemat pracy (plan lekcji), jak również zadbano o zachowanie stałości działań. Uczniowie z zespołem Aspergera i autyzmem lepiej funkcjonują, gdy znają plan zajęć oraz gdy nie są zaskakiwane zmianami. Lekcje odbywały się w tych pomieszczeniach co zwykle i były prowadzone przez tych samych nauczycieli.

W pracy z uczniami wykorzystane zostały psychopedagogiczne metody wspierania rozwoju, m.in. zastosowano model edukacji opartej na doświadczeniu; informacje słowne poparte były tekstem pisanym, obrazem, ilustracją, filmem; polecenia ustne wspierane były przedstawieniem ich

w sposób wizualny/wzrokowy zależnie od poziomu rozumienia ucznia np. poprzez zapisanie polecenia na kartce, pokazanie piktogramu, czy zdjęcia. Nauczyciele przekazywali tylko najistotniejsze informacje – „nie zalewali uczniów potokiem słów", robili przerwy między zdaniami tak, by uczeń miał czas na przetworzenie informacji. Po zadaniu pytania czy przekazaniu polecenia dawali czas na zareagowanie, przyswojenie nowej wiedzy zgodnie z jego możliwościami.

Celem spotkania było pokazanie uwarunkowań pracy z uczniami z autyzmem i zespołem Aspergera oraz indywidualnych możliwości i preferencji zawodowych w zakresie przygotowania i przysposobienia zawodowego tej grupy niepełnosprawnych i sądząc po reakcjach uczestników można powiedzieć, że cel został osiągnięty.

Po zajęciach uczestniczący w obserwacji lekcji mieli możliwość wymiany spostrzeżeń i uwag na spotkaniu ze specjalistami prowadzącymi zajęcia. Szczególnie cenne były uwagi rodziców przyszłych uczniów, którzy również uczestniczyli w niektórych segmentach zajęć.

Opracowanie:
Zuzanna Donajko – nauczycielka w Zespole Szkół Zawodowych Specjalnych nr 2 w Łodzi
Jolanta Wojciechowska – konsultant ŁCDNiKP

Bazowe systemy wspierania rozwoju dziecka zajęcia otwarte w Zespole Szkół Specjalnych nr 7 im. Kazimierza Kirejczyka w Łodzi wspierające kompetencje terapeutów, nauczycieli i psychologów

23 listopada 2016 roku, w ramach cyklu zajęć otwartych prezentujących model pracy z dzieckiem z niepełnosprawnością Ośrodek Zarządzania w Edukacji Łódzkiego Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego zaprosił zainteresowanych pedagogów, terapeutów i psychologów na prezentacje metodyczne do Zespołu Szkół Specjalnych nr 7 w Łodzi, w którym od 2013 roku działa Ośrodek Wczesnej Interwencji.

Zajęcia prowadzone w ramach zespołu wczesnego wspomagania rozwoju są realizowane z dziećmi od chwili wykrycia niepełnosprawności i prowadzone do czasu rozpoczęcia przez dziecko edukacji szkolnej. W ramach zajęć placówka oferuje 5 godzin zajęć w miesiącu, są to zajęcia zarówno dla dziecka jak i rodziców. Wobec tak ogromnej liczby rodzajów dysfunkcji u dzieci trafiających do placówki terapeuci odeszli od tradycyjnych form pracy logopedyczno-psychopedagogicznej zbliżając metody pracy do neurorehabilitacji, koncentrując się wokół wspomagania Ośrodkowego Układu Nerwowego oraz nad jego plastycznością, tak, aby jak najlepiej przygotować dzieci do samodzielnego funkcjonowania. Czasem sukcesem jest utrzymywanie stanu dziecka i akceptacja tego stanu przez rodziców. Placówka zapewnia najwyższej klasy specjalistów wszechstronnie rozwijających się. Dobierają oni indywidualnie, do każdego dziecka, specyfiki jego dysfunkcji i problemów odpowiednie metody pracy. Nie pracują schematycznie, jedną metodą, ale wychodzą na przeciw dziecku, starając się optymalnie i wszechstronnie stymulować jego rozwój.

Celem zajęć było poszerzenie wiedzy na temat metod i form pracy z dziećmi z zaburzeniami rozwojowymi, wymiana doświadczeń, poznanie specyfiki pracy w zespołach wczesnej interwencji.

Po części wprowadzającej w tematykę, prezentacji placówki i specjalistycznego wyposażenia zaprezentowanego przez dyrektora szkoły Zdzisławę Jóźwiak, uczestnicy poznali podstawowe modele pracy i terapie wspomagające działania. Specyfikę pracy z dziećmi w ramach WWR, przegląd metod i form pracy z dziećmi z zaburzeniami rozwojowymi omówiła Anna Czajkowska – koordynator WWR, psycholog, terapeuta integracji sensorycznej.

Część praktyczną - warsztatową przeprowadzili specjaliści: Maciej Walczak – specjalista WWR, terapeuta integracji sensorycznej i Agnieszka Walczak – specjalista WWR, terapeuta integracji sensorycznej, logopeda. Zajęcia prowadzone były w sali integracji sensorycznej.

Zajęcia warsztatowe składały się z dwóch części, praktycznej i teoretycznej.

Przebieg zajęć:
1. Część praktyczna
Temat szkolenia: *Dojrzałość OUN w kontekście gotowości szkolnej*
Adresaci: specjaliści pracujący z dzieckiem niepełnosprawnym psychoruchowo
Forma szkolenia: aktywne warsztaty, dyskusja

Wstęp:
- Powitanie, przedstawienie tematyki warsztatów;
- Rozgrzewka percepcyjno-motoryczna;

- Ćwiczenie przez przerysowanie odruchu Babkina;
- Neuroplastyczność OUN na przykładzie odruchu Babkina.

Właściwy trening psychomotoryczny:

- Sekwencyjne planowanie motoryczne - drabinka koordynacyjna
- Integrowanie MORO - zjeżdżalnia (przód tył);
- Doskonalenie analizy przestrzenno-czasowej - skoki na poduszkę z rozpędu;
- Integrowanie TOB z funkcjami wzrokowymi - turlanie się, piłka lekarska z punktami;

- Reorganizacja OUN i ujednolicenie somatognozji - pełzanie, raczkowanie, krokodyl, zając;
- Wyścigi percepcyjno-motoryczne z elementami rywalizacji - do studni piłka lekarska - po 3 osoby;
- Integrowanie bodźców kinestetycznych - trampolina z obciążeniem, może piłka lekarska;
- Inicjowanie przepływu płynu mózgowo - helikopter.

Zakończenie:

- Ujednolicenie napięcia mięśniowego na tle przedsionkowym - deska rotacyjna, powerspin, piłka lekarska;
- Pytania, dyskusja;
- Refleksje.

2. Część teoretyczna

Temat szkolenia: *Kierunki skutecznego wspierania rozwoju dziecka*

Adresaci: specjaliści pracujący z dzieckiem niepełnosprawnym psychoruchowo

Forma szkolenia: prezentacja, wykład, dyskusja

Kierunki pracy terapeutycznej:

- Bazowanie w pracy na neuroplastyczności mózgu, utrwalanie jej;
- Wspieranie dojrzałości OUN i funkcji wykonawczych;
- Normalizacja obrazu w EEG i QEEG.

Zakres badania dojrzałości obwodowego układu nerwowego:

1. Odruchy pierwotne:

- chwytny rąk i stóp, ssania, szukania,
- MORO, ATOS, TOB,
- Babkina, Landaua.

2. Odruchy związane z rozwojem somatognozji - posturalne:

- odruchy zginania i prostowania,
- odruchy równowagi i obronne,
- odruchy postawy, pełzania Bauera,
- kształtowanie dysocjacji.

3. Kontrola przez korę mózgową:

- odruchy zostają zintegrowane,
- następuje utrwalenie lateralne.

Czynniki utrudniające dojrzewanie OUN:

- choroby neurologiczne,
- choroby genetyczne,
- schorzenia somatyczne,
- nieprawidłowe schematy żywieniowe,
- alergie i nietolerancje pokarmowe,
- grzybice przewodu pokarmowego,
- zatrucia metalami ciężkimi i konserwantami,
- środowisko mało stymulujące,
- niewłaściwa diagnostyka,
- brak skuteczności w terapii,
- brak poczucia bezpieczeństwa.

Dobór technik pracy:

1. Wspieranie dojrzałości OUN

- S. Masgutowa, S. Goddard, C. Morales, B. Padovan;
- Sensomotoryka, terapia czaszkowo-krzyżowa, masaż Wilbarger, elementy SI.

2. Wspieranie funkcji percepcyjnych

- Treningi słuchowe: Johansen, Tomatis, Warnke, Neuroflow;
- Rehabilitacja ortooptyczna i trening funkcji wzrokowych;
- Rozwój neuronów lustrzanych i centralnej koherencji;
- Integrowanie funkcji wykonawczych;
- Psychodietetyka.

3. Pozostałe metody wspierające

- Rozwój komunikacji – wg The Hanen Centere;
- Wideotreningi;
- Tradycyjne formy pracy psychologiczno-pedagogicznej oraz logopedycznej.

Jak pracować?
- Pracujemy dla dziecka i z rodzicami;
- Zajęcia mają charakter otwarty;
- Omawiamy materiał wideo;
- Dążymy do pełnego zintegrowania OUN;
- Pracujemy bardzo szybko, aby wydobywać engramy i je integrować w kontekście funkcji wykonawczych.

Kolejne zajęcia z cyklu zajęć otwartych prezentujących specyfikę pracy z dziećmi w ramach wczesnej interwencji zaplanowano w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej nr 32 w Łodzi przy ul. Motylowej 3. Odbędą się w dniu 16 lutego 2017 roku.

Opracowanie:
Maciej Walczak – specjalista WWR, terapeuta integracji sensorycznej ZSS nr 7
Agnieszka Walczak – specjalista WWR, terapeuta integracji sensorycznej, logopeda ZSS nr 7
Jolanta Wojciechowska – konsultant w ŁCDNiKP

Przysposobienie zawodowe uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym oraz z niepełnosprawnościami sprzężonymi w Specjalnej Szkole Przysposabiającej do Pracy nr 3 w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym nr 3 im. dr. Henryka Jordana „Jordanówka"w Łodzi

W łódzkim systemie szkół specjalnych funkcjonują trzy szkoły przysposabiające do pracy dla uczniów niepełnosprawnych intelektualnie w stopniu umiarkowanym lub znacznym, a także ze sprzężeniami uniemożliwiającymi uzyskanie kwalifikacji zawodowych.

- Specjalna Szkoła Przysposabiająca do Pracy nr 1 w Zespole Szkół Specjalnych nr 2 w Łodzi,
- Specjalna Szkoła Przysposabiająca do Pracy nr 2 w Zespole Szkół Zawodowych Specjalnych nr 2 w Łodzi,
- Specjalna Szkoła Przysposabiająca do Pracy nr 3 w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym nr 3 w Łodzi.

Uczniowie z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym w szkole przysposabiającej do pracy oraz z niepełnosprawnościami sprzężonymi realizują przedmioty:

- Funkcjonowanie osobiste i społeczne;
- Przysposobienie do pracy;
- Zajęcia kształtujące kreatywność;
- Zajęcia sportowe;
- Wychowanie fizyczne;
- Religia, bądź etyka;
- Zajęcia rewalidacyjne.

Realizacja przygotowania do funkcjonowania na chronionym lub wspomaganym rynku pracy, bądź w warsztatach terapii zajęciowej tej grupy uczniów oparta jest na opracowanych przez grupę specjalistów indywidualnych programach edukacyjno-terapeutycznych dla każdego ucznia, na podstawie diagnozy funkcjonalnej, w oparciu o podstawę programową dla tego typu szkoły, z uwzględnieniem indywidualnych możliwości i preferencji każdego ucznia, 14 grudnia 2016 roku, w ramach cyklu zajęć otwartych prezentujących model pracy z uczniami z niepełnosprawnościami

organizowanych przez Ośrodek Zarządzania w Edukacji Łódzkiego Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego, pracownicy poradni psychologiczno-pedagogicznych, doradcy zawodowi oraz nauczyciele szkół specjalnych mieli możliwość - na zaproszenie dyrekcji Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego nr 3 w Łodzi - uczestniczenia w zajęciach przysposobienia zawodowego w Specjalnej Szkole Przysposabiającej do Pracy nr 3.

Celem zajęć otwartych - prezentacji metodycznych było przybliżenie specyfiki pracy z uczniami na ostatnim, przed próbą podjęcia ról społecznych i zawodowych, etapie edukacyjnym. Niewątpliwie jest to najważniejszy etap kształcenia, gdyż weryfikuje wieloletnią pracę z bardzo trudną grupą uczniów z niepełnosprawnością intelektualną, często złożonymi zaburzeniami rozwojowymi.

Dyrektor Ośrodka Władysław Adam Woźniak dokonał prezentacji placówki, omówił założenia spotkania, specyfikę oddziaływań w zakresie przysposobienia zawodowego wychowanków, organizację bazy dydaktycznej - pracowni specjalistycznych.

Zajęcia przysposobienia do pracy - w bloku tematycznym ogrodnictwo - przeprowadziła nauczycielka – oligofrenopedagog, Joanna Wierzejska.

Konspekt zajęć

Temat: Stroik bożonarodzeniowy w doniczce - technika wykonania

Cel ogólny:
zapoznanie z techniką wykonywania stroika w doniczce.
***Cele szczegółowe*:**

- uczniowie doskonalą umiejętność rozpoznawania i nazywania elementów stroika,
- wdrażają się do kultywowania tradycji związanych ze świętami Bożego Narodzenia,
- utrwalają nawyki przestrzegania zasad bhp,
- przełamują nadwrażliwość dotykową w kontakcie z materiałem botanicznym,
- kształtują umiejętności konstrukcyjne i kompozycyjne,
- rozwijają wrażliwość estetyczną,
- utrwalają umiejętność pracy zespołowej.

Forma pracy: grupowa, grupowa zindywidualizowana.
Metody pracy: puzzle, rozmowa nauczająca, naśladowcza ścisła, metoda praktycznego działania, ćwiczeń.
***Środki dydaktyczne*:** układanka obrazkowa typu puzzle - „stroik bożonarodzeniowy", kartki okolicznościowe, gotowy model stroika, wyposażenie stanowiska - (fartuchy robocze, cerata, ścierki), elementy stroików: (doniczki, gałęzie drzew iglastych, ostrokrzewu, sztuczne kwiaty poinsencji, bombki na drutach, wstążki, kryzy foliowe), magnesy, woreczki gimnastyczne, kostki do gry, zestaw pytań kontrolnych.

Przebieg zajęć:
Część wstępna: powitanie, sprawdzenie obecności, przedstawienie się uczestników zajęć, ustalenie zasad pracy i oceny uczniów na zajęciach.
Część główna: uczniowie układają rozsypankę obrazkową, formułują temat zajęć; nauczyciel zapisuje datę i temat na tablicy, uczniowie oglądają kartki pocztowe ze stroikami; zawieszają je na tablicy, zabezpieczają miejsce pracy ceratą, zakładają fartuchy, rozmawiają z nauczycielem na temat konstrukcji i zastosowania stroika; zapoznają się z budową gotowego modelu; wykonują ćwiczenia gimnastyczne z woreczkami, konstruują stroiki.

Część końcowa: uczniowie odpowiadają na pytania kontrolne, zapoznają się z oceną pracy na zajęciach, porządkują miejsce pracy, żegnają się z nauczycielem i gośćmi.

Po obejrzeniu zajęć zaprezentowano kolekcję slajdów przedstawiających funkcjonowanie uczniów podczas pracy i wypoczynku na terenie Ośrodka, w różnych momentach dnia oraz roku szkolnego. Przedstawiono m.in. przykłady zajęć przysposobienia do pracy w pracowniach rękodzieła, gospodarstwa domowego i prac biurowo-komputerowych, a także w szkolnym ogrodzie. Ośrodek Szkolno-Wychowawczy nr 3 w Łodzi posiada bowiem obszerną działkę rekreacyjno-dydaktyczną, częściowo przeznaczoną do prowadzenia upraw gruntowych. Rozległy teren zielony umożliwia prowadzenie licznych zajęć plenerowych od wiosny – do jesieni.

Kolejne zajęcia otwarte prezentujące model pracy z uczniami z niepełnosprawnościami organizowane przez Ośrodek Zarządzania w Edukacji odbyły się 11 stycznia 2017 roku w Zespole Szkół Zawodowych Specjalnych nr 2 w Łodzi. Były to zajęcia ukazujące specyfikę pracy z uczniami z autyzmem i zespołem Aspergera.

Opracowanie:
Joanna Wierzejska – oligofrenopedagog, nauczycielka Specjalnej Szkoły Przysposabiającej do Pracy nr 3 w Łodzi
Jolanta Wojciechowska – konsultant w ŁCDNiKP

Specjalistyczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Doradztwa Zawodowego i dla Dzieci z Wadami Rozwojowymi w Łodzi

Ewaluacja zajęć rewalidacyjno-wychowawczych przez rodziców dzieci z głęboką niepełnosprawnością intelektualną

(w świetle badań własnych Specjalistycznej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej Doradztwa Zawodowego i dla Dzieci z Wadami Rozwojowymi)

W celu poszukiwania skutecznych dróg budowania pozytywnych relacji z rodzicami dziecka z głęboką niepełnosprawnością intelektualną ważne jest m.in.:

1. pozyskanie opinii rodziców odnośnie istniejącego stanu rzeczy, a więc ich sądów dotyczących realizowanych aktualnie zespołowych/ indywidualnych zajęć rewalidacyjno-wychowawczych,
2. poznanie oczekiwań i potrzeb rodziców odnośnie indywidualnych/zespołowych zajęć rewalidacyjno-wychowawczych prowadzonych z ich dzieckiem.

Opinie rodziców, ich potrzeby i oczekiwania zostały rozpoznane w badaniu ankietowym, przeprowadzonym w lutym 2016 roku z rodzicami/prawnymi opiekunami dzieci z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu głębokim realizującymi obowiązek szkolny w formie indywidualnych/zespołowych zajęć rewalidacyjno-wychowawczych.

Ankieta została opracowana zgodnie z kryteriami prawnymi, zawartymi w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 kwietnia 2013 r. w sprawie warunków i sposobu organizowania zajęć rewalidacyjno-wychowawczych dla dzieci i młodzieży z upośledzeniem umysłowym w stopniu głębokim (Dz.U. z 7.05.2013, poz.529).

W ankiecie badano opinie rodziców odnośnie do:

a) celów, organizacji, wymiaru, zakresu zajęć rewalidacyjno-wychowawczych,
b) ich udziału w organizowaniu, ustalaniu wymiaru i dziennego czasu trwania oraz opracowywaniu indywidualnego programu zajęć rewalidacyjno-wychowawczych,
c) ich wpływu na modyfikację indywidualnego programu zajęć rewalidacyjno-wychowawczych prowadzonych z dzieckiem,

a także:

d) oczekiwania i potrzeby rodziców, co do zajęć rewalidacyjno-wychowawczych prowadzonych z ich dzieckiem.

Poniżej prezentujemy wzór ankiety.

ANKIETA DLA RODZICÓW dzieci objętych zajęciami rewalidacyjno-wychowawczymi

Szanowni Państwo,

Specjalistyczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Doradztwa Zawodowego i dla Dzieci z Wadami Rozwojowymi pragnie zebrać Państwa opinie odnośnie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych prowadzonych z Państwa dzieckiem w celu zapewnienia mu wszechstronnej stymulacji i wspierania jego rozwoju. Dlatego też prosimy o udzielenie odpowiedzi na poniższe pytania według instrukcji podanej w nawiasach lub ustosunkowując się do stwierdzeń na skali od 1 do 5, gdzie 1 oznacza najniższą, a 5 - najwyższą ocenę. Ankieta jest anonimowa.

1. Wiek Państwa dziecka *(prosimy wpisać)*…… lat.
2. Zajęcia rewalidacyjno-wychowawcze realizowane z Państwa dzieckiem mają formę *(prosimy zaznaczyć):*

a) zajęć indywidualnych,
b) zajęć zespołowych.

3. Zajęcia rewalidacyjno-wychowawcze prowadzone są przez specjalistów ze szkoły *(prosimy wpisać nazwę i numer szkoły)*

……

4. Czy zajęcia rewalidacyjno-wychowawcze prowadzone z Państwa dzieckiem *(prosimy zaznaczyć):*

a) wspomagają rozwój Państwa dziecka? **1 2 3 4 5**
b) rozwijają zainteresowanie otoczeniem? **1 2 3 4 5**
c) rozwijają samodzielność w funkcjonowaniu w codziennym życiu? **1 2 3 4 5**

5. Czy zajęcia rewalidacyjno-wychowawcze realizowane z Państwa dzieckiem obejmują *(prosimy zaznaczyć):*

a) naukę nawiązywania kontaktów w sposób odpowiedni do potrzeb i możliwości dziecka? **1 2 3 4 5**
b) kształtowanie sposobu komunikowania się z otoczeniem na poziomie odpowiadającym możliwościom dziecka? **1 2 3 4 5**
c) usprawnianie ruchowe i psychoruchowe w obrębie dużej i małej motoryki – chód, sprawność rąk? **1 2 3 4 5**
d) wyrabianie orientacji w schemacie własnego ciała i orientacji przestrzennej? **1 2 3 4 5**
e) wdrażanie do osiągnięcia samodzielności w podstawowych dziedzinach życia? **1 2 3 4 5**
f) rozwijanie zainteresowania otoczeniem i jego poznawanie? **1 2 3 4 5**
g) kształtowanie umiejętności współżycia w grupie? **1 2 3 4 5**

h) naukę celowego działania zgodnie z możliwościami dziecka i przejawami jego aktywności? **1 2 3 4 5**

6. Czy uczestniczą Państwo w organizacji zajęć rewalidacyjno-wychowawczych dla swojego dziecka? **1 2 3 4 5**
7. Czy satysfakcjonuje Państwa wymiar zajęć rewalidacyjno-wychowawczych prowadzonych z Waszym dzieckiem? **1 2 3 4 5**
8. Czy uczestniczą Państwo w ustalaniu dziennego czasu trwania zajęć rewalidacyjno-wychowawczych z Waszym dzieckiem? **1 2 3 4 5**
9. Czy wymiar i dzienny czas trwania zajęć rewalidacyjno-wychowawczych uwzględnia potrzeby i możliwości Państwa dziecka? **1 2 3 4 5**
10. Czy uczestniczą Państwo w opracowywaniu indywidualnego programu zajęć dla Waszego dziecka, a specjaliści ze szkoły konsultują się z Wami, opracowując ten program? **1 2 3 4 5**
11. Czy zostają Państwo zapoznawani z okresową oceną funkcjonowania Waszego dziecka? **1 2 3 4 5**
12. Czy mają Państwo wpływ na modyfikację indywidualnego programu zajęć rewalidacyjno-wychowawczych z Waszym dzieckiem? **1 2 3 4 5**
13. Jakie są Państwa oczekiwania i potrzeby odnośnie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych prowadzonych z Waszym dzieckiem? *(prosimy o wypowiedź)*

……
…….....
.....

Dziękujemy za wypełnienie ankiety.

Poniżej prezentujemy **wyniki badań.**

1. Wiek dzieci objętych zajęciami rewalidacyjno-wychowawczymi

Fazy rozwojowe	Liczba uczestników zajęć rewalidacyjno-wychowawczych		**Razem**
	indywidualne	**zespołowe**	
Wiek przedszkolny (3 – 7 lat)	-	-	0
Młodszy wiek szkolny (7 – 11/12 lat)	-	-	0
Wiek dorastania (12/13 – 17/18 lat)	-	2	2
Starsza młodzież (18 – 25 lat)	7	11	18
Razem	7	13	20

2. Szkoły biorące udział w badaniu rodziców dzieci z głęboką niepełnosprawnością intelektualną

Szkoły	Zajęcia rewalidacyjno-wychowawcze		**Razem**
	indywidualne	**zespołowe**	
Zespół Szkół Specjalnych nr 2 w Łodzi	2	10	12
Specjalny Ośrodek Specjalistyczno-Wychowawczy nr 3 w Łodzi	7	1	8
Razem	9	11	20

W analizie wyników badań przyjęto następujące założenia, jeżeli średnia oceny zawiera się w przedziale:
- 1 - 2, to mamy do czynienia z oceną zdecydowanie negatywną,
- 2,1 - 3, to mamy do czynienia z oceną negatywną,
- 3,1 - 4, to mamy do czynienia z oceną pozytywną,
- 4,1 - 5, to mamy do czynienia z oceną zdecydowanie pozytywną.

3. Cele zajęć rewalidacyjno-wychowawczych

Cele	Średnie oceny poszczególnych celów zajęć		**Średnia ogólna**
	indywidualnych	**zespołowych**	
Wspomaganie rozwoju dziecka	4,8	3,7	4,2
Rozwijanie zainteresowania otoczeniem	4,3	3,8	4,1
Rozwijanie samodzielności w funkcjonowaniu w codziennym życiu	3,7	1,8	2,7
Średnia ogólna	4,3	3,1	3,6

4. Zakres zajęć rewalidacyjno-wychowawczych

Zakres zajęć	Średnie oceny składników zakresu zajęć		**Średnia ogólna**
	indywidualnych	**zespołowych**	
Nauka nawiązywania kontaktów w sposób odpowiedni do potrzeb i możliwości dziecka	4,8	3,6	4,2
Kształtowanie sposobu komunikowanie się z otoczeniem na poziomie odpowiadającym możliwościom dziecka	5	3,3	4,1
Usprawnianie ruchowe i psychoruchowe w obrębie dużej i małej motoryki – chód, sprawność rąk	4,8	3,3	4,0
Wyrabianie orientacji w schemacie własnego ciała i orientacji przestrzennej	4,4	3,3	3,8
Wdrażanie do osiągnięcia samodzielności w podstawowych dziedzinach życia	3,6	2,7	3,1
Rozwijanie zainteresowania otoczeniem i jego poznawanie	4,3	3,0	3,6
Kształtowanie umiejętności współżycia w grupie	3,7	2,8	3,2
Nauka celowego działania zgodnie z możliwościami dziecka i przejawami jego aktywności	4,3	2,5	3,3
Średnia ogólna	4,4	3,1	3,7

5. Uczestnictwo rodziców w organizacji zajęć rewalidacyjno-wychowawczych

Rodzaj zajęć	**Średnia oceny**
Indywidualne	4,4
Zespołowe	2,1
Średnia ogólna	3,1

6. Wymiar zajęć rewalidacyjno-wychowawczych

Rodzaj zajęć	**Średnia oceny**
Indywidualne	3,7
Zespołowe	3,9
Średnia ogólna	3,8

7. Uczestnictwo rodziców w ustalaniu dziennego czasu trwania zajęć rewalidacyjno-wychowawczych

Rodzaj zajęć	**Średnia oceny**
Indywidualne	4,2
Zespołowe	2,0
Średnia ogólna	3,0

8. Wymiar i dzienny czas trwania zajęć rewalidacyjno-wychowawczych a potrzeby i możliwości dziecka w opinii rodziców

Rodzaj zajęć	**Średnia oceny**
Indywidualne	4,2
Zespołowe	3,2
Średnia ogólna	3,7

9. Uczestnictwo rodziców w opracowywaniu indywidualnego programu zajęć rewalidacyjno-wychowawczych

Rodzaj zajęć	**Średnia oceny**
Indywidualne	4,5
Zespołowe	1,3
Średnia ogólna	2,8

10. Wgląd w okresową ocenę funkcjonowania dziecka przez rodziców

Rodzaj zajęć	**Średnia oceny**
Indywidualne	4,4
Zespołowe	3,0
Średnia ogólna	3,6

11. Wpływ rodziców na modyfikację indywidualnego programu zajęć rewalidacyjno-wychowawczych

Rodzaj zajęć	**Średnia oceny**
Indywidualne	4,3
Zespołowe	2,4
Średnia ogólna	3,3

12. Oczekiwania i potrzeby rodziców dzieci objętych indywidualnymi zajęciami rewalidacyjno-wychowawczymi

Oczekiwania i potrzeby	**Odsetek wskazań**
Wysoki poziom satysfakcji z dotychczasowych zajęć rewalidacyjno-wychowawczych	44
Więcej rehabilitacji ruchowej	33
Codzienne zajęcia z logopedii	22
Zwiększona liczba godzin zajęć rewalidacyjno-wychowawczych	11
Więcej spacerów	11
Wgląd w dokumentację szkolną w celu zapoznania się z osiągnięciami dziecka	11
Brak zgłoszeń potrzeb i oczekiwań	22

Liczba odsetek przekracza 100, gdyż badani wymieniali po kilka kategorii.

13. Oczekiwania i potrzeby rodziców dzieci objętych zespołowymi zajęciami rewalidacyjno-wychowawczymi

Oczekiwania i potrzeby	Odsetek wskazań
Więcej zajęć logopedycznych	9
Więcej zajęć rehabilitacji ruchowej	9
Większa dbałość o bezpieczeństwo dziecka i wyciszanie zachowań autoagresywnych	9
Większy wpływ rodziców / prawnych opiekunów na opracowanie indywidualnego programu zajęć	9
Swobodny dostęp do okresowej oceny funkcjonowania dziecka	9
Udział w modyfikowaniu planu indywidualnego w zależności od okresowej oceny dziecka	9
Wysoki stopień satysfakcji z zajęć	18
Podwyższenie granicy wiekowej dla uczestników zajęć	9
Brak zgłoszenia oczekiwań i potrzeb	54

Liczba odsetek przekracza 100, gdyż badani wymieniali po kilka kategorii.

Wnioski

1. ***Respondenci widzą i podkreślają rzeczywistą potrzebę*** prowadzenia zajęć rewalidacyjno-wychowawczych, które są jedyną, optymalną formą realizacji obowiązku szkolnego przez ich dzieci z głęboką niepełnosprawnością intelektualną (kompleksowo pozytywna ocena zajęć).
2. ***Poziom oceny zajęć rewalidacyjno-wychowawczych*** przez rodziców/ prawnych opiekunów dzieci z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu głębokim jest ***zróżnicowany i zależy od rodzaju zajęć,*** którymi objęte jest ich dziecko. Istotnie wyżej oceniane są zajęcia indywidualne niż zespołowe, zarówno w aspekcie logistycznym, organizacyjnym, jak i merytorycznym.
3. ***Od strony logistycznej***, rozumianej jako całokształt możliwości i zdolności szkoły w zakresie zabezpieczania różnych działań na rzecz dzieci i młodzieży upośledzonych umysłowo w stopniu głębokim poprzez planowanie i realizację związanych z tym przedsięwzięć**, implikacje dla placówek dotyczą:**
   - ***optymalizowania wymiaru*** indywidualnych i zespołowych zajęć rewalidacyjno-wychowawczych tak, by - z jednej strony - nie przeciążać dziecka, a z drugiej - nie dostarczać mu zbyt mało stymulacji do rozwoju;

- ***zwiększonego uczestnictwa*** rodziców/prawnych opiekunów ***w ustalaniu dziennego czasu trwania zespołowych*** zajęć rewalidacyjno-wychowawczych (ocena zdecydowanie negatywna);
- większego ***dostosowania wymiaru i dziennego czasu trwania*** zespołowych zajęć rewalidacyjno-wychowawczych ***do potrzeb i możliwości ich uczestników;***
- zwiększonej ***dbałości o systematyczny, dostępny wgląd*** rodziców dzieci objętych zespołowymi zajęciami rewalidacyjno-wychowawczymi ***w okresową ocenę funkcjonowania*** ich dziecka (ocena negatywna).

4. **Od strony organizacyjnej,** w poszukiwaniu skutecznych dróg porozumienia i budowania pozytywnych relacji z rodzicami dziecka z głęboką niepełnosprawnością intelektualną, pomocnymi - w świetle wyników sondażu - mogą okazać się poniższe implikacje:
   - staranna dbałość o rzeczywiste ***uczestnictwo rodziców dzieci objętych zespołowymi zajęciami rewalidacyjno-wychowawczymi w organizacji tych zajęć*** (ocena negatywna);
   - zintensyfikowanie oddziaływań mających na celu ***realny udział rodziców*** uczestników zespołowych zajęć rewalidacyjno-wychowawczych ***w opracowywaniu indywidualnych programów zajęć*** dla ich dzieci (ocena zdecydowanie negatywna);
   - ***zapewnienie rodzicom*** dzieci objętych zespołowymi zajęciami rewalidacyjno-wychowawczymi ***realnego wpływu na modyfikację indywidualnych programów*** zajęć dla ich dzieci (ocena negatywna).
5. **Strona merytoryczna** jako płaszczyzna współpracy z rodzicami dzieci z niepełnosprawnością umysłową w stopniu głębokim ***dotyczy celów, zakresu oraz spełnienia oczekiwań*** prawnych opiekunów odnośnie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych.

W świetle przeprowadzonego sondażu wskazania dla placówki odnośnie ***celów*** zajęć obejmują ***potrzebę zwrócenia większej uwagi na rozwijanie samodzielności w funkcjonowaniu w codziennym życiu*** (ocena zdecydowanie negatywna w odniesieniu do zespołowych zajęć rewalidacyjno-wychowawczych, negatywna w przypadku obu form zajęć).

Obszarami wymagającymi szczególnej troski i działań podnoszących jakość relacji z rodzicami, ***w sferze zakresu*** zespołowych zajęć rewalidacyjno-wychowawczych (indywidualne zyskały ocenę zdecydowanie pozytywną) okazują się następujące kwestie:

- wdrażanie dziecka do osiągania samodzielności w podstawowych dziedzinach życia (ocena negatywna);
- rozwijanie zainteresowania otoczeniem i jego poznawanie (ocena negatywna);
- kształtowanie umiejętności współżycia w grupie (ocena negatywna);

- nauka celowego działania zgodnie z możliwościami dziecka i przejawami jego aktywności (ocena negatywna).

Istnieje ***potrzeba wyjścia na przeciw oczekiwaniom*** rodziców/prawnych opiekunów uczestników zajęć rewalidacyjno-wychowawczych w budowaniu skutecznych dróg porozumienia.

Rodzice dzieci objętych indywidualnymi zajęciami rewalidacyjno-wychowawczymi wskazują na potrzeby:

- zwiększenia oddziaływań z zakresu rehabilitacji ruchowej;
- zintensyfikowania zajęć logopedycznych.

Rodzice dzieci objętych zespołowymi zajęciami rewalidacyjno-wychowawczymi uznają za celowe:

- zwiększenie zajęć logopedycznych;
- zwiększenie zajęć z zakresu rehabilitacji ruchowej;
- zwiększenie dbałości i bezpieczeństwa dziecka oraz wyciszanie zachowań autoagresywnych;
- zapewnienie rodzicom udziału w opracowywaniu indywidualnego programu zajęć, swobodnego dostępu do okresowej oceny funkcjonowania dziecka oraz udziału w modyfikowaniu planu indywidualnego w zależności od wyników okresowej oceny funkcjonowania dziecka.

Wyrażamy nadzieję, że uwzględnienie wyników ewaluacji zajęć rewalidacyjno-wychowawczych przez rodziców/prawnych opiekunów dzieci z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu głębokim okaże się przyczynkiem do znajdowania skutecznych dróg w budowaniu wzajemnych, pozytywnych relacji.

Opracowanie:
Małgorzata Marchewa-Pichlińska
Iwona Stawowska

REKOMENDACJE

Łódzkie Stowarzyszenie Pomocy Szkole
- UROCZYSTA GALA STYPENDIALNA 2016 -

Łódzkie Stowarzyszenie Pomocy Szkole powstało w 1990 roku i od początku swoją działalność adresuje do młodzieży szkolnej oraz placówek oświatowych. Do członków Stowarzyszenia należą 94 szkoły z województwa łódzkiego oraz 109 osób indywidualnych.

Co roku w ramach swojej działalności statutowej, Stowarzyszenie przeznacza fundusze na modernizację bazy dydaktycznej i doposażenie szkół. Znaczne środki finansowe kierowane są na wyposażenie szkół w nowoczesny sprzęt dydaktyczny. Stowarzyszenie od kilkunastu lat jest związane z inicjatywami edukacyjnymi, organizowanymi przez łódzkie szkoły. W ramach szeroko pojętego wsparcia działalności proedukacyjnej dotuje przeglądy twórczości artystycznej, konkursy międzyszkolne, regionalne i ogólnopolskie. Regularnie wspiera „Przegląd Twórczości Artystycznej Uczniów Szkół Zawodowych", „Mistrzostwa w Szybkim Czytaniu", „Ogólnopolskie Mistrzostwa Szkół w Scrabble", „Łamigłówki Mądrej Główki", „Matematyczny Czar Par" i wiele innych.

Nieprzerwalnie od 1995 roku Stowarzyszenie przyznaje stypendia dla wybitnie uzdolnionych uczniów oraz nagrody dla nauczycieli nowatorów. Dzięki własnym środkom oraz wsparciu firm i instytucji Stowarzyszenie przyznało stypendia 387 uczniom oraz nagrodziło 198 nauczycieli. W roku 2016 odbyła się Oficjalna Gala podsumowania XXII edycji wręczenia stypendiów i nagród, w której uczestniczyli znamienici goście, wśród nich przedstawiciele władzy samorządowej i organizacji pozarządowych, przedstawiciele fundatorów, dyrektorzy placówek oświatowych, stypendyści wraz z rodzinami, nauczyciele, członkowie i przyjaciele Stowarzyszenia. Uroczystość po raz pierwszy odbyła się w nowoczesnych wnętrzach Centrum Handlowo-Rozrywkowym „Sukcesja" w Łodzi i towarzyszył jej Międzyszkolny Turniej Gry w Kręgle „Sky Bowling", w którym uczestniczyły 24 placówki oświatowe z Łodzi.

Stowarzyszenie od 2002 roku prowadzi bursę szkolną, która jest jedyną w regionie niepubliczną placówką tego typu. Bursa Szkolna Łódzkiego Stowarzyszenia Pomocy Szkole, mieszcząca się przy ul. Rodakowskiego 16 w Łodzi, oferuje miejsca do zamieszkania dla młodzieży pobierającej naukę poza miejscem stałego zamieszkania, Zapewnia wysoki poziom opieki i wychowania, dobre warunki do nauki, wszechstronne rozwijanie zainteresowań i całodzienne wyżywienie. W ostatnim czasie Stowarzyszenie nawiązało współpracę z Fundacją Edukacja i Sport, co zaowocowało przyjęciem do Bursy młodzieży ukraińskiej pochodzenia polskiego.

Stowarzyszenie, doceniając wagę integracji, współpracy i profesjonalizacji sektora obywatelskiego w województwie łódzkim, było jednym z inicjatorów

powołania w 2002 roku Rady Organizacji Pozarządowych Województwa Łódzkiego, której do chwili obecnej jest członkiem.
Od ponad 20 lat Stowarzyszenie organizuje zbiórkę „akcja cegiełka", działającą w ramach Funduszu Pomocy Szkole, dzięki któremu Stowarzyszenie wspiera łódzkie szkoły.
W 2016 roku Stowarzyszenie po raz pierwszy przystąpiło do realizacji projektu - Konkurs „Wolontariat w mojej szkole", zorganizowanego w ramach konkursu Ministerstwa Edukacji Narodowej na realizację zadań publicznych „Wolontariat szkolny" nr. DE–WZP–262.1.6.2016. Projekt skierowany był na popularyzowanie wolontariatu w szkołach. Do Konkursu przystąpiło 10 szkół z Łodzi, które dzięki zaangażowaniu uczniów, zorganizowały Szkolny Miesiąc Wolontariatu w swoich placówkach.
W roku 2015 Łódzkie Stowarzyszenie Pomocy Szkole otrzymało odznakę „Za zasługi dla Miasta Łodzi", przyznawaną przez Radę Miejską w Łodzi oraz certyfikat Lidera Społeczno-Oświatowego, przyznawany przez Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego.

Lista stypendystów Łódzkiego Stowarzyszenia Pomocy Szkole 2016

1. Mateusz Auguściński – uczeń klasy VI, Szkoły Podstawowej nr 137 w Łodzi

Stypendysta aktywnie bierze udział w ogólnopolskich rywalizacjach w różnych dziedzinach. Zajął III miejsce w XIV Wojewódzkim Konkursie Przyrodniczym oraz III miejsce w XIII Wojewódzkim Konkursie „Z WOPR-em bezpieczniej". Był finalistą ogólnopolskiego konkursu Galileo z przyrody (XI miejsce) oraz historii (XIII miejsce). Jest miłośnikiem pływania. Godnie reprezentuje szkołę w lokalnych, wojewódzkich i ogólnopolskich zawodach pływackich.

2. Magdalena Balcerska – uczennica klasy III, Liceum Ogólnokształcącego w Zespole Szkół Licealno-Gimnazjalnych w Głownie

Stypendystka wrażliwa na potrzeby ludzi. Jest członkiem Łódzkiego Harcerskiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego, pracuje jako wolontariusz w Zakładzie Opiekuńczo–Leczniczym „Medical" w Głownie. Jest członkiem Młodzieżowej Rady Miejskiej w Głownie. W ramach międzynarodowej współpracy z Manfred von Ardenne reprezentowała szkołę na obchodach 75 rocznicy wybuchu II wojny światowej. Posiada szczególne uzdolnienia wokalne. Zajęła I miejsce w Powiatowym Konkursie Wiedzy o AIDS.

3. Łucja Biskup – uczennica klasy VI, Szkoły Podstawowej nr 46 w Łodzi

Uczennica klasy o profilu łyżwiarstwa figurowego. Rokrocznie reprezentuje szkołę podczas Rewii na lodzie. Treningi z łyżwiarstwa figurowego i baletu doskonale łączy z bardzo dobrymi wynikami w nauce. Bierze udział w konkursach przedmiotowych oraz czynnie uczestniczy w życiu społeczności szkolnej.

4. Aleksander Bugajak – uczeń klasy IV, Zespołu Szkół Ekonomii i Usług w Łodzi

Stypendysta uzyskał tytuł finalisty w II Olimpiadzie Wiedzy o Turystyce. Czynnie bierze udział w konkursach szkolnych oraz pozaszkolnych. Udzielał się w ramach wolontariatu w 3 edycjach Biegu Ulicą Piotrkowską. Jest erudytą o bardzo szerokich zainteresowaniach, do których należą m.in. historia, astronomia, motoryzacja, sport, wiedza o współczesnym świecie oraz turystyka.

5. Olga Chudzik – uczennica klasy V, Szkoły Podstawowej nr 169 w Łodzi

Stypendystka utalentowana ruchowo. Aktywnie działa w Ośrodku Zajęć Pozaszkolnych nr 3, gdzie doskonali swoją technikę taneczną i pracę zespołową, co zaowocowało wyróżnieniem w Wojewódzkim Przeglądzie Tanecznym oraz I miejscem w Wojewódzkim Przeglądzie Artystycznym. Bierze udział w konkursach szkolnych i międzyszkolnych. Jest słuchaczką wykładów w ramach Łódzkich Uniwersytetów Dziecięcych.

6. Dawid Abelard Delebis – uczeń klasy III, Publicznego Gimnazjum nr 1 w Łodzi

Laureat Wojewódzkiego Konkursu Przedmiotowego z Języka Rosyjskiego i Wojewódzkiego Konkursu Tematycznego „Matematyka – Moja Pasja”. Finalista Wojewódzkiego Konkursu Przedmiotowego z Historii i Matematyki. Otrzymał wyróżnienie w Międzynarodowym Konkursie Kangur Matematyczny.

7. Zuzanna Dzwonnik – uczennica klasy III, Publicznego Gimnazjum nr 21 w Łodzi.

Na zakończenie gimnazjum wygrała szkolny plebiscyt „VII wspaniałych” w którym uczniowie zbierają punkty z różnych dziedzin. Czynnie uczestniczyła w życiu szkoły m.in. jarmarki, akcje charytatywne. Trenuje

zawodowo pływanie, w czym osiąga liczne sukcesy. Jest Reprezentantką Kadry Narodowej Juniorów Polskiego Związku Pływackiego.

8. Julia Gruszczyńska – uczennica klasy III, Publicznego Gimnazjum nr 29 w Łodzi
Laureatka Wojewódzkiego Konkursu Geograficzno-Turystycznego „Przez lądy, morza i oceany - kraje skandynawskie i województwo łódzkie". Finalistka Wojewódzkiego Konkursu Przedmiotowego Wiedzy o Społeczeństwie i XX Wojewódzkiego Konkursu Interdyscyplinarnego Ekologiczno-Regionalnego. Trenuje tenis ziemny i w szerokim zakresie udziela się na rzecz środowiska szkolnego.

9. Magdalena Jakóbczyk – uczennica klasy III, Liceum Ogólnokształcącego nr XXXII w Łodzi

Laureatka XXXVIII Olimpiady Języka Francuskiego oraz VI Olimpiady Języka Hiszpańskiego. Aktywnie wspiera akcje charytatywne i przedsięwzięcia na rzecz szkoły. Pomagała w przygotowaniach przedstawień teatralnych na Konkurs Teatrów Szkolnych w Hiszpanii oraz uroczystości wręczenia dyplomów przez Radcę ds. edukacji przy Ambasadzie Królestwa Hiszpanii.

10. Piotr Kacprzak – uczeń klasy VI, Szkoły Podstawowej nr 162 w Łodzi

Student Łódzkiego Uniwersytetu Dziecięcego. Finalista XIV Konkursu Przyrodniczego oraz XXX Międzynarodowych Mistrzostw w grach matematycznych i logicznych. Zajął III miejsce w województwie w Konkursie „Sprachdoktor" i VIII Konkursie „Deutschfreund". Uzyskał pierwszą nagrodę w III Wojewódzkim Salonie Matematycznym w Brzezinach i Międzyszkolnym Konkursie „Matematyczno-przyrodnicze wędrówki".

11. Jakub Karolak – uczeń klasy VI, Szkoły Podstawowej nr 34 w Łodzi

Otrzymał wyróżnienie w Ogólnopolskim Konkursie Historycznym „Krąg", w Międzynarodowym Konkursie „Kangur Matematyczny" oraz w „Alfiku Matematycznym". Nagrody zdobył również w konkursach plastycznych, m.in. III miejsce w konkursie „Mój niedźwiadek Wojtuś" oraz I miejsce w Międzyszkolnym Konkursie „Bałuty wczoraj i dziś".

12. Filip Kościsty – uczeń klasy II, Liceum Ogólnokształcącego nr II w Tomaszowie Mazowieckim

Jako Przewodniczący Rady Młodzieżowej w MDK w Tomaszowie jest współorganizatorem licznych przedsięwzięć na rzecz społeczności lokalnej. Nawiązał współpracę z Centrum Diagnostyki i Terapii Onkologicznej w Tomaszowie. W jego dotychczasowym dorobku znajduje się wiele osiągnięć związanych z naukami społecznymi, historycznymi i biologicznymi m.in. Laureat Regionalnego Konkursu historycznego „Józef Piłsudski – od rewolucjonisty do męża stanu", Laureat IX miejsca etapu centralnego LVII Olimpiady Wiedzy o Polsce i Świecie Współczesnym.

13. Justyna Kupisz – uczennica klasy VI, Szkoły Podstawowej nr 182 w Łodzi

Kluczowy zawodnik reprezentacji szkoły w koszykówce. Zajmuje czołowe miejsca w szkolnych konkursach m.in. I i II miejsce w Szkolnym Konkursie Ekologicznym „Coś z niczego – twórcze wykorzystanie odpadów", II miejsce w Konkursie Wiedzy Mitologicznej i Szkolnym Konkursie z Wiedzy o Unii Europejskiej.

14. Kacper Mochnal – uczeń klasy V, Szkoły Podstawowej nr 149 w Łodzi

Intensywnie trenuje pływanie, co owocuje licznymi sukcesami m.in. pierwsze miejsca w Ogólnopolskich Drużynowych Zawodach Dzieci 10–11 lat oraz w Ogólnopolskich Zawodach „Od młodzika do olimpijczyka". Laureat IV Wojewódzkiego Konkursu Literackiego Wiedzy o Olimpiadach i Olimpijczykach oraz zwycięzca w łódzkim konkursie drużynowym Matematyka i Ruch Drogowy.

15. Mikołaj Świerczyński – uczeń klasy III, Liceum Ogólnokształcącego nr 1 w Łodzi

Finalista, Laureat i Zwycięzca Ogólnopolskiej Olimpiady Chemicznej. Srebrny medalista 48 Międzynarodowej Olimpiady Chemicznej w Tbilisi. Asystent nauczyciela chemii. Nieprzerwalnie zgłębiający wiedzę chemiczną poprzez samodzielną pracę w oparciu o literaturę akademicką oraz udział w warsztatach badawczych w wiodących polskich placówkach naukowych.

16. Konrad Truskolaski – uczeń klasy VI, Szkoły Podstawowej nr 143 w Łodzi

Uczeń uzdolniony polonistycznie, matematycznie i językowo. Trzy lata z rzędu Laureat Ogólnopolskiej Olimpiady Przedmiotowej z Języka Angielskiego „Olimpus" oraz wyróżniony w Międzynarodowym Konkursie Matematycznym „Kangur". Otrzymał tytuł finalisty Wojewódzkiego Konkursu Przedmiotowego Języka Angielskiego oraz VIII Konkursu Języka Polskiego „Wędrówki z Ortografią".

17. Maria Włodarczyk – uczennica klasy IV, Szkoły Podstawowej nr 64 w Łodzi

Aktywnie uczestniczy w życiu społeczności szkolnej, uczestnicząc i inicjując róże działania na rzecz szkoły i lokalnej społeczności. Czynnie brała udział w zajęciach terenowych Łódzkiego Koła Ornitologicznego. Zajęła III miejsce w XLIII Wojewódzkim Konkursie Ornitologicznym, I miejsce w eliminacjach powiatowych XXXIX Ogólnopolskiego Turnieju Bezpieczeństwa w Ruchu Drogowym oraz II miejsce w eliminacjach wojewódzkich. Zwyciężyła w Konkursie Ortograficznym „Mistrz Ortografii Osiedla Dąbrowa".

18. Szymon Wójciak – uczeń klasy VI, Szkoły Podstawowej nr 114 w Łodzi

Laureat X Konkursu Historycznego „Polska Piastów". Zdobył wyróżnienie w Międzynarodowym Konkursie „Kangur Matematyczny". Chętnie bierze udział i zwycięża w szkolnych i międzyszkolnych rywalizacjach m.in. I miejsce w międzyszkolnym konkursie „Wśród bohaterów powieści Tolkiena", I miejsce w międzyszkolnym konkursie języka angielskiego „About the USA".

19. Szymon Zawadzki – uczeń Ogólnokształcącej Szkoły Muzycznej I stopnia w Zespole Szkół Muzycznych w Łodzi

Z przedmiotów ogólnokształcących interesuje się szczególnie informatyką i przyrodą, ale to gra na akordeonie jest jego największą pasją. Zdobył I nagrodę w Międzynarodowym Konkursie Akordeonowym w Puli (Chorwacja), III miejsce w Międzynarodowym Konkursie Akordeonowym w Wiedniu oraz wyróżnienie w III Międzynarodowym Konkursie Młodych Muzyków „Kaunas – Sonorum – 2015" w Kownie. Liczne sukcesy odnosi również na arenie ogólnopolskiej i regionalnej.

20. Agata Lesiak – uczennica klasy VI, Szkoły Podstawowej w Starych Skoszewach

Stypendysta aktywnie uczestniczy w życiu społeczności szkolonej i rozwija swoje pasje i zainteresowania. Prowadzi prace badawcze przy obserwacji życia ptaków w ramach międzynarodowego programu GLOBE. Zdobyła I i II miejsce w Wojewódzkim Konkursie Wiedzy o Ptakach oraz wyróżnienie w IX edycji Ogólnopolskiego Konkursu Nauk Przyrodniczych „Świetlik".

---

1. Barbara Godzinowska – nauczycielka języka niemieckiego w Publicznym Gimnazjum nr 13 w Łodzi

Jako jedna z pierwszych nauczycieli w Polsce wprowadziła na lekcje języka niemieckiego metodę opowiadania bajek Kamishibai. Dzięki jej zaangażowaniu szkoła zdobyła 2 miejsce w Polsce w projekcie organizowanym przez Goethe – Institut „DeutschhatKlasse", który objęty był patronatem Ministerstwa Edukacji Narodowej. Sala języka niemieckiego wyposażona jest w innowacyjną aranżację, zgodną z zasadami neurodydaktyki. Współorganizuje Wojewódzki Konkurs Przedmiotowy z Języka Niemieckiego oraz uczestniczy w pracach Komisji tego konkursu. Systematycznie uczestniczy w warsztatach i szkoleniach m.in. organizując modelowe zajęcia z języka niemieckiego dla nauczycieli łódzkich szkół „Indywidualizacja procesu nauczania w praktyce szkolnej". Uczestniczyła w projekcie – wizycie studyjnej połączonej z tygodniowym szkoleniem w Badenii Wirtembergii, wytypowana przez Łódzkie Kuratorium Oświaty i Urząd Marszałkowski Województwa Łódzkiego.

2. Renata Kanwiszer – nauczycielka edukacji wczesnoszkolnej w Szkole Podstawowej nr 182 w Łodzi

Aktywnie rozwija umiejętności swoich podopiecznych, zarówno poprzez klasyczną działalność jak organizowanie konkursów i przygotowywanie uczniów do rywalizacji pozaszkolnej, jak również poprzez działania innowacyjne. Razem z uczniami bierze udział w projekcie „Czytać każdy może", nastawionym na promocje czytelnictwa wśród dzieci i młodzieży oraz w projekcie „Przygoda z teatrem", gdzie uczniowie uczestniczą w Międzynarodowym Festiwalu „Teatralna Karuzela". Pracę z dziećmi opiera na zdobywaniu przez uczniów doświadczeń oraz integracji, dlatego organizuje dla uczniów wiele warsztatów i spotkań m.in. „Dzień Białej Laski", Navicula, wykłady w Instytucie Fizyki, spotkania z podopiecznymi

szkół specjalnych i świetlic środowiskowych, spotkanie z pszczelarzem czy zajęcia z ceramiki.

3. Dariusz Młynarczyk – nauczyciel plastyki i arteterapii w Zespole Szkół Specjalnych w Głownie

Inicjator i pomysłodawca Aukcji Twórczości Plastycznej Dzieci Niepełnosprawnych oraz Artystów Profesjonalnych, której odbyło się już VI edycji. Prowadzi koło wędkarskie na terenie szkoły, które uczy uczniów metod dobrego wędkowania oraz dbałości o przyrodę. Podczas swoich zajęć rozwija wyobraźnię dzieci i ich zdolności manualne. Należy do Związku Polskich Artystów Plastyków, a także czynnie wspiera swoimi pracami akcje charytatywne. Najbardziej ceni nagrody i wyróżnienia zdobyte w Ogólnopolskim Konkursie Fotograficznym „Dziecko Niepełnosprawne", gdzie swoje doświadczenia i obserwacje z pracy z dziećmi niepełnosprawnymi przekłada na język sztuki, głównie w celu popularyzacji tego trudnego tematu.

4. Beata Turczyn – nauczycielka edukacji wczesnoszkolnej w Szkole Podstawowej nr 173 w Łodzi

Aktywnie i systematycznie doskonali swój warsztat pracy poprzez udział w konkursach, warsztatach i szkoleniach. Podejmuje trud indywidualnej pracy z dzieckiem i dostosowuje metody do potrzeb ucznia, prowadzi zajęcia wyrównawcze oraz dla uczniów zdolnych. Podczas swoich zajęć często pracuje metodą projektu. Organizuje dla dzieci zajęcia integrujące i z zakresu profilaktyki. Prowadzi cykliczne zajęcia z udzielania pierwszej pomocy w ramach programu „Ratujemy i uczmy się ratować". Organizuje warsztaty i spotkania otwarte dla rodziców m.in. „System kar i nagród stosowany wobec dzieci – jaka to metoda wychowawcza", „Dojrzałość szkolna". Jest współautorką programu koła teatralnego „Promyczki" oraz inicjatorem wielu imprez i konkursów szkolnych i międzyszkolnych.

5. Agnieszka Walczak – nauczycielka matematyki w Szkole Podstawowej nr 34 w Łodzi

Współtworzyła szkolny projekt wyrównywania szans edukacyjnych „Na starcie trudności, na mecie radości". W trakcie zajęć wykorzystuje techniki multimedialne i tworzy ciekawe multimedialne pomoce dydaktyczne. Jest autorem programu dodatkowych zajęć dla uczniów zdolnych. Z jej inicjatywy w łódzkich szkołach odbywa się szereg akcji upowszechniających wiedzę matematyczną m.in. konkurs „Wiosenne Porządki", którego jest organizatorem i pomysłodawcą. Dzięki zaangażowaniu Pani Agnieszki szkoła

zajęła I miejsce w konkursie na wykorzystanie multimediów w edukacji, organizowanym przez Urząd Miasta Łodzi i firmę Dell, wygrywając pracownię z 30 tabletami dla uczniów klas I–III.

6. Małgorzata Wyrwas – nauczycielka edukacji wczesnoszkolnej w Szkole Podstawowej nr 174 w Łodzi

Jest autorką projektu „Przez sztukę poznaję świat", która za zgodą Kuratora Oświaty w Łodzi została wdrożona do realizacji. Stwarza dogodne warunki do udziału uczniów w różnych aktywnościach m.in. konkursach, olimpiadach. Jej działania przyczyniły się do przyjęcia szkoły do Wojewódzkiej Sieci Szkół i Przedszkoli Promujących Zdrowie oraz do otrzymania tytułu „Organizacja innowacyjna" i „Szkoła Odkrywców Talentów". Współtworzyła program edukacji ekologicznej „Eko-tropiciele". Jest pomysłodawcą i organizatorem cyklu spotkań dla rodziców i uczniów. Organizuje różnego rodzaju zajęcia dla uczniów poza godzinami swojej pracy. Corocznie jest organizatorem „Spartakiady dla Przedszkolaków", „Sportowej rywalizacji klas młodszych", festynu Rodzinnego" czy „Kiermaszu Świątecznego".

Bursa Szkolna Łódzkiego Stowarzyszenia Pomocy Szkole ul. Rodakowskiego 16

Autorzy: Rada Pedagogiczna Bursy – Wiktor Florczyk, Danuta Klimek, Piotr Podsiedlik, Dorota Rogowska, Zofia Siuciak, Katarzyna Teodorczyk-Zrodek, Joanna Załęcka.
Rekomendacja: Marzena Podsiedlik – dyrektor Bursy ŁSPS

W bieżącym roku szkolnym społeczność naszej bursy jest niezwykle zróżnicowana. Mieszka w bursie młodzież z Polski i spoza jej granic (Ukraina, Białoruś, Rosja), z małych miasteczek, wsi czy dużych aglomeracji. Wychowankowie nasi chodzą do łódzkich gimnazjów, liceów, techników, mają różnorodne oczekiwania, cele życiowe i marzenia. Mają swoje problemy (osobiste, naukowe, sercowe) oraz różnorodne zainteresowania. Łączy ich to, że są utalentowani, że posiadają ciekawe umiejętności, że chcą być aktywni.

Każdego roku planujemy naszą pracę tak, aby pokazać młodzieży jak mogą wykorzystać swój potencjał, aby mogą zdobyć nowe, ciekawe umiejętności, rozwijać swoje pasje zarówno artystyczne, sportowe jak i naukowe. Poniżej opisujemy niektóre z projektów, które realizowane są naszej Bursie.

Projekt propagujący czytelnictwo i wolontariat

W roku szkolny 2016/17 jednym z priorytetów są wszelkie działania zmierzające do zainteresowania młodzieży książką. Temu celowi jest podporządkowana praca wychowawcza całej Rady Pedagogicznej Bursy. Nasi wychowankowie przyjechali do nas z Polski i Ukrainy. W przypadku młodzieży obcojęzycznej, pomagamy w doskonaleniu ich znajomości języka obcego, jakim jest dla nich język polski (organizujemy zajęcia dodatkowe) oraz w odrabianiu lekcji (młodzieży polskiej także, dobrze działa pomoc koleżeńska). Zapraszamy wychowanków do udziału w wszelkich imprezach *bursianych*, gdzie młodzież pracuje z żywym słowem (recytacje, śpiewa pieśni, przygotowuje przedstawienia).
Propagujemy czytelnictwo poprzez akcje, takie jak:

- maraton czytania,
- półka „Book-Crossingowa”,
- „Książka na wymianę”,
- „Czytelnicza lista przebojów”,
- noworoczne dyktando ortograficzne „Walka z bykami”,
- konkurs: „Z językiem polskim za pan brat - nie tylko dla maturzystów”,
- wieczór poezji miłosnej – wybór wierszy pozostawiamy młodzieży zachęcając ich tym samym do czytania dzieł polskich poetów.

Zachęcamy młodzież do oglądania ekranizacji dzieł literatury polskiej (np. w reżyserii A. Wajdy).

Na koniec roku szkolnego zaplanowaliśmy prezentację twórczości własnej naszej młodzieży, przygotowując przedstawienie pt.: Młodzi Twórcy.

Zapraszamy młodzież do działalności społecznej. Tworzymy małe grupy Wolontariuszy, które opiekują się osobami starszymi na naszym osiedlu (pomoc w sprzątaniu, w robieniu zakupów).

Współpracujemy z Fundacją „Nie milcz – reaguj" (zbieramy żywność dla zwierząt).

Zajęcia wspomagające naukę języka polskiego

Młodzież z Ukrainy mieszkająca w naszej bursie ma duże kłopoty z językiem polskim (zwłaszcza młodzież, która rozpoczęła naukę w tym roku szkolnym). Dużym problemem jest dla nich: czytanie ze zrozumieniem, odmiany czasowników, czasy, liczebniki, odmiana przez przypadki. Problemy fonetyczne sprawiają im polskie litery: ą, ę, sz, cz, dz, dż, dź, ź, ż, ś. Kolejnym problemem wychowanków z Ukrainy jest pisanie ze słuchu. Biorąc pod uwagę te problemy młodzieży z językiem polskim od września 2016 roku prowadzone są w Bursie cykliczne – sobotnie zajęcia z języka polskiego. Praca w małych 8-10 osobowych grupach pomaga poznać zawiłości językowe. Pani Zofia Siuciak (wychowawczyni) rozpoczęła zajęcia z młodzieżą od kształcenia umiejętności rozumienia przez osłuchanie się z tekstem, zorganizowała maratony czytania oraz ćwiczenia w czytaniu ze zrozumieniem. Aby doskonalić czytanie i wymowę czytaliśmy teksty łatwe, znane, krótkie wiersze i opowiadania. Uczyliśmy się przedstawiać siebie, określać wiek, cechy charakteru, wygląd, opisywać uczucia, swoją rodzinę, znajomych, mówiliśmy też o swoich zainteresowaniach.

Prowadząc te zajęcia i uczestnicząc w nich staraliśmy się pamiętać, że:

- Gdy usłyszę – ZAPOMNĘ.
- Gdy usłyszę i zobaczę – ZAPAMIĘTAM.
- Gdy usłyszę, zobaczę i porozmawiam – ZROZUMIĘ.
- Gdy usłyszę, zobaczę, porozmawiam i zrobię – ZDOBYWAM SPRAWNOŚĆ I WIEDZĘ.

Teatr, sztuka i nie tylko

Kolejną inicjatywą Rady Pedagogicznej Bursy pomagającej naszej nowej młodzieży (głównie z Ukrainy) w dobrej aklimatyzacji w Łodzi, pomoc w nauce języka polskiego jest zabawa w teatr oraz odwiedzanie łódzkich ośrodków kultury, kin, a przede wszystkich teatrów(sobotnie wyjścia do Teatru Jaracza, Wielkiego czy „Teatru - Zamiast").

W bursie odbywają się warsztaty teatralne, przygotowujemy własne przedstawienia (Jasełka, polsko-ukraińskie Święta - muzyka świąteczna i nie

tylko…..”, Dzień Chłopaka, Wieczór Patriotyczny) i wieczory tematyczne (śpiewanie kolęd, Andrzejki, wieczór pieśni wschodnich). Współpracujemy z aktorami łódzkiego, studenckiego Teatru – „ZAMIAST …… nudy”. Zajęcia odbywają się w świetlicy *bursianej*, we wtorki i środy, w godzinach wieczornych. Prowadzącym te zajęcia jest pan Konrad Korkosiński oraz nasi wychowawcy – pani Joanna Załęcka i pani Danuta Klimek. Taka forma pracy z młodzieżą doskonali posługiwanie się językiem polskim, wzbogaca ich słownictwo. Dodatkowo proponujemy wychowankom zajęcia z zakresu kultury żywego słowa, czy ćwiczenia poprawiające dykcję, ćwiczenia z emisji głosu (ćwiczenia oddechowe). Przygotowując przedstawienia i indywidualne wystąpienia, młodzież kształci się wokalnie i instrumentalnie (gra na gitarze i pianinie). Widzimy pozytywne zmiany w naszej grupie teatralnej (młodzież integruje się, poznaje swoje mocne strony), to teatr wypełnia swoją funkcję wychowawczą. W czasie zajęć pamiętamy, nie tylko o zadaniu aktorskim (scenki), ale znajdujemy czas również na dyskusję i refleksję. Wszystkie te działania, ćwiczenia pozwalają na samodoskonalenie i samopoznanie młodego człowieka. Każda propozycja rozwiązania aktorskiego jest brana pod uwagę i pozwala mieć wpływ na ostateczny kształt przedstawienia.

Zajęcia plastyczne w Bursie

W pierwszym semestrze roku szkolnego 2016/17 odbywały się cyklicznie zajęcia plastyczne prowadzone przez wychowawców. Uczestnikami tych warsztatów byli wychowankowie gimnazjum i szkół ponadgimnazjalnych. Średnio w zajęciach brało udział 15–20 osób. Tematyka zajęć zależała od inwencji młodzieży, indywidualnych zainteresowań oraz korespondowała z przygotowaniami dekoracji do różnorodnych imprez *bursianych* (zgodnie z „Kalendarzem Wydarzeń"). Tematyka zajęć: „Jesienne Inspiracje", „Malowanie dyni", dekoracje do Jasełek, kartki świąteczne, ozdabianie bombek i stroików bożonarodzeniowych. Celem zajęć plastycznych było:

- rozwijanie zainteresowań i uzdolnień plastycznych,
- kształtowanie umiejętności posługiwania się różnorodnymi technikami plastycznymi oraz właściwego ich łączenia (frotaż liści, cuilling, praca z filcem),
- rozwijanie wyobraźni i twórczego myślenia,
- kształtowanie umiejętności pracy zespołowej ,
- kształtowanie wrażliwości estetycznej.

Ewaluacja odbywała się poprzez obserwację relacji interpersonalnych podczas zajęć, analizę prac oraz frekwencję na spotkaniach.

Dzień Chłopaka

30 września 2016 roku w naszej Bursie odbyła się uroczystość z okazji Dnia Chłopaka. Od samego rana w Bursie świętowali Mężczyźni. Na wieczór zaplanowano występy artystyczne, przygotowane pod okiem pań wychowawczyń, w wykonaniu dziewcząt. Poświęcono je płci przeciwnej. W uroczystości uczestniczyli zaproszeni wychowankowie i pracownicy.
Głównym celem było:

- uczczenie „Dnia Chłopaka",
- zaprezentowanie działań artystycznych wychowanków,
- promowanie i zachęcanie do aktywności twórczej.

W związku z faktem, że w Bursie mamy wiele bardzo zdolnych i chętnych do działania wychowanek, program przygotowano szybko i pięknie. Dziewczęta z radością zaprezentowały swoje talenty, zwłaszcza talent wokalny. Zaśpiewały piosenki w języku polskim, ukraińskim i angielskim. Niektórym utworom towarzyszył akompaniament gitary i klawiszy. Zaprezentowano także ciekawe układy taneczne.

Na twarzach wszystkich zebranych mężczyzn wciąż gościł uśmiech, a w sali wciąż było słychać gromkie brawa. Na zakończenie wszyscy Panowie: wychowawcy, pracownicy i wychowankowie otrzymali upominki. Był to dzień pełen wrażeń, atrakcji, radości i dobrej zabawy. Uroczystość w doskonały sposób posłużyła dalszemu poznaniu i zintegrowaniu społeczności Bursy. Zdjęcia wykonane podczas uroczystości są miłym wspomnieniem tych chwil.

Andrzejki jako tradycja ludowa

Impreza andrzejkowa przygotowana została przez wychowanki grupy I wraz z wychowawcą.

Celem wychowawczym tego wydarzenia była integracja młodzieży wszystkich grup, uświadomienie naszym wychowankom istnienia ciągłości kulturowej, a dla młodzieży ukraińskiej zapoznanie się z polską tradycją ludową.

Na ten dzień wykonano fantastyczne, różnorodne rekwizyty do wróżb i wspólnej zabawy: serca z imionami, koło fortuny, wróżby karciane oraz indywidualne wróżby w balonach. Udekorowano salę oraz przygotowano poczęstunek – ciasteczka z wróżbą. Osoby prowadzące zadbały o oprawę muzyczną i fotograficzną wydarzenia. Impreza poprowadzona w tej konwencji przyczyniła się do integracji rówieśniczej, przełamanie barier językowych i służyła spontanicznej zabawie.

Wieczór Patriotyczny

Specyfika i innowacyjność tego przedsięwzięcia polegały na tym, że połączyliśmy w jednym programie artystycznym treści dotyczące Polski i Ukrainy. Powodem tego zabiegu był fakt, że w Bursie - obok młodzieży polskiej - przebywa - mieszka i uczy się w łódzkich szkołach - młodzież ukraińska z różnych rejonów tego kraju.

Na Wieczór Patriotyczny składają się:

1. część oficjalno-historyczna - traktująca o narodowych świętach niepodległości Ukrainy i Polski, o dążeniach wolnościowych obu narodów, o wolności szeroko pojętej;
2. część artystyczna - zawierająca wiersze i piosenki obu narodów wykonywane przez młodzież, utwory muzyczne, tj.: Gaude Mater Polonia, Hymn Polski, Hymn Ukrainy, Polonez z „Pana Tadeusza" Wojciecha Kilara oraz „Polonez Ogińskiego". Zaprezentowano przygotowaną prezentację multimedialną mówiącą o obu krajach, pokazano piękno przyrody Morza Bałtyckiego i Morza Czarnego, Giewontu, oraz architekturę wybranych miast, tj.: Warszawy, Łodzi, Krakowa, Kijowa, Odessy, Winnicy, Iwano-Frankowska (d. Stanisławowa).

Wieczór Patriotyczny, poza treściami artystycznymi, poznawczymi i walorami estetycznymi, które wynikały z przygotowanego przez wychowawców scenariusza, niósł ze sobą również inne ważne wartości, a były to:

- przełamywanie barier i stereotypów między młodzieżą polską i ukraińską;
- pokazywanie podobieństw i odmienności kulturowych obu krajów;
- kształtowanie postaw społecznych i patriotycznych;
- kształtowanie właściwych postaw i wzorców osobowych;
- adaptacja młodzieży w nowym środowisku;
- współtworzenie w Bursie atmosfery koleżeństwa i przyjaźni;
- uczenie tolerancji i wyrozumiałości.

Wieczór Patriotyczny w Bursie, to impreza kameralna o charakterze podniosłym, refleksyjnym, narodowym.

Widowisko bożonarodzeniowe – Jasełka

Uroczystość „Jasełek" już od kilku lat wpisana jest do kalendarza wydarzeń organizowanych w Bursie. W tym roku wystawiliśmy widowisko o „Bożym Narodzeniu" wprowadzając świąteczny nastrój oraz dając możliwość do zaprezentowania umiejętności wokalno-recytatorskich i plastycznych naszym wychowankom. Na „Jasełka" zaproszeni zostali goście z Łódzkiego Stowarzyszenia Pomocy Szkole, dyrektorzy szkół, do których uczęszczają nasi wychowankowie, przedstawiciele firm, z którymi współpracujemy oraz osoby z zaprzyjaźnionego środowiska lokalnego.

Scenariusz widowiska, wykonanie dekoracji i zaproszeń oraz dobór strojów dla naszych młodych aktorów był starannie, wcześniej zaplanowany. Wszystkie grupy robocze pracowały sumiennie ze swoimi opiekunami - wychowawcami. Na trzy tygodnie przed planowaną uroczystością dzieci otrzymały do nauki role, a po kilku dniach rozpoczęły się próby. W związku z obecnością w Bursie młodzieży z Ukrainy i chęcią ukazywania podobieństw kulturowych do scenariusza dodane zostały kolędy ukraińskie. Zdolności wokalne wychowanek przełożyły się na ich piękne wykonanie. Młodzież tworzyła w tym czasie na zajęciach plastycznych dekorację jasełkową. Dzięki uzdolnieniom naszych wychowanków powstało oryginalne tło i rekwizyty imitujące pustynię. Dzieci wykonały zwierzęta z kartonów (wół, osioł, baranki, wielbłądy), miasto wznoszące się ponad górami oraz anioły. Młodzież miała bardzo duży wkład w ostateczny kształt imprezy. Upieczono ciasta, pragnąc podkreślić domową, świąteczną atmosferę. Do występu wykorzystano sprzęt nagłaśniający - wzmacniacz i mikrofon bezprzewodowy, którego użyczyli nam współpracujący z nami Animatorzy z firmy „Em Fun”. „Jasełka” wypadły bardzo dobrze, goście byli zachwyceni, a aktorzy otrzymali głośne brawa. „Jasełkowa” uroczystość była niezwykle nastrojowa. Wprowadziła wszystkich mieszkańców naszej Bursy w świąteczny czas.

Zajęcia kulinarno-dietetyczne

W października 2016 w Bursie szkolnej ŁSPS rozpoczęły się cykliczne zajęcia kulinarno-dietetyczne i trwały one przez cały pierwszy semestr roku szkolnego 2016/2017. Uczestnikami zajęć była młodzież gimnazjalna i ponadgimnazjalna przebywająca w bursie. Warto zaznaczyć, iż w warsztatach brali udział zarówno chłopcy jaki dziewczynki, średnio

8–10 osób. W całym cyklu warsztatów, podczas zajęć kulinarnych, była przekazywana wiedza na tematy takie jak: bezpieczeństwo i higiena pracy w kuchni, zdrowe żywienie, czyli co należy jeść aby zdrowo żyć, jadłospisy – jak należy sporządzać prawidłowe menu na każdą okazję, itp. Sporządzane potrawy, wielokrotnie, były dyktowane inwencją młodzieży oraz ich indywidualnymi upodobaniami żywieniowymi. Każdy z wychowanków sam wybierał przepisy po uprzednim uzgodnieniu ich z opiekunem warsztatów. Spośród wielu potraw sporządzonych w trakcie trwania zajęć warto wymienić sałatki wykonane przez chłopców pochodzenia ukraińskiego na podstawie ich rodzimych przepisów, tort upieczony z okazji Dnia Edukacji Narodowej w prezencie dla wychowawców placówki, ciasteczka z wróżbami na imprezę andrzejkową oraz pierniki bożonarodzeniowe. Za główny cel warsztatów przyjęto ukształtowanie, u młodzieży w wieku dorastania, praktycznych umiejętności kulinarnych niezbędnych w dorosłym życiu.

Celem zajęć było:

1. Poznanie regionalnych potraw i sposobów ich przygotowania.
2. Ukształtowanie umiejętności:
   - prawidłowego i bezpiecznego obsługiwania sprzętu AGD, który ułatwia pracę w kuchni oraz zapoznanie się z wszechstronnym jego zastosowaniem,
   - komponowania codziennych jadłospisów z wykorzystaniem pełnowartościowych i zdrowych produktów,
   - sporządzania listy zakupów artykułów potrzebnych w kuchni na co dzień oraz produktów spożywczych potrzebnych do sporządzenia zaplanowanych potraw,
   - przygotowania prostych potraw, takich jak sałatki i surówki,
   - sporządzania deserów, czyli pieczenia ciast, ciasteczek a nawet tortów,
   - dobierania właściwych potraw na odświętne okazje,
   - stosowania zasad zdrowego żywienia.

Dla młodzieży jednak we wszystkich zajęciach najważniejsza była radość z możliwości poczęstowania swoimi potrawami kolegów i koleżanek a przede wszystkim wychowawców i pracowników Bursy. Właśnie to daje największa radość i dumę z gotowania, bo przecież największą radością dla kucharza jest zachwyt i zadowolenie innych. Zajęcia kulinarne są bardzo pożyteczne i potrzebne, dlatego wszyscy czekamy na pyszności przygotowane przez naszą młodzież w drugim semestrze tego roku szkolnego.

Zajęcia specjalistyczne z zakresu: profilaktyki, integracji oraz socjoterapii

Program profilaktyki bursy został dopasowany do potrzeb rozwojowych (społecznych, poznawczych, emocjonalnych) młodzieży mieszkającej w tym roku. Ma na celu ujednolicenie wspólnych działań wychowawczych i profilaktycznych. Realizacja programu odbyła się w ramach weekendowych zajęć wychowawczych, jak również podczas codziennych oddziaływań opiekuńczo-wychowawczych prowadzonych w bursie przez kadrę pedagogiczną, mających na celu informowanie uczniów o konsekwencjach szeroko pojętych zachowań ryzykownych oraz szkodliwych dla życia i zdrowia młodzieży. Spotkania obejmowały następujący zakres:

1. Zapobieganie patologii (uzależnień, agresji, przemocy) mającej szkodliwy wpływ na prawidłowy rozwój młodego człowieka.
2. Ochrona przed zachowaniami patologicznymi poprzez stosowne i właściwe reagowanie w momencie pojawienia się tego typu zachowań na terenie bursy jak i poza nią.
3. Przeciwdziałanie niepowodzeniom szkolnym, a także wskazanie metod ich zapobiegania.
4. Promowanie zachowań prozdrowotnych oraz alternatywnych sposobów spędzania czasu wolnego.

W trosce o bezpieczeństwo i prawidłowy rozwój psychofizyczny młodzieży, szczególny nacisk został położony na dostarczenie fachowej wiedzy dotyczącej realnych skutków picia alkoholu, palenia papierosów, używania narkotyków, świadomego i rozsądnego korzystania z komputera. Ponadto, wiele uwagi poświęcono: drodze do i ze szkoły, spotkaniom z obcymi osobami, propozycjom od obcych osób.

Istnieje potrzeba kontynuacji programu profilaktycznego, dlatego w drugim semestrze program zostanie poszerzony o spotkania ze specjalistami w zakresie profilaktyki uzależnień, terapeutą z Monaru oraz spotkanie z funkcjonariuszem policji bądź dzielnicowym dotyczącym bezpieczeństwa młodzieży.

Na początku semestru I, zostały przeprowadzone zajęcia integracyjne, będące odpowiedzią na potrzebę wzrostu spójności społeczności bursy. Głównym celem zajęć było wsparcie procesu integracyjnego oraz rozwoju

relacji między młodzieżą polską i ukraińską. Pozwoliły na lepsze, wzajemne poznanie, przyjrzenie się relacjom oraz doskonalenie umiejętności współpracy wśród młodzieży. Zajęcia cieszyły się dużym zainteresowaniem. Frekwencja była dwukrotnie większa niż zamierzona.
Zajęcia stały się okazją do:

1. Podniesienia poczucia bezpieczeństwa zarówno u młodzieży polskiej jak i ukraińskiej.
2. Kreatywnego wyrażania siebie na forum grupy.
3. Zwiększenia szacunku i otwartości na opinie innych osób.
4. Umiejętności empatii i współdziałania.
5. Wzajemnej współpracy.
6. Budowania więzi grupowej.
7. Obserwacji siebie oraz innych.

Wspierając dobre samopoczucie, poczucie bezpieczeństwa oraz samodoskonalenie uczniów, zostały zaproponowane pilotażowe zajęcia socjoterapeutyczne, które również spotkały się z zainteresowaniem młodzieży. Socjoterapia oprócz celów terapeutycznych realizuje cele rozwojowe i edukacyjne.
Celem zajęć było:

1. Rozwijanie umiejętności współdziałania i tolerancji.
2. Wzmocnienie poczucia własnej wartości.
3. Rozwijanie świadomości mocnych stron swoich i innych.
4. Zwiększenie samoakceptacji i akceptacji odmienności.
5. Rozwijanie poszukiwania wsparcia z otoczenia.

Wychowawcy bursy nieustannie przeciwdziałają wszelkim formom patologii, wspierają zachowania właściwe, pozytywne, uczą alternatywnych

sposobów rozwiązywania konfliktów, dbają o kulturę słowa, podejmują działania chroniące młodzież przed wpływem czynników zakłócających prawidłowy rozwój młodego człowieka, jak również codziennie wspierają w trudnych sytuacjach. Program profilaktyczny bursy nastawiony jest na eliminację zachowań ryzykownych oraz wzmożenie działań chroniących młodzież przed czynnikami destrukcyjnymi.

REKOMENDACJA
Polskiego Komitetu Normalizacyjnego

dotycząca zmian w podstawie programowej kształcenia w zawodach właściwych dla **wszystkich zawodów na szczeblu technika**

SPIS TREŚCI

1. Propozycja zmiany w podstawie programowej wraz z uzasadnieniem.
2. Cele kształcenia.
3. Propozycja zapisu podstawy programowej w Części II *Podstawy programowej kształcenia w zawodach* w kategorii efektów kształcenia wspólnych dla wszystkich zawodów.
4. Uwagi dodatkowe.

1. Propozycja zmiany w podstawie programowej wraz z uzasadnieniem

Współczesny świat trudno sobie wyobrazić bez normalizacji i norm. Normalizacja stała się obecna w prawie wszystkich dziedzinach życia znacznie wykraczając poza tradycyjną domenę techniki. Normy stosowane są w ekonomii, zarządzaniu, wszelkiego typu usługach, a nawet w sferze społecznej. Jako uznane reguły do dobrowolnego stosowania wspomagają, a często nawet zastępują przepisy prawa wzmacniając przez to rozwój społeczeństwa obywatelskiego, w którym zainteresowani obywatele decydują o tym, co i w jaki sposób chcieliby osiągnąć. W ostatnich dekadach znacząco wzrosła zarówno ich rola, jak i obszary, których dotyczą, wykraczające poza tradycyjną domenę techniki.

Unia Europejska w swych dokumentach strategicznych uznaje rolę normalizacji w polityce i gospodarce europejskiej oraz zachęca do rozwijania systemów edukacyjnych w tym zakresie. Rada Unii Europejskiej w swych Wnioskach w sprawie normalizacji i innowacji z 2008 r. (art.27) zachęca państwa członkowskie, aby wzmocniły pozycję normalizacji w programach nauczania. Również Komisja Europejska w swoim Komunikacie z czerwca 2011 r. „Strategiczna wizja w zakresie Norm Europejskich - Postęp w celu poprawy i przyspieszenia zrównoważonego wzrostu gospodarki europejskiej do roku 2020" w pięć akcji priorytetowych włączyła apel do krajów członkowskich o poprawę świadomości i edukacji normalizacyjnej. Zgodnie z apelem, **organizatorzy edukacji i nauczający powinni zapewnić, że wszystkie szczeble edukacji formalnej zawierają elementy norm i normalizacji w swych programach nauczania**. W swoim najnowszym Komunikacie do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów z dnia 1 czerwca 2016 r. (COM (2016) 358 finał) „Normy Europejskie na XXI wiek". Komisja kładzie nacisk na obecność zagadnień normalizacji w edukacji formalnej i kształceniu zawodowym.

Niestety, znajomość tego stanu rzeczy jest w polskim społeczeństwie znikoma, zwłaszcza wśród młodego, ale i średniego pokolenia. Jedną z istotnych przyczyn tej sytuacji jest brak edukacji w zakresie normalizacji już na poziomie szkoły średniej. W tej dziedzinie Polska wypada bardzo niekorzystnie na tle innych krajów, nie tylko rozwiniętych, ale i rozwijających się, w których tą tematykę wprowadzono na wszystkie poziomy edukacji. Skutki tego są widoczne: brak „konsumenckiego" podejścia do nabywanych dóbr i usług, słabsza konkurencyjność wielu polskich przedsiębiorstw (brak wykwalifikowanej kadry pracowniczej i menadżerskiej w tym zakresie skutkujący nieumiejętnością korzystania z norm), słabe wykorzystanie potencjału nowoczesnych i innowacyjnych technologii.

Niezbędne jest zatem podjęcie wysiłków zmierzających do zmiany tego stanu rzeczy. Należy wprowadzić edukację normalizacyjną do programów kształcenia na szczeblu szkolnictwa ponadgimnazjalnego, przede wszystkim

na poziomie technikum. Wykonywanie zawodu technika wiąże się z doborem i stosowaniem konkretnych norm (w szeregu szkół podczas praktycznej nauki zawodu wykorzystuje się wybrane normy, ale zazwyczaj nie towarzyszy temu przekazywanie wiedzy o normalizacji i jej znaczeniu). Brak jednolitych podstaw programowych powoduje, że wprowadzenie norm do nauki przedmiotu zależy wyłącznie od nauczyciela i jego znajomości zagadnień oraz uznania ich ważności. Należy zatem wprowadzić ujednolicony obligatoryjny zapis dotyczący kształcenia w zakresie normalizacji.

Do wprowadzenia większości wyrobów na rynek czy świadczenia usług istotne jest wykazanie spełnienia przez nie wymagań prawnych i rynkowych. Służy temu ocena zgodności, w której producent lub trzecia strona potwierdza zgodność wyrobu/systemu/usługi z adekwatnymi do nich przepisami lub normami technicznymi (deklaracja zgodności producenta, certyfikat lub znak zgodności strony trzeciej). Z tego też względu edukacja w zakresie normalizacji powinna zostać poszerzona o kwestie oceny zgodności.

Z przeprowadzonej analizy aktualnych podstaw programowych wynika, że tylko dla niektórych zawodów w opisach kilku kwalifikacji wymieniono posługiwanie się normami. Brak jest też kwestii związanych z oceną zgodności. W związku z powyższym należy wprowadzić dodatkowy efekt kształcenia wspólnego dla wszystkich zawodów nauczanych na poziomie technika. Należy podkreślić, ze nie chodzi tu o uczenie się na pamięć treści norm w poszczególnych zawodach (takie obawy mieli niektórzy nauczyciele), ale znajomość zasad i wyrobienie umiejętności wyszukiwania i prawidłowego stosowania właściwych norm i procedur oceny zgodności. Jednym z celów edukacji zawodowej jest wykształcenie umiejętności właściwego doboru i stosowania narzędzi do wykonywania określonych zadań. Norma, będąca opisem sprawdzonej wiedzy odzwierciedlającym aktualny poziom techniki w danej dziedzinie i zapewniająca techniczną realizację wymagań prawnych odnoszących się do produktu/usługi, jest takim użytecznym narzędziem, którego stosowanie przynosi konkretne korzyści.

2. Cele kształcenia:

- znajomość celów, zadań oraz zasad normalizacji oraz powiązanie z prawem technicznym i oceną zgodności,
- znajomość cech i rodzajów norm,
- wiedza dotycząca systemu normalizacji i oceny zgodności na Jednolitym Rynku Europejskim oraz korzyści ze stosowania norm dla firmy i gospodarki,
- umiejętność doboru, wyszukiwania i stosowania norm w praktyce zawodowej,
- umiejętność zastosowania właściwej procedury oceny zgodności do spełnienia wymagań prawnych i rynkowych.

3. Propozycja zapisu podstawy programowej

W Części II *Podstawy programowej kształcenia w zawodach* w kategorii efektów kształcenia wspólnych dla wszystkich zawodów należy dodać:

(PNOZ). Podstawy normalizacji i oceny zgodności (wyłącznie dla zawodów nauczanych na poziomie technika).

Uczeń:

1) wyjaśnia podstawowe pojęcia dotyczące normalizacji i dokumentów normatywnych,
2) wyjaśnia różnice między przepisem technicznym a normą oraz ich wzajemne powiązania,
3) wylicza i podaje przykłady korzyści płynących ze stosowania norm z punktu widzenia producenta i konsumenta,
4) identyfikuje krajową jednostkę normalizacyjną oraz inne organizacje normalizacyjne,
5) wskazuje podstawowe normy wykorzystywane we własnej dziedzinie zawodowej,
6) wyszukuje normy potrzebne do wykonania zadań zawodowych,
7) analizuje treść wybranych norm,
8) stosuje wymagania określone w normie do realizacji zadania zawodowego,
9) wymienia sposoby i metody oceny zgodności,
10) dobiera sposób oceny zgodności dla danego wyrobu/usługi,
11) ocenia i deklaruje zgodność wyrobu/usługi z wymaganiami norm/przepisów technicznych.

4. Uwagi dodatkowe

Uzyskanie powyższych efektów kształcenia nie wymaga dodatkowego wyposażenia ani infrastruktury. Pomocą dydaktyczną są normy, które powinny być w każdej szkole przygotowującej do zawodu na 4 poziomie PRK. Liczba godzin dydaktycznych powinna się zamykać w granicach 6–8. Pomocą dydaktyczną dla nauczycieli we wdrażaniu edukacji normalizacyjnej do praktyki szkolnej może być bezpłatny e-podręcznik, który ukazał się dzięki staraniom Polskiego Komitetu Normalizacyjnego.

Wykaz wydarzeń edukacyjnych z 2016 i 2017 roku objętych patronatem honorowym Prezydenta Miasta Łodzi Hanny Zdanowskiej

Szanowni Państwo, pragniemy zarekomendować wydarzenia edukacyjne roku 2016 i 2017, które zostały objęte patronatem honorowym Prezydenta Miasta Łodzi Hanny Zdanowskiej[1]. Ich inicjatorem były łódzkie szkoły i placówki oświatowe.

Przypomnijmy:

1. ***Kto może się ubiegać o patronat honorowy Prezydenta Miasta Łodzi Hanny Zdanowskiej?***[2]

   O patronat honorowy Prezydenta Miasta Łodzi może ubiegać się każdy, kto organizuje wydarzenie, które posiada szczególną rangę kulturalną, społeczną lub promocyjną.

2. ***Co daje patronat honorowy Prezydenta Miasta Łodzi?***[3]

   1. Podkreśla rangę wydarzenia;
   2. Daje możliwość umieszczenia herbu Miasta Łodzi z podpisem „Prezydent Miasta Łodzi Hanna Zdanowska" na wszystkich materiałach promujących wydarzenie;
   3. Pozwala dotrzeć do szerszego kręgu odbiorców poprzez zamieszczenie informacji o wydarzeniu na stronie internetowej UMŁ.

W przyznanych przedsięwzięciom patronatach honorowych drzemie ogromny potencjał. Wydarzenie objęte patronatem honorowym wyróżnia się znaczeniem dla społeczności szkolnej, lokalnej, a czasem całego kraju. Jest w nim zawarty potencjał i nowe możliwości uczenia się od najlepszych. Dlatego warto upowszechniać te wydarzenia po to, by nadać mu stosowną rangę, by dotrzeć do szerokiego kręgu odbiorców, by pokazać pomysły, projekty, rozwiązania, innowacyjność podjętych w szkole i placówce działań.

Zachęcamy do autorefleksji. Zastanówmy się, jak promowaliśmy wydarzenie objęte patronatem, jakie narzędzia promocji wykorzystaliśmy, w jakim czasie informacje zostały udostępnione, co możemy w tym względzie poprawić. Zobaczmy, jak to robią inni.

Poniżej przedstawiamy zestawienie wydarzeń edukacyjnych z 2016 i 2017 roku objętych patronatem honorowym Prezydenta Miasta Łodzi Hanny Zdanowskiej:[4]

[1] dane zacytowano w oparciu o informacje zamieszczone na stronie http://www.uml.lodz.pl/samorzad/pod_patronatem_prezydenta/
[2] j.w.
[3] j.w.
[4] http://www.uml.lodz.pl/samorzad/pod_patronatem_prezydenta/

Data organizowanej imprezy	***Organizacja***	***Impreza***
7.03.16	Szkoła Podstawowa nr 30 im. rtm. W. Pileckiego w Łodzi	Konkurs „Żołnierz Wyklęty- Zapomniany Bohater”
11.03.16	Szkoła Podstawowa nr 182 im. T. Zawadzkiego "Zośki" w Łodzi	XIII Mistrzostwa w Szybkim Czytaniu
25.05.16	Szkoła Podstawowa nr 7 im. Orląt Lwowskich w Łodzi	Konkurs Filmowy „Orlęta Filmowe Łodzi”
20-22.04.16	XXVI Liceum Ogólnokształcące w Łodzi	Festiwal Ekspresji Twórców Amatorów „Krok do przodu”
1.03-8.04.16	Szkoły Edukacji Innowacyjnej	Konkurs „40 cm od talerza - czyli jesteś tym co jesz”
1.04.16	Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 8 im. S. Staszica w Łodzi	Konkurs historyczny „II wojna światowa na ziemiach polskich i na świecie 1939-1945”
8.04.16	XXXIII Liceum Ogólnokształcące w Łodzi	8. Konkurs Fotografii Przyrodniczej „FOTOzwierz”
22.04.16	Łódzkie Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego	II Konkurs Twórczości Technicznej „Mistrz Techniki To Ja”
1.04.16	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 22 w Łodzi	III Turniej Tenisa Stołowego Szkół Zawodowych
	Zespół Szkół Społecznych STO w Łodzi	Łódzka Odyseja Umysłu wraz z wydarzeniami towarzyszącymi
28.04.16	Łódzkie Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego	XV Festiwal Bibliotek Szkolnych
22.04.16	Szkoła Podstawowa nr 40 w Łodzi	Międzyszkolny Konkurs Historyczno-Plastyczny „Piastowie i ich dziedzictwo”
10.06.16	Szkoła Podstawowa nr 199 w Łodzi	II Wojewódzki Konkurs dla Nauczycieli „Z tablicą multimedialną w XXI wiek”
14-15.06.16	Łódzkie Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego	IV Krajowa konferencja Dyrektorów Szkół Zawodowych oraz centrów Kształcenia Praktycznego… z tabletem pn. „Przemiany w edukacji zawodowej w kontekście relacji szkoła - rynek pracy”
29.04.16	Zespół Szkół Specjalnych nr 9 przy Centrum Leczenia Chorób Płuc i Rehabilitacji w Łodzi	V Przegląd Twórczości Dzieci i Młodzieży ze Szkół Promujących Zdrowie „Emocje w mojej głowie mają wpływ na moje zdrowie”
29.04.16	Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 2 w Łodzi	IV edycja ogólnołódzkiego konkursu dla uczniów klas VI „Jan Paweł II - Papież, człowiek”

20.09.16	Przedszkole Miejskie nr 54 w Łodzi	V Ogólnopolski Dzień Przedszkolaka
10.06.16	Przedszkole Miejskie nr 206 z Oddziałami Integracyjnymi w Łodzi	Ogólnopolski Festiwal Sztuki Małego Dziecka
27.09.16	Przedszkole Miejskie nr 206 z Oddziałami Integracyjnymi w Łodzi	Międzynarodowa Konferencja "Edukacja dwujęzyczna w przedszkolach i szkołach"
11.05.16	Szkoła Podstawowa nr 7 w Łodzi	XIV Konkurs Wiedzy o Ptakach „Hej dzieciaki! Hej młodziaki! Jakie to ptaki?”
3-5.11.16	Zespół Szkół Salezjańskich im. Księdza Bosko w Łodzi	Conference About Nations CAN 16
20.05.16	Szkoła Podstawowa nr 160 im. Powstańców Śląskich	Akcja „Cała Polska czyta dzieciom”
17-18.06.16	XXI Liceum Ogólnokształcące w Łodzi	70-lecie XXI Liceum Ogólnokształcącego w Łodzi
3-5.06.16	Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy nr 4 w Łodzi	IX Konkurs Matematyczno-Przyrodniczy dla Dzieci Niesłyszących i Słabosłyszących
13.05.16	Szkoła Podstawowa nr 29 w Łodzi	Projekt edukacyjny „Łódź nasza mała ojczyzna”
29.04.16	Publiczne Gimnazjum nr 19 w Łodzi	Konkurs historyczny „Żołnierze wyklęci”
29.04.16	Zespół Szkół Muzycznych im. Stanisława Moniuszki w Łodzi	Jubileusz 70-lecia istnienia Zespołu Szkół Muzycznych im. Stanisława Moniuszki w Łodzi
30.05-1.06.16	IV Liceum Ogólnokształcące w Łodzi	Konferencja „Lodz Model United Nations”
18.06.16	XXI Liceum Ogólnokształcące w Łodzi	Publikacja „7 dekad Prusa”
8-9.06.16	Szkoła Podstawowa nr 64 im. H.Ch. Andersena w Łodzi	Jubileusz 100-lecia istnienia SP nr 64
14.06.16	Łódzkie Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego	Podsumowanie Ruchu Innowacyjnego w Edukacji w roku szkolnym 2015/2016
31.05.16	Łódzkie Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego	Konferencja „Kobieta sukcesu na łódzkim rynku pracy w świetle wyników badań”
31.05.16	Przedszkole Specjalistyczne „Kamyczkowo”	Olimpijski Piknik Rodzinny
3.06.16	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 19 im. Karola Wojtyły w Łodzi	VI Piknik Techniczny
10.06.16	Szkoła Podstawowa nr 36 w Łodzi	Bajkowy Piknik Rodzinny z okazji Dnia Dziecka i Święta Rodziny

7.06.16	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 19 w Łodzi	Akcja „Mentor ZSP 19”
3.06.16	Publiczne Gimnazjum nr 19 w Łodzi	Konkurs Teatralny „Teenager auf der Buhne”
VII.2016	Szkoła Podstawowa nr 152 w Łodzi	Płyta „Łódź w piosence”
4.10.10	XIII Liceum Ogólnokształcące w Łodzi	Europejski Dzień Języków - projekt Słowa Radości
finał 15.01.17	Szkoły "Mikron"	Konkurs plastyczny „Baśnie, naturalnie!”
18.11.16	XXIII Liceum Ogólnokształcące w Łodzi	Konkurs „Na ścieżkach życia - Tischnerowskie drogowskazy”
finał 9.12.16	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 9 w Łodzi	Konkurs informatyczny „Avatarek”
18.05.17 finał	Łódzkie Kuratorium Oświaty	Konkurs „Papież Słowianin - ogólnopolski konkurs wiedzy o czasach i osobie Karola Wojtyły - Jana Pawła II”
20.10.16	Łódzkie Stowarzyszenie Pomocy Szkole	Gala Stypendialna 2016
finał 17.02.17	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 20 w Łodzi	Konkurs „Zawodowiec 2017”
2.11.16	Centrum Zajęć Pozaszkolnych nr 2 w Łodzi	Spektakl muzyczno-historyczny „Skamieniały Las 1914-1918”
25.11.16	Łódzkie Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego	Konferencja "Rola centrów kształcenia praktycznego w systemie edukacji"
8.11.16	Szkoła Podstawowa nr 204 w Łodzi	Ogólnołódzki Konkurs Pieśni Patriotycznej i Wojskowej
finał 5.04.17	Szkoła Podstawowa nr 12 w Łodzi	X Międzyszkolny Konkurs "Patroni naszych ulic"
1.12.16	Szkoła Podstawowa nr 3 w Łodzi	II Międzyszkolny Turniej Karate Szkół Podstawowych
IV.2017	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 9 w Łodzi	XXI Przegląd Twórczości Artystycznej Uczniów Szkół Zawodowych
19.01.17	Krajowe Stowarzyszenie Pomocy Szkole	Gala laureatów XXIII Konkursu Plastycznego "Kwiaty dla Babci i Dziadka" oraz III Konkursu Literackiego „Wiersz o Babci i Dziadku”
finał 17.03.17	Zespół Szkół Ekonomii i Usług w Łodzi	Szósty Przegląd Twórczości Artystycznej Uczniów Szkół Gimnazjalnych „Filmowa Łódź na morzu wyobraźni”

finał 24.05.17	Szkoła Podstawowa nr 7 im. Orląt Lwowskich w Łodzi	II Konkurs Filmowy „Orlęta Filmowe Łodzi”
10.03.17	Szkoła Podstawowa nr 182 im. T. Zawadzkiego "Zośki" w Łodzi	XIV Mistrzostwa w Szybkim Czytaniu
finał 23.03.16	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 20 w Łodzi	Konkurs dedykowany marszałkowi Józefowi Piłsudskiemu „byście wyrośli na wolnych ludzi”
21.04.17	Szkoła Podstawowa nr 182 im. T. Zawadzkiego "Zośki" w Łodzi	XII Międzyszkolny Konkurs Teatralny „Bajki, baśnie, legendy krajów zjednoczonej Europy”
24-26.03.17	Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy nr 1 w Łodzi	XV Ogólnopolski Konkurs Wiedzy o Literaturze dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych z uszkodzonym słuchem
5.04.17	Szkoła Podstawowa nr 36 w Łodzi	Konkurs „Łódź w liczbach”
14.01.17	Zespół Szkół Społecznych nr 4 w Łodzi	Koncert charytatywny „Serce Perły”
5-6.04.17	Przedszkole Miejskie nr 140 w Łodzi	X Konkurs Przedszkolne Orkiestry
16.05.17	Szkoła Podstawowa nr 29 w Łodzi	Projekt edukacyjny „Łódź nasza mała ojczyzna”
6.03.17	Szkoła Podstawowa nr 30 w Łodzi	Konkurs międzyszkolny „Żołnierz Wyklęty - Zapomniany Bohater”

Opracowanie:
Grażyna Adamiec
(na podstawie danych zawartych na stronie:
http://www.uml.lodz.pl/samorzad/pod_patronatem_prezydenta/)

Działalność proinnowacyjna - dobre praktyki

W wyniku analizy działalności pracowników pedagogicznych ŁCDNiKP w mijającym roku wytypowano następujące przedsięwzięcia do rozwiązań modelowych o szczególnym znaczeniu dla systemu edukacji:

1. Działalność Pracowni Edukacji Przyrodniczej i Prozdrowotnej, zwłaszcza prace kierownika Jacka Pachelskiego, prowadzenie innowacji organizacyjnej i metodycznej doradcy Anny Romańskiej oraz wielość działań organizacyjno – edukacyjnych składających się na proces optymalizacji wychowania fizycznego w ramach projektu STOP ZWOLNIENIOM Z WYCHOWANIA FIZYCZNEGO, koordynowanych przez doradcę Ewę Sprawkę.
2. Organizacja uczenia się dyrektorów szkół i nauczycieli podczas kursów języka angielskiego prowadzonych przez konsultanta Zofię Kordalę.
3. Organizacja innowacyjnych procesów edukacyjnych przez Pracownię Edukacji Przedszkolnej i Wczesnoszkolnej (7. osobowy zespół charakteryzujący się grupowym wytwarzaniem pomysłów rozwiązań problemów).
4. Prace nad utworzeniem Łódzkiego Modelu Doradztwa Edukacyjno-Zawodowego z uwzględnieniem uczniów, rodziców, przedsiębiorców i badań predyspozycji zawodowych koordynowane przez Małgorzatę Sienną, kierownika Ośrodka Doradztwa Zawodowego.
5. Organizacja Edukacji Przedzawodowej przez doradców metodycznych uczenia się techniki oraz promowanie przez Pracownię Edukacji Przedzawodowej innowacyjnych rozwiązań dydaktycznych.
6. Wdrażanie do praktyki edukacyjnej nowych technologii informacyjnych przez Annę Koludo, kierownika Ośrodka.
7. Prace nad doskonaleniem eCentrum prowadzone przez Michała Durkiewicza i Dominika Gossa, specjalistów.
8. Prowadzenie Akademii Młodych Twórców przez Sławomira Szarugę i praca wspólna z Pracownią Edukacji Przedszkolnej i Wczesnoszkolnej nad prowadzeniem przez Pracownię Dziecięcej Akademii Młodych Twórców.
9. Badania rynku pracy dla potrzeb organizacji kształcenia zawodowego prowadzone przez Obserwatorium Rynku Pracy dla Edukacji pod kierunkiem kierownika Obserwatorium dr Elżbiety Ciepuchy.
10. Spotkania doskonalące działalność rad pedagogicznych prowadzone przez Andrzeja Melsona, konsultanta.
11. Prace Zespołu ds. Promocji zapewniające rozpoznanie ważnych innowacyjnych przedsięwzięć i wspomagające udział nauczycieli w krajowych i wojewódzkich konferencjach.

12. Prace Zespołu Wydawniczego i Poligrafii zapewniające publikacje materiałów edukacyjnych, czasopism, skryptów i poradników.
13. Organizacja spotkań innowacyjnych z zakresu edukacji regionalnej prowadzonych przez Katarzynę Gostyńską i Piotra Machlańskiego.
14. Organizacja nowych stacji techniczno-dydaktycznych w Ośrodku Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego dla potrzeb osiągania mechatronicznych kompetencji, serwisowanie stacji, promowanie poprzez wyposażenie techniczno-dydaktyczne edukacji mechatronicznej.
15. Organizacja i prowadzenie krajowych konferencji we współpracy ze Stowarzyszeniem Dyrektorów i Nauczycieli Centrów Kształcenia Praktycznego dotyczących współdziałania edukacji zawodowej z rynkiem pracy i działalności centrów kształcenia praktycznego.
16. Katalogowanie DOBRYCH PRAKTYK i redagowanie przez Grażynę Adamiec materiałów promujących dobre praktyki.
17. Realizacja w województwie łódzkim projektu „Edukacja globalna. Liderzy edukacji na rzecz rozwoju" przez Ewę Derecką, doradcę metodycznego we współpracy z Ośrodkiem Rozwoju Edukacji.
18. Organizacja prac w ramach edukacji filmowej przez Danutę Górecką, kierownika Ośrodka Edukacji Humanistycznej.
19. Prowadzenie przez doradcę metodycznego Jacka Człapińskiego Matematycznego Koła Olimpijskiego.
20. Organizacja przez Danutę Węgrowską, doradcę metodycznego holistycznego konkursu „Matematyczne Wędrówki po Łodzi" i Międzynarodowego Konkursu Matematycznego „Kangur".
21. Kontynuacja prac nad kompleksowym wspomaganiem szkół przez Andrzeja Melsona i Marię Michalak – konsultantów pod kierunkiem Teresy Dąbrowskiej, wicedyrektora.
22. Prowadzenie Akademii Seniora pod kierunkiem Andrzeja Melsona, konsultanta przez konsultantów i doradców metodycznych.
23. Zarządzanie szkolnym systemem jakości przez Teresę Adamczyk, Małgorzatę Balcerowską, Lidię Turską i audytorów wewnętrznych Dorotę Wojtuś, Elżbietę Ciepuchę, Zdzisława Anglarta, Annę Gębarowską pod kierunkiem Elżbiety Gonciarz, pełnomocnika dyrektora ds. jakości.
24. Organizacja przez Ośrodek Zarządzania w Edukacji FORUM DYREKTORÓW SZKÓŁ SPECJALNYCH pod kierunkiem Anety Madziary, kierownika Ośrodka oraz organizacja przez konsultantów, Jolantę Wojciechowską, Katarzynę Pęczek i Marię Michalak modelowych zajęć edukacyjnych w szkołach zawodowych specjalnych.
25. Organizacja i prowadzenie przez doradców i konsultantów A. Melsona, K. Kasprzyk, E Sprawkę, E. Wilczyńską, E. Leśniowską, B. Kapruziak, J. Gruszczyńską, B. Wrąbel, A. Proc, J. Markiewicz pod kierunkiem T. Dąbrowskiej, wicedyrektora ŁCDNiKP 23. GRANTÓW ŁÓDZKIEGO KURATORA OŚWIATY (460 godzin, 453 uczestników).

26. Organizacja i prowadzenie WOJEWÓDZKICH KONKURSÓW PRZEDMIOTOWYCH SZKÓŁ PODSTAWOWYCH w imieniu Łódzkiego Kuratora Oświaty przez doradców i konsultantów E. Sztombkę, A. Jachimowską, E. Ciemnicką, E. Wiercińską-Banaszczyk, D. Kwiatkowskiego pod kierunkiem T. Dąbrowskiej, wicedyrektora ŁCDNiKP.
27. Organizacja i prowadzenie WOJEWÓDZKICH KONKURSÓW PRZEDMIOTOWYCH DLA GIMNAZJÓW w imieniu Łódzkiego Kuratora Oświaty przez doradców i konsultantów D. Górecką, S. Jaraszkiewicza, K. Stępień, M. Kozieł, Wł. Glamacińskiego, D. Węgrowską, WŁ. Nawrockiego, J. Pachelskiego, E. Wilczyńską, S. Szarugę, A. Danielewicz-Malinowską, B. Wrąbel pod kierunkiem T. Dąbrowskiej, wicedyrektora.
28. Organizacja i prowadzenie w imieniu Prezydenta Miasta Łodzi konkursu dla pracodawców o statuetkę „Łódzkie Łabędzie" przez konsultantów Danutę Urbaniak i Jadwigę Morawiec.
29. Organizacja prac nad włączeniem do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji trzech kwalifikacji z zakresu mechatroniki przez konsultanta, nauczycieli i specjalistów: Małgorzatę Sienną, Pawła Krawczaka, Włodzimierza Jankowskiego, Dariusza Wrąbla, Tomasza Markiewicza i Mariusza Mosińskiego.
30. Koordynacja procesów edukacyjnych przez pełnomocników dyrektora ŁCDNiKP do spraw informatyzacji, uczenia programowania obrabiarek CNC w ramach umowy „drezdeńskiej", kształcenia modułowego, doradztwa zawodowego i projektów zewnętrznych: Dominika Gossa, Pawła Krawczaka, Donaty Andrzejczak, Małgorzaty Siennej, Marii Okońskiej.
31. Organizacja i prowadzenie doskonalenia szkolnych systemów wychowania przez Pracownię Wychowania i Profilaktyki ŁCDNiKP.
32. Organizacja Festiwalu Bibliotek Szkolnych i koordynacja przez doradcę metodycznego Grażynę Bartczak procesów edukacji czytelniczej.

Opracowanie:
Janusz Moos – dyrektor
Łódzkie Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego

Rekomendacja Konferencji Ogólnopolskiej „Centra kształcenia praktycznego w polskim systemie edukacji zawodowej”

Łódzkie Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego zorganizowało 25.11.2016 r. we współpracy ze Stowarzyszeniem Dyrektorów i Nauczycieli Centrów Kształcenia Praktycznego krajową konferencję „Centra kształcenia praktycznego w polskim systemie edukacji zawodowej”. Dominującym elementem konferencji była DYSKUSJA PANELOWA jako odpowiedź na trzy pytania:

- Jaką rolę powinny pełnić centra kształcenia praktycznego w systemie edukacji?
- Z jakimi podmiotami edukacyjnymi i jak powinno współpracować centrum kształcenia praktycznego?
- Czy w centrum kształcenia praktycznego należy lokalizować ośrodki egzaminacyjne?

Dyskusję panelową prowadził dyrektor ŁCDNiKP Janusz Moos, a panelistami byli dyrektorzy centrów w Kielcach, Swarzędzu, Mielcu, Częstochowie, Zabrzu, Krakowie, dyrektorzy firm Festo i Mechatronik, nauczyciel łódzkiej szkoły zawodowej (łącznie 9 osób). Duża dynamika dyskusji pozwoliła włączyć się do dyskusji uczestnikom konferencji. Łącznie 25 wypowiedzi informowało o: wieloprocesowej działalności centrów kształcenia praktycznego, olbrzymim znaczeniu centrów dla rozwoju szkół zawodowych, wysokim poziomie zasobów materialnych odwzorowujących najnowsze technologie, oddziaływaniu ckp na wiele szkół zawodowych, wartościowej współpracy z przedsiębiorcami i wyższymi uczelniami, potrzebie lokalizowania w centrach ośrodków egzaminacyjnych z uwzględnieniem koniecznych zmian w strukturze działalności ośrodków (egzaminatorzy, środki finansowe), potrzebie organizacji prac nad koordynacją doradztwa edukacyjnego, potrzebie oddziaływania centrów kształcenia praktycznego na edukację w szkołach podstawowych, gimnazjach i liceach ogólnokształcących (uczenie techniki, organizacja edukacji przedzawodowej, badania predyspozycji zawodowych i inne usługi doradztwa zawodowego z wykorzystaniem wyposażenia techniczno-dydaktycznego ckp) oraz o potrzebie wiązania działalności centrów kształcenia praktycznego z działalnością akredytowanych powiatowych placówek doskonalenia nauczycieli.

W pierwszej części konferencji wygłoszono cztery referaty, w następującej kolejności:

- „Centra kształcenia praktycznego w polskim systemie edukacji” – wystąpienie Janusza Moosa wprowadzające w tematykę konferencji,

- „Rewolucja przemysłowa czwartej generacji", referat dr. Witolda Morawskiego, dyrektora Festo Didactic,
- „Zintegrowany System Kwalifikacji", wystąpienie Heleny Jędrzejczak, głównej specjalistki Instytutu Badań Edukacyjnych MEN,
- „Doradztwo zawodowe jako ważny element działalności centrum kształcenia praktycznego", referat Małgorzaty Siennej, kierownika Ośrodka Doradztwa Zawodowego w Łódzkim Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego.

W drugiej części konferencji wystąpienia dotyczyły prezentacji trzech wybranych centrów kształcenia praktycznego: CKP w Swarzędzu, wystąpienie wicedyrektora Piotra Stasiaka, CKP Kielce w organizacji, wystąpienie dyrektora Dominika Kraski, CKP w Łódzkim Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego, wystąpienie konsultanta kształcenia zawodowego Donaty Andrzejczak. W tej części konferencji na odnotowanie zasługuje również wystąpienie Marka Szymańskiego „Ośrodki egzaminacyjne w centrach kształcenia praktycznego".

Podczas konferencji zorganizowano sesję plakatową „Rola centrum kształcenia praktycznego w polskim systemie edukacji", prowadzoną przez konsultanta ŁCDNiKP Annę Gnatkowską oraz zaprezentowano przez przedstawiciela firmy APR System wykorzystanie nowoczesnych technologii w zarządzaniu edukacją zawodową. Konferencję przygotował Ośrodek Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego ŁCDNiKP we współpracy z Zespołem ds. Promocji, Ośrodkiem Nowoczesnych Technologii Informacyjnych, Ośrodkiem Doradztwa Zawodowego, pracownikami administracji i Stowarzyszeniem Dyrektorów i Nauczycieli Centrów Kształcenia Praktycznego. Konferencja była transmitowana na żywo na facebooku ŁCDNiKP.

Patronatu konferencji udzielili Wojewoda Łódzki, Marszałek Województwa Łódzkiego, Łódzki Kurator Oświaty, Prezydent Miasta Łodzi, Rektor Politechniki Łódzkiej, Prezes Stowarzyszenia Elektryków Polskich.

Życzenia i pozdrowienia dla uczestników konferencji przesłał przewodniczący Rady Miejskiej Łodzi Tomasz Kacprzak.

Instytucje patronujące i inne zewnętrzne prezentowali podczas konferencji:

Bożena Ziemniewicz, wiceprzewodnicząca Rady Gospodarczej Województwa Łódzkiego; Sylwester Pawłowski, przewodniczący Komisji Edukacji Rady Miejskiej w Łodzi; Bożena Majer-Gawron, wicedyrektor Ośrodka Rozwoju Edukacji MEN, Małgorzata Świerzyńska, wicedyrektor Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Łodzi; Halina Cyrulska, zastępca dyrektora Wydziału Rozwoju Edukacji Kuratorium Oświaty w Łodzi; Barbara Suchara, główny specjalista w Wydziale Edukacji; Władysław Szymczyk – prezes Stowarzyszenia Elektryków Polskich; Bartosz

Rzętkiewicz, dyrektor Departamentu Partnerstwa i Komunikacji ŁSSE; Marek Ćwiek, prezes Zarządu Okręgu ZNP; Małgorzata Brzezińska, prezes Instytutu Nowych Technologii, przedstawiciele Lewiatana, Izby Rzemieślniczej, Instytutu Badań Edukacyjnych MEN i innych firm współpracujących z ŁCDNiKP.

W wyniku dyskusji i analizy treści wystąpień uczestników konferencji Konferencja „Centra kształcenia praktycznego w polskim systemie edukacji" REKOMENDUJE następujące rozwiązania:

1. W organizacji działalności centrów kształcenia praktycznego odnosić się do wypracowanego w latach 1994 – 1996 modelu funkcjonowania centrum kształcenia praktycznego (model idealny i realny opracowany przez Łódzkie Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego i zaakceptowany przez Ministerstwo Edukacji Narodowej) oraz do procesu modelowania centrów kształcenia praktycznego prowadzonego przez 19 centrów.
2. W rozważaniach na temat działalności centrów kształcenia praktycznego podkreślać dwa następujące fakty rzutujące na rolę centrów w systemie edukacji zawodowej:
   a) centra kształcenia praktycznego są jedynymi placówkami oddziaływującymi na wiele szkół zawodowych (uczniowie szkół zawodowych określonych branż uczestniczący w zajęciach edukacyjnych prowadzonych przez każde centrum kształcenia praktycznego) w przeciwieństwie do centrów mających zasięg lokalny związany z daną szkołą;
   b) centra kształcenia praktycznego (w większości) są dobrze wyposażone w stacje techniczno-dydaktyczne odwzorowujące najnowsze technologie.
3. Centrum kształcenia praktycznego spełniające kryteria zasobów kadrowych i materialnych powinno organizować procesy osiągania przez uczących się kompetencji zawodowych ze szczególnym uwzględnieniem umiejętności praktycznych poprzez:
   - metody projektowe (każdy projekt powinien obejmować zadanie zawodowe przekazane z rzeczywistego procesu pracy),
   - tworzenie „szkoły projektów" z budowaniem przez uczących się PORTFOLIO prezentujących efekty prac w ramach procesów wykonywania projektu,
   - metody kształcenia stymulujące aktywnie uczących się w grupach zadaniowych,
   - udział przedsiębiorców w rozpoznawaniu przez uczących się nowych technologii,
   - powiązanie trybu formalnego uczenia się z trybem pozaformalnym osiągania efektów uczenia się

4. Centrum Kształcenia praktycznego powinno koordynować w obszarze powiatu (miasta) współpracę edukacji zawodowej z przedsiębiorcami poprzez aktywne współdziałanie w realizacji zadań edukacyjnych z: dyrektorami – prezesami małych, średnich, dużych przedsiębiorstw, stowarzyszeniami naukowo-technicznymi, fundacjami, związkami branżowymi, specjalnymi strefami ekonomicznymi, instytutami, cechami rzemiosł i in.

Szczególną rolę powinien spełniać w pracy centrum kształcenia praktycznego zespół zadaniowy ds. monitorowania rynku pracy (obserwatorium rynku pracy dla edukacji) w celu ustalenia kwalifikacji zawodowych (zawodów) o szczególnym znaczeniu dla rynku pracy „dzisiaj, jutro i w dalszej przyszłości".

5. Wyposażenie techniczno-dydaktyczne centrum kształcenia praktycznego powinno pełnić istotną rolę w prowadzeniu doradztwa edukacyjno-zawodowego, w tym orientacji zawodowej dla wszystkich obszarów edukacji (przedszkole, szkoła podstawowa, gimnazjum, liceum ogólnokształcące, szkoła zawodowa). Zwerbalizowane doradztwo zawodowe musi być wzbogacone o działania manualne uczących się wykorzystujące urządzenia i środki pracy centrum.
6. Koordynacja poprzez centrum kształcenia praktycznego doradztwa edukacyjno-zawodowego wymaga:
   a) prowadzenia edukacji przedzawodowej i prozawodowej (uczenie techniki, organizacja zajęć na stanowiskach treningowych),
   b) organizacja instrumentarium dla potrzeb prowadzenia badań predyspozycji zawodowych uczniów różnych typów szkół,
   c) opisu kwalifikacji (zawodu) w formach bajkowych dla małych dzieci,
   d) zapewnienia udziału pracodawców w organizowanych usługach doradczych,
   e) organizowania wycieczek zawodoznawczych do przedsiębiorstw, wykorzystania wyposażenia techniczno-dydaktycznego centrum kształcenia praktycznego w procesach doradczych, organizowania współpracy z rodzicami uczniów, koordynowania działalności liderów wewnątrzszkolnych systemów doradztwa edukacyjno-zawodowego.
7. Należy doskonalić wyposażenie techniczno-dydaktyczne centrów kształcenia praktycznego, a przede wszystkim lokalizować w centrach drogie stacje techniczno-dydaktyczne służące wielu szkołom (nie jest wskazane wyposażenie każdej szkoły zawodowej danej branży w drogie maszyny i urządzenia, na przykład w wieloosiowe obrabiarki sterowane numerycznie ze względów ekonomicznych. Te maszyny i urządzenia zlokalizowane w powiatowym centrum kształcenia

praktycznego będą służyły wszystkim szkołom branży mechanicznej w danym powiecie).

8. Umożliwić centrom kształcenia praktycznego wiązanie się z innymi podmiotami edukacyjnymi, a przede wszystkim z powiatową, akredytowaną placówką doskonalenia nauczycieli lub powiatowym centrum kształcenia ustawicznego, co umożliwi wykorzystanie stacji techniczno-dydaktycznych centrum również do:
   a) doskonalenia umiejętności zawodowych nauczycieli edukacji zawodowej i ogólnej,
   b) prowadzenia doradztwa edukacyjno-zawodowego dla uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych, a także dzieci w przedszkolach (orientacja zawodowa),
   c) osiągnięcia przez pracowników przedsiębiorstw nowych kompetencji zawodowych,
   d) osiągnięcie przez osoby poszukujące zatrudnienia kompetencji zawodowych istotnych dla rynku pracy,
   e) przekwalifikowanie się nauczycieli (kwalifikacyjne kursy zawodowe, studia podyplomowe prowadzone przez wyższe uczelnie z lokalizacją zajęć praktycznych w centrach kształcenia praktycznego)
   f) organizowania zajęć edukacyjnych dla SENIORÓW
9. Szczególne znaczenie dla wzrostu roli i znaczenia centrów kształcenia praktycznego mają również następujące procesy:
   a) wiązanie kształcenia zadaniowego – modułowego z kształceniem dualnym,
   b) organizacja konektywnego uczenia się (łączenie się z zasobami informacji, odnajdywanie – pobieranie informacji, samodzielne podejmowanie decyzji),
   c) organizacja uczenia się zgodnie z założeniami edukacji konstruktywistycznej, tutoringu i coachingu w edukacji,
   d) organizacja uczenia się dla samodzielności, własnego rozwoju, zatrudnienia i dla zdatności (rozwijania kompetencji zawodowych i społecznych),
   e) organizacja uczenia się mobilności zawodowej (m.in. poprzez kształcenie modułowe – zadaniowe), przygotowanie do „przejścia" na wyższe poziomy kwalifikacji, kształtowanie **gotowości do wielokrotnego zmieniania kwalifikacji, a w efekcie do uczenia się całożyciowego (ustawicznego).**
10. W centrach kształcenia praktycznego należy lokalizować **OŚRODKI EGZAMINACYJNE,** co przyczyni się do:
    a) optymalnego wykorzystania wyposażenia techniczno-dydaktycznego centrów w procesie sumatywnego pomiaru efektów uczenia się i nadawania kwalifikacji zawodowych,

b) zminimalizuje zakłócenie procesów edukacyjnych w budynkach szkolnych w wyniku organizowania egzaminów zawodowych,
c) większej możliwości potwierdzania efektów uczenia się w trybie pozaformalnym i nieformalnym (tożsame traktowanie trybu formalnego z pozaformalnym i nieformalnym osiągania kompetencji zawodowych),
d) zwiększenia się możliwości uczestnictwa centrów kształcenia praktycznego w procesach potwierdzania kompetencji w zawodach stanowiskowych zgłoszonych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji Zawodowych.

Opracowanie:
Janusz Moos – dyrektor
Łódzkie Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego
Prezes Stowarzyszenia Dyrektorów i Nauczycieli Centrów Kształcenia Praktycznego